

ORAȘUL SĂLIȘTE STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ ORIZONT 2030

ORAȘUL SĂLIȘTE
STRATEGIA INTEGRATĂ DE DEZVOLTARE URBANĂ
DURABILĂ - ORIZONT 2030

Orasul Săliște

Date de contact:

Adresa: Oras Săliște, str. Stează, nr. 9, jud Sibiu

E-mail: primaria@primariasaliste.ro

Tel: 0269553512

Fax: 0269553363

CUPRINS

1. Introducere	5
2. Orașul Săliște - Analiza socio-economică, diagnoze și provocări	10
2.1. Aspecte administrative.....	10
2.2. Demografie	13
2.3. Educație și infrastructura specifică	17
2.4. Sănătate și asistență socială.....	23
2.5. Cultură, culte și agrement	43
2.6. Infrastructura și echiparea edilitară.....	52
2.7. Economia	63
2.8. Mediul înconjurător	71
2.9. Administrația locală.....	77
3. Analiza SWOT a localității, pe domenii de acțiune	85
3.1. Domeniul de analiză: Educație	85
3.2. Domeniul de analiză: Sănătate.....	88
3.3. Domeniul de analiză: Infrastructură.....	89
3.4. Domeniul de analiză: Activități economice	91
3.5. Domeniul de analiză: Industrie și comerț	93
3.6. Domeniul de analiză: Agricultură și silvicultură	94
3.7. Domeniul de analiză: Turism.....	96
3.8. Domeniul de analiză: Cultura	99
3.9. Domeniul de analiză: Administrația publică.....	100
4.Strategia Locală de Dezvoltare Durabilă a orașului SĂLIȘTE cu satele aparținătoare	101
4.1. Principii și valori.....	103
4.2. Relevanță și conformitate strategică internațională, europeană, națională, regională, județeană. programe de finanțare relevante.....	106
4.3. obiective specifice, direcții de acțiune și tipuri de măsuri/proiecte	154
4.4. Planul de acțiune al strategiei de dezvoltare. PORTOFOLIUL DE PROIECTE.....	168
4.4. Analiza factorilor de decizie	200
5. Implementare, Monitorizare, Evaluare, INDICATORI	204
5.1 Implementare, Monitorizare.....	204
5.2 Indicatori de realizare și rezultate	211

Cuvânt înainte

Strategia noastră privind dezvoltarea durabilă a orașului Săliște, cu satele aparținătoare, într-o manieră sustenabilă, se bazează pe principii și valori specifice în realizarea cărora suntem implicați. Credem cu tărie că autoritatea locală trebuie să respecte bazele fundamentale ale societății, pe care le împărtășim nu doar cetățenilor, dar le aplicăm și în cadrul relațiilor noastre. Cred în dezvoltarea permanentă și durabilă, cred în omenie, în bunul simț, în perseverență, în importanța idealurilor comune și în munca în echipă.

Doar împreună cu oamenii din comunitate putem face pași înainte spre mai binele tuturor. Iar dacă binele comun primează, nu pot exista opreliști pentru dezvoltare, pentru bunăstare, pentru o calitate a vieții mulțumitoare. Săliștea este locul în care m-am născut și în care trăiesc cu cel mai mare drag, și niciun efort nu mi se pare prea mare dacă țelul este bunăstarea ei.

Strategia de dezvoltare durabilă se realizează pentru cetățeni și cu participarea cetățenilor. Aceasta are la bază o viziune de lungă durată și integrează prioritățile economice, sociale și de mediu ale comunității, fundamentată pe capacitatea și resursele locale și ține seama de interdependențele între provocările locale, naționale și globale.

Strategia de dezvoltare economico-socială a orașului Săliște își propune să valorifice potențialul, oportunitățile și realele disponibilități pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulat și competitiv, menit a atrage investiții private importante din țară și străinătate.

Planificarea strategică reprezintă unul din instrumentele pe care comunitățile locale îl pot utiliza pentru a avea certitudinea că politicile și programele prognozate corespund așteptărilor cetățenilor și necesităților de dezvoltare durabilă.

Încă de la începutul activității mele ca primar al orașului, mi-am propus o foarte mare deschidere către o comunicare directă cu locuitorii acestuia, în vederea aflării problemelor și nevoilor comunității, iar această strategie de dezvoltare durabilă are la bază acest dialog permanent și foarte transparent, în mod nemijlocit cu dumneavoastră, dialog care a fost intensificat în anul acesta prin prezența mea și a echipei la întâlniri directe cu toți locuitorii orașului pentru centralizarea aspectelor de care să ținem seama în planificarea strategică.

Unul din cele mai importante lucruri pentru mine este acela al creșterii calității vieții în orașul nostru. Pentru aceasta, nu precupețesc niciun efort și am pregătit noi proiecte, în timp ce

altele sunt deja în derulare. Unele dintre ele cer mai mult timp pentru a putea fi puse în practică sau pentru a fi finalizate, însă sper din tot sufletul să nu vă îndoiiți de bunele intenții, atât ale mele, cât și ale echipei cu care lucrez în primărie.

Știu că și dumneavoastră doriți ca orașul nostru să se dezvolte și mai mult și acest fapt îmi dă puterea de a face multe lucruri în continuare, indiferent că e vorba de dezvoltarea economică, de infrastructură, turism, educație sau alte domenii.

Dorindu-vă numai bine, vă asigur de toată prețuirea mea.

**Horațiu-Dumitru Răuciu,
Primarul Orașului Săliște**

1. INTRODUCERE

Context geografic și natural

Săliște, în limba latină *Magna Villa Valachicalis* (marele sat al românilor), (în dialectul săsesc *Selischte*, în germană *Großdorf*, *Grossdorf*, *Langendorf*, *Langesdorf*, în maghiară *Szelistye*, este un oraș în județul Sibiu, Transilvania, România, format din localitățile componente, **Aciliu, Amnaș, Crinț, Fântânele, Galeș, Mag, Săcel, Săliște (reședința), Sibiel și Vale**. A fost declarat oraș în 2003.

Repere naturale

Orașul Săliște este situat în Depresiunea Săliștei, în sud-vestul județului Sibiu, la 21 km - Vest distanță de Sibiu și la 30 de km de orașul Sebeș din județul Alba, în zona dealurilor submontane ale Munților Cibin.

Accesul în zonă se face prin DN 1(E 15A) Sibiu - Sebeș Alba, pe traseul CFR Sibiu - Vințul de Jos cu gara la Săliște și halte în Sibiel, Săcel, Aciliu, sau pe vechiul drum ce trece prin Cristian, Orlat, Sibiel, Vale - Săliște - Tilișca.pe cumpăna apelor Olt și Mureș, pe granița dintre munții Cibinului și podișul Transilvaniei, Săliștea are ca vecini: (N) Ocna Sibiului, Luduș, Apoldul de Jos, (S) Munții Cindrel, (V) Apoldul de Sus și Tilișca, (E) Șura Mică, Cristian și Orlat. Este situată la o latitudine medie de 350-600 m, cu o diferență de peste 1800 m între lunca Amnașului și circurile glaciare de sub vf. Cindrel și vf. Piatra Albă.

Clima este temperat continentală cu influențe oceanice, având temperatura medie anuală de 5°-8° C, cu amplitudine de la -20° până la +30° C, precipitații 700 -900 mm anual, fără secete. Sunt prezente cu un caracter moderat: bruma, ceața, roua, vânturi, dar nu foarte puternice, fiind specifice briza între deal și vale. Durata medie a perioadei de îngheț este 170 zile. Specifice sunt particularitățile locale, considerându-se ca cea mai uscată atmosfera din Carpați și din Europa în stațiunea Crinț și cea mai ozonificată zonă din județul Sibiu și poate din țară, în satul Vale.

Hidrografia cuprinde Râul Negru cu afluenții săi, el fiind la rândul lui afluent de stânga al Cibinului, ca și o parte din afluenții de dreapta ai Secașului. Pe afluentul Cernavodă sunt 300 ha luciu apă, lacuri cu fond piscicol. Apa freatică, se găsește la adâncimi între 2-10 m, dar între rocile munților curg o mulțime de izvoare.

Solul este foarte diferit, la toate altitudinile, în funcție de expoziția față de soare, înclinația versanților, substratul geologic, adâncimea apei freactice și nu în ultimul rând, influența omului.

Întâlnim soluri aluvionare, lacoviști, soluri negre de fâneață umedă bogate în humus, pseudorendzine, soluri brune gălbui de pădure, podzoluri cu diferite grade de humificare și în general cu reacție acidă.

Pădurea este elementul caracteristic al peisajului din zona Săliște, fiind formată din: stejar, fag, carpen, frasin, ulm, mesteacăn, paltin, plop, tei, arțar, cireș sălbatic, molid, brad, pin, scoruș, arin. În poieni se întâlnește murul, zmeurul, afinul, coacăzul. La marginea pădurii și în fânețe cresc: porumbarul, păducelul, măceșul, lemnul câinesc, socul, alunul. În păduri cresc mușchi, licheni, ciuperci, măcrișul iepurelui, brădișor, bumbarița, feriga.

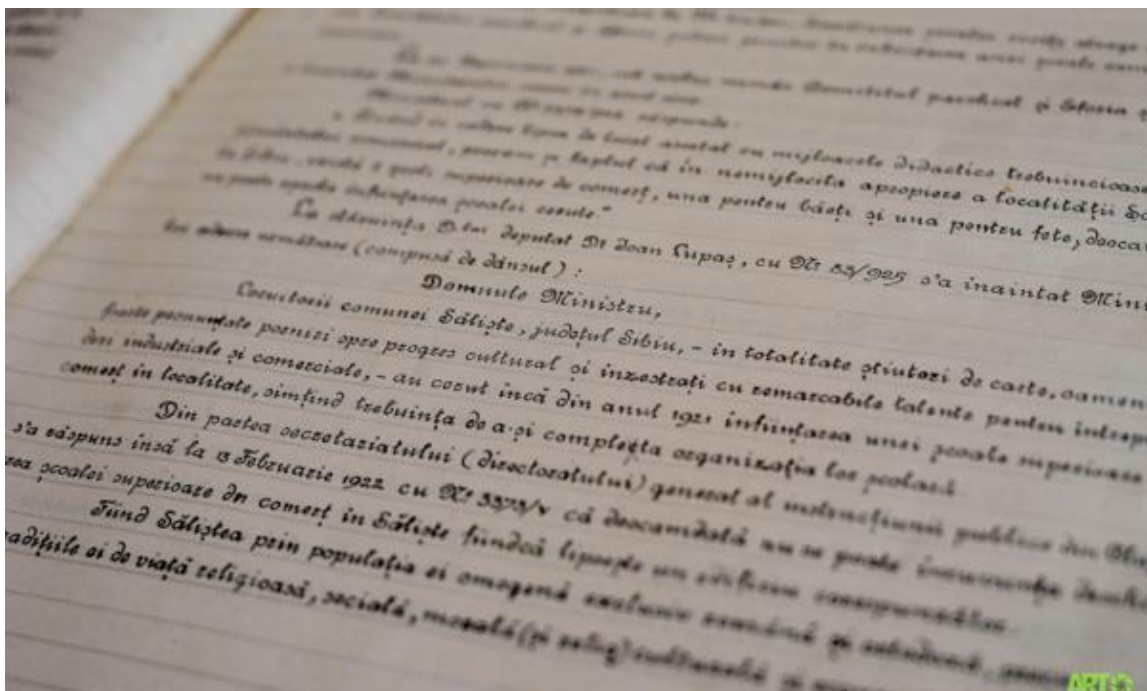
Diversitatea elementelor naturale oferă cadrul necesar dezvoltării economice actuale, punând la dispoziția locuitorilor o **varietate de resurse naturale**, reflectată în special în **domeniile silviculturii și turismului**.

Repere istorice și culturale

Urme ale locuirii acestor meleaguri au fost găsite încă din preistorie, și anume din paleolitic. La Săliște au fost găsite numeroase vestigii arheologice datând încă dinaintea Imperiului Roman.

Deși a suferit influențe romane, zona se deosebește de oricare alta prin aceea că a păstrat specificul portului, în Săliște elementele portului păstrând 90% din portul dacilor de altădată. Izvoarele istorice scrise datează odată cu atestarea existenței Cnezatului Marginei, fixat pe cetatea Sibiel și continuă cu Scaunul Săliștii, se confundă cu Țara Almașului, devenită Plasa Săliște.

Continuitatea în aceasta zonă a fost neîntreruptă. Prima atestare documentară a localității datează din 1354, cu denumirea de Nogfalu, în ungurește, sau Grossdorf, în nemțește, Magna Villa, în latină, ceea ce înseamnă Localitate Mare, fapt ce vorbește despre dimensiunea și activitatea existente aici. Mai târziu, în 1383 în documente figurează denumirea Magna Villa Valachicalis, în traducere Marele Sat al Românilor. Evul Mediu și Epoca Modernă au reprezentat perioade în care săliștenii au avut de luptat pentru apărarea drepturilor naționale. Săliștea a făcut parte din satele ce aparțineau cetății Salgo (1322), iar mai târziu din Ducatul Amlașului, stăpânit, de la Vlaicu Vodă și Mircea cel Bătrân, de domnii Țării Românești.

Fotografie-document din cartea Școlii din Săliște care atestă știința de carte a locuitorilor

După 1485 și până în 1876, a devenit componentă a celor șapte județe ale Universității săsești și obligată la numeroase dări și obligații feudale. Faptul a declanșat mișcări sociale ample, conduse de țărani din zonă. Cea condusă de Oprea Miclăuș și de preotul Moise Măcinic din Sibiel a rămas în analele istoriei și ale bisericii, prin canonizarea lor ca sfinți la Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia. Militanții au ajuns până la împărăteasa Maria Tereza în susținerea cauzei lor. Atât ei, cât și preotul Ioan din Galeș, care s-a alăturat cauzei lor, și-au sfârșit zilele în închisoare, la Viena.

Începuturile feudale din această zonă au condus la numeroase conflicte și revolte împotriva patriciatului săsesc din Sibiu, ce exercita presiuni asupra locuitorilor români din scaunul Săliște. Săliște a fost mai târziu unul dintre centrele rezistenței românilor ortodocși față de Unirea cu Roma, inițiată de habsburgi în 1700. Revoluția de la 1848 – 1849, Mișcarea Memorandistă, precum și toate manifestările naționale ce au condus la Unirea Transilvaniei cu România la 1 Decembrie 1918 i-au găsit pe sălișteni implicați în cursul evenimentelor.

Ca reprezentant principal, săliștenii participanți la revoluție l-au avut pe Dionisie Romano, om de cultură și episcop de Buzău, care a rămas o figură proeminentă în istoria culturii Române, prin școlile înființate și prin lucrările scrise. În secolele XVIII - XIX, Săliște devine un important centru meșteșugăresc, comercial și cultural al Mărginimii.

Tradițiile și obiceiurile populare marchează încă existența locuitorilor Mărginimii care, păstrându-si ocupațiile, au făcut din Mărginimea Sibiului un centru de perpetuare al acestora, fie prin ritualuri specifice (la nunți, botezuri, înmormântări, sărbătorile de iarnă, lăsatul secului, etc.), fie prin păstrarea semnificației acestora (prinsul verilor și vărurilor, pentru copii cu vârste de 12 ani; Sângeorzul, când se tocmesc ciobanii și Ispasul, când se formează turmele de oi; „macovei”, „chilipii”, „mălaiurile”).

Elementele esențiale ale locuitorilor acestor locuri au fost nu numai **crența de a fi român ortodox**, ci și **știința de carte**. Foști mocani, cum îi nimea Iorga, i-a individualizat dorința de cunoaștere și felul de a sta uniți sub puterea credinței strămoșești. Astfel, Săliște poate fi considerat „satul fetelor frumoase și al țăranilor cu cărți” (P.P. Panaitescu).

O instituție foarte importantă a orașului, alături de conducerea acestuia și de biserică a fost și este școala. În Săliște este menționată încă din 1616 Școala Gramaticului Dumitru Popa, prima școală românească din Transilvania, după cea din Scheii Brașovului. Că știința de carte a avut o puternică influență asupra locuitorilor Săliștei, o dovedește numărul cărțurilor ce s-au ridicat de-a lungul veacurilor din acest „salon al Ardealului” (O. Goga). A funcționat, ca toate școlile de bucovină, pe lângă biserică, sub aripa căreia s-a dezvoltat și în secolele ce au urmat. A fost apoi școală confesională, școală normală capitală cu patru clase, cu drept de a elibera diplome (1865), având un rol central în promovarea culturii și păstrarea limbii române în această parte a Ardealului.

Atunci când biserica nu a mai fost suficient de încăpătoare pentru toți copiii ce doreau să învețe carte, s-au închiriat case din sat pentru școală, sau chiar casa învățătorului era folosită în acest scop. Apoi a urmat construcția localurilor de școală, adevărate ctitorii, în 1821, 1863, 1870, 1888, 1903, 1926, 2008. Cele două localuri de școală, "Școala de sus" și "Școala de jos", asupra cărora s-a lucrat aproape două secole, au săli de clasă spațioase, dar mai ales trebuie vizitată Sala festivă a școlii, construită în 1903, care impresionează prin decorațiunile interioare inspirate din sălile de spectacole vieneze. Azi, școala din Săliște se numește Liceul Tehnologic "Ioan Lupaș", cu profil economic; este unitate școlară cu personalitate juridică, având elevi de la vârsta preșcolară până în clasa a XII-a, din Săliște și din toate satele aparținătoare.

Din localitate sunt originari o serie de oameni de cultură, de la istorici, poeți și prozatori până la sculptori, ingineri sau regizori, unii dintre ei devenind membri ai Academiei Române – poetul **George Topârceanu (1886-1937)**, **Dionisie Romano (1805-1873)**, membru al Academiei

Române, fondator al Bibliotecii Academiei; pictorul, sculptorul și poetul popular **Picu Pătruț (1818-1873)**; istoricul **Ioan Lupăș (1890-1967)**, membru al Academiei Române; istoricul **Ioan Moga (1902-1950)**, profesor la Institutul de Istorie din Cluj; **Onisifor Ghibu (1883-1972)**, organizator și reformator al învățământului din Transilvania și Banat, membru al Academiei Române; filosoful **D. D. Roșca (1895-1980)**, membru al Academiei Române; regizorul **Victor Iuliu (1912-1968)**, director al Institutului de Artă Cinematografică; **Andrei Oțeța (1894-1977)** istoric și membru al Academiei Române, director al Teatrului Național din Iași; **Dumitru Marcu (1884-1942)**, inginer constructor, care a participat la construirea multor monumente și lăcașuri de cult; **Nicolae Oancea (1907-1973)**, publicist de talie națională și mondială, director al Bibliotecii Universității din București; **Axente Banciu (1875-1959)**, colaborator la mai multe reviste și publicații, membru de onoare al Academiei Române.

2. ORAȘUL SĂLIȘTE - ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ, DIAGNOZE ȘI PROVOCĂRI

2.1. ASPECTE ADMINISTRATIVE

Orașul Săliște ocupă o suprafață de 22678 hectare, din care cea mai mare suprafață (70%) o reprezintă terenul agricol / neagricol / alte forme - 30 Ha. După forma de proprietate, terenul agricol este deținut în proporție de peste 60 % de proprietari privați, în timp ce terenul neagricol este deținut într-o proporție de peste 40 % de stat. Conform legii 213 mai există și proprietatea privată a statului.

Tabel nr.1- Impărțirea suprafeței administrative, după forma de proprietate

Specificație	Teren agricol		Teren neagricol		Total ha
	ha	%	ha	%	
Proprietate publică a UAT	49	0.40	6266	51.08	6315
Proprietate privată a UAT	4682	38.17	500	4.08	5182
Proprietate privată	7536	61.43	3645	29.71	11181
TOTAL	12267	100	10411		22678

Sursa – Biroul Administrarea Domeniului Public si Privat , Registrul Agricol

Primăria Săliște

Suprafața agricolă totală este alcătuită din teren arabil în cea mai mare parte – 2684 ha (20%), păuni și fânețe 9322 ha (75%) și vii și livezi 261 ha (5%).

Fondul forestier acoperă 7930 hectare, ocupând locul II în structura suprafeței administrative a orașului (60% din totalul suprafeței administrative) și este reprezentată de păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră.

Luciul de apă care se află pe întinderea oraşului Sălişte este de 359 hectare, reprezentând 5% din suprafaţa totală a oraşului şi este alcătuit din bălţi.

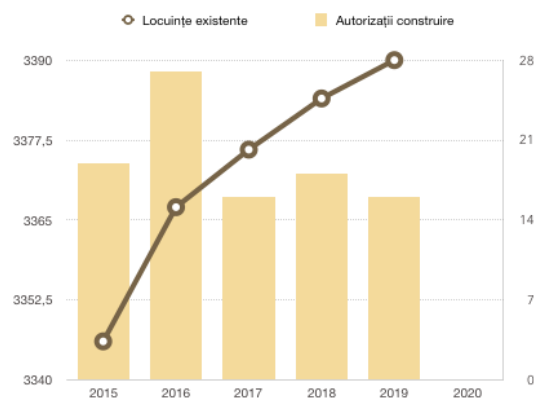
Terenul intravilan al oraşului Sălişte ocupă în prezent o suprafaţă de 943 hectare (15% din total suprafaţă administrativă).

Fondul locativ

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici şi altele), apartamente, încăperi de serviciu şi alte încăperi locative în alte construcţii utile pentru locuit. Dimensiunea locativă a standardului de viaţă a fost operaţionalizată prin intermediul a 2 indicatori, care sunt prezentaţi în tabelul de mai sus şi în graficul aferent. Indicatorii vizează locuinţele existente la final de an în oraşul Sălişte şi autorizaţiile de construire pentru clădiri rezidenţiale, eliberate anual de Serviciul de Urbanism al Primăriei Sălişte (sursa: insse.ro)

Tabel nr. 2 Locuinţe (fond locativ privat)

Indicatori: Locuinţe	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Locuinţe existente la sfârşitul anului Sălişte	3346	3367	3376	3384	3390	-
Autorizaţii de construire/ clădiri rezidenţiale	19	27	16	18	16	-

Deşi numărul de locuinţe existente are o curbă ascendentă, numărul de autorizaţii eliberate fluctuează ceea ce denotă o instabilitate a investiţiilor în acest segment.

Locuirea poate fi definită ca reprezentând capacitatea spațiilor construite de a satisface necesitățile obiective și subiective ale indivizilor sau grupurilor, așadar implică sfere psihice și sociale ale existenței care pot echivala calităților mediului ambiental ce permit sănătatea fizică, biologică, psiho-socială a persoanei (Castro, 1999). Moreno (2003) analizează locuirea în funcție de o serie de elemente componente, constituite din mediul fizic al locuințelor, ambientul sociocultural și cadrul în care se desfășoară. Calitatea locuirii constituie un element cheie al calității vieții unei persoane (Ranci, 2010). Acest punct de vedere este susținut și de Trudel (1989) pentru care calitatea locuirii reprezintă, înainte de toate, dimensiunea de bază a calității vieții.

La nivelul strict al orașului, cercetarea investigativă și observația participantă arată că spațiile de locuit existente nu sunt atractive din punct de vedere estetic și funcțional pentru noi veniți, iar prețurile acestora nu oglindesc așteptările celor care doresc să cumpere. În satele aparținătoare, situația imobilelor este similară, însă compensează calitatea terenului și prețul mai mic.

La nivelul fondului locativ se impune pe viitor un studiu amănunțit pentru determinarea reală a calității condițiilor de locuit, nu înainte de a realiza instrumente adecvate de evaluare a calității fondului locativ.

În procesul de determinare a calității condițiilor de locuit intervin atât calitățile fizice (prezența contaminării și starea de degradare fizică, imaginea estetică a fondului de locuințe etc.) cât și cele socioculturale (cadrul social, rețelele de relații, mecanisme de interschimb, soluționarea conflictelor, securitatea urbană etc.)

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- fondul locativ public - fondul locativ care se află în proprietatea statului și în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat; fondul locativ municipal care se află în proprietatea raionului (orașului), municipiului, precum și fondul care se află în administrarea gospodărească a întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituțiilor municipale;
- fondul locativ privat - fondul care se află în proprietatea cetățenilor (case de locuit individuale, apartamente și case de locuit privatizate și procurate, apartamente în casele cooperativelor de construcție a locuințelor) și fondul care se află în proprietatea persoanelor

juridice (create în baza proprietarilor privați), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;

- fondul locativ cu forma de proprietate mixtă - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice și private;
- proprietatea întreprinderilor mixte - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.

2.2. DEMOGRAFIE

Reperetele demografice ale evoluției la nivelul Primăriei Săliște reprezintă elemente de interes major pentru definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune pe termen mediu și lung. Din acest motiv am sintetizat următoarele informații ca fiind relevante.

Rezultatele recensământului din anul 2011 arătau că orașul Săliște are o populație stabilă de 5421 de persoane. Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la sfârșitul anului 2014, locuiau 5960 persoane.

Densitatea populației în orașul Săliște este de 4 locuitori/kmp, situându-se sub media pe județ (2 locuitori/kmp).

După etnie, locuitorii din Săliște sunt în proporție de peste 97% români și doar 3 % reprezintă populația de etnie romă sau alte etnii. (de menționat care sunt acestea). La recensământul din octombrie 2011, înregistrarea etniei, limbii materne și a religiei s-a făcut pe baza liberei declarații a persoanelor recenzate. Pentru persoanele care nu au vrut să declare aceste trei caracteristici, precum și pentru persoanele pentru care informațiile au fost colectate indirect din surse administrative, informația nu este disponibilă pentru aceste caracteristici.

Împărțirea populației pe grupe de vârstă

Tabel nr. 3 Populația din orașul Săliște pe grupe de vârstă

Grupa de vârstă	Nr. persoane	Procent %
sub 5 ani	308	5.68
5 – 9 ani	337	6.22
10-14 ani	330	6.09
15-19 ani	306	5.64
20-24 ani	348	6.42

25-34 ani	720	13.28
35-49 ani	792	14.61
50-59 ani	674	12.43
60-64 ani	346	6.38
65-74 ani	507	9.35
75-84 ani	333	6.14
peste 85 ani	102	1.88
TOTAL POPULATIE	5421	100

Sursa: Recensământul populației sau Serviciul de Evidența a Populației

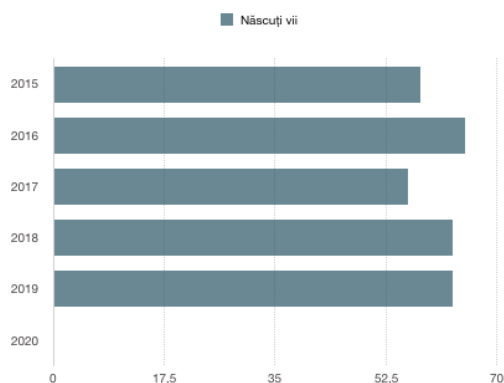
Conform datelor furnizate de Institutul de Statistica, se observă că distribuția populației pe grupe de vârstă este relativ echilibrată la nivelul orașului Săliște. Se observă că ponderile cele mai mari sunt ocupate de populația activă cu vârste cuprinse între 34 - 49 de ani (aproximativ 15% din totalul populației), urmate de populația cu vârste cuprinse între 25 - 34 de ani (aproximativ 14% din totalul populației).

Natalitate

Față de anul 2017, când natalitatea a înregistrat o scădere în Săliște, se observă o creștere constantă a nou născuților. Așa cum se va putea observa în secțiunea dedicată învățământului și numărul de preșcolari este din ce în ce mai mare, fapt care pune reclamă evaluarea infrastructurii și a oportunităților pentru standarde mărite de calitate a vieții în oraș și în satele aparținătoare.

Tabel nr. 4 Născuți vii - Săliște

Indicator	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Născuți vii cu reședința obișnuită în România pe județe și localități	58	67	56	63	63	68

Nupțialitate și divorțialitate

Evenimentele demografice generează schimbări profunde și în structura socială, cu implicații importante la nivelul bugetelor de stat, a sistemului de pensii și a politicilor publice. Studiul nupțialității prezintă o importanță deosebită în demografie deoarece reprezintă o premisă importantă pentru fenomenul de natalitate. Căsătoria este un act firesc în cadrul evoluției societății și, în mod normal, se soldează cu urmași, ceea ce duce la o creștere a populației.

Informațiile din domeniul natalității sunt de o importanță vitală deoarece natalitatea influențează direct mărimea sporului natural și, deci, evoluțiile și schimbările demografice din România, cu implicații deosebite asupra îmbătrânirii demografice.

Aceste fenomene influențează decisiv politicile sociale, în special din domeniul pieței muncii, sistemului de sănătate și a celui de educație.

În Săliște indicatorii pentru nupțialitate și divorțialitate sunt fluctuanți ceea ce poate indica și o instabilitate a vieții economice și a calității vieții.

Tabel nr. 5 Nupțialitate și divorțialitate

Indicator	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Căsătorii	34	40	59	38	47	-
Divorțuri	7	14	11	17	10	-

Datele de la insse.ro arată creșterea în ultimul an a ratei mortalității în Săliște, preponderent în rândul populației îmbătrânite, în contrast cu scăderea înregistrată la nivel național, în anul 2019.

Tabel nr. 6 Mortalitate - Săliște

	Indicatori	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mortalitate	Decedați România	262442	258404	261402	263911	259307	-
	Decedați infecții Săliște	nu există date	nu există date	nu există date	nu există date	nu există date	nu există date
	Decedati Săliște	78	76	77	68	78	-

Forța de muncă

În ansamblul factorilor de producție, unul dintre cele mai importante elemente îl reprezintă forța de muncă. De aceea, modul de concepere a organizării diverselor activități ar trebui să aibă în vedere (împreună cu alte elemente), problema ocupării, a utilizării mâinii de lucru, ea fiind încadrată ca o dimensiune specifică dezvoltării. Importanța acestei noțiuni ar putea fi motivată tocmai prin raportarea la termenul contrar, adică cel de neocupare, dat fiind faptul că dacă nu se utilizează forța de muncă, înseamnă nu atât un element în plus pentru raportări statistice, cât mai ales costuri sociale suplimentare.

Piața forței de muncă presupune anumite premise care, în cazul în care nu sunt respectate, pot provoca multiple disfuncționalități în întreaga activitate economică: informația să fie transparentă (acces la lucru, diverse condiții de angajare, oportunități), mobilitatea forței de muncă, raționalitatea.

Există și anumiți factori care pot determina în mod direct, deși nu mereu proporțional, mărimea șomajului, și anume: nivelul cultural, progresul tehnic, creșterea populației, sistemul de învățământ.

Tabel nr. 7 Forța de muncă - Săliște

Indicatori		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Forța de muncă	Someri inregistrați la sfârșitul lunii, pe sexe, județe și localități/ Săliște	68	77	53	47	48	52 (07.2020)
	Șomeri femei	31	37	33	29	26	35

Someri bărbați	37	40	20	18	22	17
Ponderea somerilor inregistrați la sfârșitul lunii în totalul resurselor de muncă, pe sexe, județe și localități/ Săliște	1.8	2.1	1.4	1.3	1.3	1.4
Numărul mediu al salariaților pe județe și localități/ Săliște	1769	1691	1723	1693	nu există date	nu există date

După cum se poate observa în tabelul de mai sus, conform datelor de la insse.ro, în ultimii trei ani, în Săliște a crescut ușor numărul șomerilor, dintre aceștia, în rândul femeilor existând ponderea cea mai mare, în corelație cu scăderea numărului de salariați. Alături de observațiile privind fluctuațiile la indicatorii de nupțialitate și divorțialitate se poate lua în calcul existența unei dinamici foarte scăzute a sectorului economic, care are repercusiuni pe mai multe direcții ale vieții sociale în Săliște.

2.3. EDUCAȚIE ȘI INFRASTRUCTURA SPECIFICĂ

Indiferent de momentul istoric și specificul social, importanța educației s-a manifestat permanent. Diferă tehnicile și metodele de aplicare și scopurile luate drept țintă.

Educația se realizează la nivelul familiei, al mediului în care ne naștem și creștem, și în sistem instituționalizat, școli și instituții. Primul factor care formează o persoană este familia. Familia este mediul în care se exercită o influență imensă asupra individului, chiar și în mod indirect. Aici se pun bazele primelor conduite, familia fiind cea care formează, mai mult decât să informeze.

La nivelul școlii, educația se realizează prin metode sistematice și continue, ce au rolul de a forma, dezvolta, descoperi aptitudini, atitudini și conduite.

Educația se poate face și prin intermediul bisericii. Acest tip de educație nu este numai unul religios, ci și unul social, civic, moral și estetic. Influența educativă a bisericii poate da rezultate foarte bune.

Instituțiile culturale, mass-media, asociațiile de copii și tineret, societățile caritabile, organizațiile nonguvernamentale, toate pot susține procesul de educare și instruire într-un mod benefic, venind în sprijinul școlii. Toate aceste planuri prin care se realizează educație trebuie să se afle într-un raport de colaborare, astfel încât rezultatul să se amprenteze asupra societății într-un mod firesc, iar nivelul educației să fie unul ridicat.

Accesul la educația de calitate este esențial pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. În general, educația este considerată, în mod greșit, doar un proces care precede intrarea pe piața forței de muncă.

Educația ar trebui să fie tratată ca un proces care se derulează pe tot parcursul vieții, indiferent de vârstă. În acest scop, pot fi încurajate inovația și meritocrația, respectiv conduita și emanciparea.

Ca să ne apropiem de acest scop, trebuie redus abandonul școlar și este necesară îmbunătățirea sistemului educațional, indiferent de locația geografică și de domeniu, respectiv proveniență.

Dezvoltarea durabilă înseamnă, în esență, asigurarea unor condiții bune în acest oraș pentru generațiile viitoare. Așadar, din perspectiva orașului Săliște, educația este o temă fundamentală.

Țintele României pentru domeniul educației, în contextul strategiei naționale de dezvoltare durabilă, pentru anul 2030 sunt:

- Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și toți băieții absolvă învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente pe planul învățării
- Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și toți băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar.
- Până în 2030, asigurarea accesului egal pentru toate femeile și toți bărbații la educație tehnică, vocațională și terțiară, inclusiv universitară, accesibilă și calitativă.
- Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care detin competențe relevante, inclusiv competențe tehnice și vocaționale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul.

- Până în 2030, eliminarea disparităților între sexe în educație și asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, a populațiilor indigene și a copiilor aflați în situații vulnerabile
- Până în 2030, asigurarea faptului ca toți tinerii și o proporție substanțială a adulților, atât bărbați, cât și femei, dispun de competențe elementare, precum alfabetizarea și aritmetica elementară.

Până în 2030, asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv, printre altele, prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă.

Infrastructura de învățământ în Săliște

Tabel nr. 1- Infrastructura de învățământ din orașul Săliște în anul 2020 / Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupăș”

Nr. crt.	Unitate de învățământ	Adresa	Personalitate juridică /Arondată	Acreditată / Autorizată	Învățământ public/privat
Învățământ preșcolar					
1	Grădinița cu program prelungit	Săliște, str. Școlii, nr. 19	Arondată	Acreditată	Publică
2	Grădiniță cu program normal	Mag	Arondată	Acreditată	Publică
3	Grădinița și creșă cu program prelungit, în natură - Waldkinder			Acreditată / Autorizată	Privată
4	Grădiniță cu program normal	Sibiul, str. Școlii, nr. 398	Arondată	Acreditată	Publică
5	Grădiniță cu program normal	Săcel, str. Principală, nr. 22	Arondată	Acreditată	Publică

		A			
Învățământ primar și gimnazial					
1	Școala primară Amnaș	Amnaș, str. De Sus, nr. 363	Arondată	Acreditată	Publică
2	Școala primară Mag	Mag, str. Bisericii, nr. 120	Arondată	Acreditată	Publică
3	Școala gimnazială Săcel	Săcel, str. Principală, nr. 22 A	Arondată	Acreditată	Publică
4	Școala primară și gimnazială Săliște	Săliște, str. Școlii, nr. 19	Arondată	Acreditată	Publică
Învățământ liceal					
1	Liceul Tehnologic “Ioan Lupaș” Săliște	Săliște, str. Ioan Lupaș, nr. 24	P.J.	Acreditată	Publică

Tabel nr. 2 - Încadrarea personalului didactic, pentru învățământul preuniversitar, în orașul Săliște / Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupaș”

An	2015-2016				2016-			2017-			2018-			2019-		
	Nr. crt.	Specialitatea catedrei (postului)	Norme / posturi didactice (număr)	Norme / posturi didactice acoperite: Titulari	2017			2018			2019			2010		
					Suplinitori											
1	Educatoare	11	8	3	11	9	2	11	7	4	11	8	3	11	11	0
2	Învățători	18	16	2	16	13	3	16	12	4	16	15	1	16	14	2
3	Profesori	25	17	8	23	19	4	24	18	6	27	24	3	27	23	4
4	Discipline tehnice	6	3	3	6	4	2	7	4	3	5	3	2	6	4	2
	TOTAL	60	44	16	56	45	11	58	41	17	59	50	9	60	52	8

Tabel nr. 3- Evoluția numărului de elevi, pe ani școlari / Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupăș”

Tip instituție / Nr. înscriși	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Grădinițe	167	178	181	184	171
Școli generale	523	502	504	497	503
Liceu + Profesională	165	117	109	120	145
TOTAL	855	797	794	801	819

Tabel nr. 4- Situația elevilor înscriși/ Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupăș”

		2015-2016/ 2016-2017/ 2017-2018/ 2018-2019/ 2019-2020																			
Unitatea de învățământ	Clasa	Nr. promovați					Repetenți/transfer					Abandon școlar				Rata promovabilității					
Școli primare oraș Săliște și sate aparținătoare	Pregătitoare	61	46	56	56	63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	I	55	52	45	56	58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	II	56	58	60	54	52	2	2	2	2	2	-	-	-	-	-	96.42	96.42	96.42	96.42	96.42
	III	56	58	53	60	51	5	5	5	5	5	-	-	-	-	-	90.16	90.16	90.16	90.16	90.16
	IV	59	53	52	57	55	2	2	2	2	2	-	-	-	-	-	98.00	98.00	98.00	98.00	98.00
	V	68	69	65	58	63	8	8	8	8	8	-	-	-	-	-	82.22	82.22	82.22	82.22	82.22
	VI	66	60	62	56	52	6	6	6	6	6	-	-	-	-	-	87.76	87.76	87.76	87.76	87.76
	VII	47	64	54	57	52	5	5	5	5	5	2					80.00	80.00	80.00	80.00	80.00
	VIII	52	40	58	53	57	4	4	4	4	4	-	-	-	-	-	92.00	92.00	92.00	92.00	92.00
Liceul Tehnologic	IX	23	30	23	27	29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	X	24	20	27	20	27	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	91.30	91.30	100.00	91.30	100.00
	XI	27	23	18	26	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
	XII	39	21	22	17	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Ioan Lupas Săliște	IX prof	17	-	15	16	16	4	-	-	-	-	-	-	-	-	80.00	00.00	100.00	100.00	00.00
	X prof	16	7	-	14	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.00	100.00	00.00	100.00	100.00
	XI an completare	19	16	4	-	14	1	1	-	-	-	-	-	-	-	91.67	91.67	100.00	00.00	100.00

Tabel nr. 5- Rezultatele elevilor la testările naționale / Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupas”

An școlar	Nr. elevi înscriși	Nr. elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate *** raportat la nr. de elevi prezenți
2015/2016	27	27	25	92,59 %
2016/2017	25	25	21	84 %
2017/2018	33	33	27	81,82 %
2018/2019	44	41	27	65,85 %
2019/2020	53	49	34	69,39 %

Tabel nr. 6 - Situația la Examenul de Bacalaureat / Sursa: Liceul Tehnologic “Ioan Lupas”

An școlar	Nr. elevi înscriși	Nr. elevi prezenți	Nr. elevi care au promovat	Procent Promovabilitate *** raportat la nr. de elevi prezenți
2015/2016	33	33	23	57,58 %
2016/2017	22	21	16	66,67 %
2017/2018	19	19	13	63,16 %
2018/2019	19	17	12	64,71 %
2019/2020	23	21	16	61,90 %

2.4. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Sănătate

Pentru asigurarea sănătății umane, în orașul Săliște funcționează un Centru de permanentă, care deservește unitatea administrativ-teritorială și care se limitează la afecțiuni cu grad mic de complexitate.

Rețeaua de unități medicale existente la nivelul orașului Săliște este alcătuită din:

1 cabinet medic de familie în Săliște

1 cabinet medic de familie în Galeș

1 cabinet medic de familie în Săcel, care deservește și satul Mag

2 cabinete stomatologice în Săliște

1 centru de permanență, care deservește localitatea Săliște, cu satele aparținătoare și localitățile Jina, Tilișca, Poina și Orlat, din proximitate

2 farmacii în Săliște

1 farmacie în Săcel

În anul 2019, Dispensarul medical a fost modernizat și reabilitat în întregime, din fondurile Primăriei Săliște. Au fost refăcute acoperișul și fațada, schimbate geamurile și au fost recondiționate elementele de tâmplărie interioară, respectiv ușile și unele dintre ferestre. Grupurile sanitare au fost și ele amenajate la standarde moderne. Pardoseala dispensarului a fost amenajată cu un material special, care se impune în spațiile medicale pentru a putea fi întreținut și dezinfectat cu ușurință.

Servicii de asistență socială

Potrivit prevederilor Legii nr. 448/2006 republicată, rolul autorității locale este de a monitoriza în condiții optime atribuțiile și obligațiile care le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap grav astfel încât să primească îngrijire specială la nivelul la care starea lor o cere.

Îngrijirile ce li se acordă pot permite persoanelor bolnave să-și valorifice potențialul fizic, intelectual, spiritual, emoțional și social, în pofida handicapului de care suferă.

În prezent în cadrul Primăriei orașului Săliște este angajat un asistent personal ai persoanelor cu handicap pentru adulți . Centre de tip respiro - structuri nu sunt create la nivelul orașului Săliște.

Diagnoza socială a orașului Săliște

Diagnoza socială la nivel de unitate administrativ-teritorială

„Direcția de asistență socială este structura specializată în administrarea și acordarea beneficiilor de asistență socială și a serviciilor sociale, cu personalitate juridică, înființată în subordinea consiliilor locale ale municipiilor și orașelor, ca direcție de asistență socială [...], cu scopul de a asigura aplicarea politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială.”

Scopul Diagnozei sociale din orașul Săliște este:

- stabilirea, descrierea și evaluarea sistematică a problemelor sociale, a contextelor în care se manifestă și a factorilor cauzali,
- identificarea și evaluarea nevoilor reale, precum și a situațiilor care impun furnizarea de servicii sociale și de programe de intervenție specifică, prin structurile proprii ori prin promovarea parteneriatelor cu alți furnizori de servicii sociale, pentru a putea stabili direcțiile de dezvoltare a serviciilor sociale, concomitent cu analiza resurselor existente sau potențiale.

Rezultatele diagnozei sociale

Privire de ansamblu asupra situației inițiale

Delimitare administrativ-teritorială

- Orașul Săliște, situat în județul Sibiu, la o distanță de 21 km de municipiul Sibiu, este poziționat în centrul României – Regiunea de dezvoltare Centru, în interiorul arcului montan format de Munții Făgăraș și Cibin.
- Comuna Săliște a devenit oraș de rangul III în anul 2003 prin Legea nr. 336/08.07.2003, publicată în Monitorul Oficial nr. 498/2003, fiind localitatea cu cel mai mare număr de sate din județul Sibiu: Aciliu (situat la 8 km), Amnaș (9 km), Crinț (118 km), Galeș (2 km), Fântânele (8 km), Mag (9 km), Săcel (4 km), Sibiel (6 km), Vale (2 km).

Caracteristici demografice

- Număr de gospodării

Orașul Săliște are în prezent 1817 gospodării, cu 1457 numere administrative intravilan, la care se adaugă cele ale localităților componente:

- Aciliu: 347 gospodării/253 numere administrative intravilan
- Amnaș: 569 gospodării/336 numere administrative intravilan
- Crinț: cu un număr de 15 gospodării/4 numere administrative intravilan
- Fântânele: cu un număr de 650 gospodării/317 numere administrative intravilan

- Galeș: cu un număr de 238 gospodării/205 numere administrative intravilan
- Mag: cu un număr de 377 gospodării/254 numere administrative intravilan
- Săcel: 496 gospodării/296 numere administrative intravilan
- Sibiel: cu un număr de 764 gospodării/459 numere administrative intravilan
- Vale: cu un număr de 505 gospodării/364 numere administrative intravilan
 - Număr de locuitori

Conform datelor Recensământului populației și al locuințelor 2011, populația orașului Săliște este:

Săliște	Total	Masculin	Feminin
Ambele sexe	5421	2666	2755

din care distribuția populației stabile pe sexe și grupe de vârstă (conform datelor din tabelul – Recensământul populației și al locuințelor 2011) arată astfel:

Gen	Pop. stabilă tot.	Grupe de vârstă																	
		< 5 ani	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	> 85 ani
M+F	5421	308	337	330	306	348	334	386	382	410	318	328	346	346	255	252	186	147	102
M*	2666	179	157	171	162	183	160	202	190	227	159	168	165	167	111	106	87	55	17
F**	2755	129	180	159	144	165	174	184	192	183	159	160	181	179	144	146	99	92	85

Conform publicației „Populația României pe localități (după domiciliu) la 1 iulie 2016” – elaborată de Institutul Național de Statistică, populația orașului Săliște la data de 1 iulie 2016 arată astfel:

	Total	Masculin	Feminin
Jud. Sibiu	464319	226502	237817
Mediul Urban	312848	150034	162814
Mun. Sibiu	169480	79604	89876
Mun. Mediaș	58290	28129	30161
Orș. Cisnădie	19591	9573	10018
Orș. Avrig	15601	7841	7760
Orș. Agnita	11982	6012	5970
Orș. Dumbrăveni	8639	4274	4365
Orș. Tălmăciu	8171	4029	4142
Orș. Copșa Mică	6021	3036	2985
Orș. Săliște	5952	2987	2965
Orș. Miercurea Sibiului	4800	2394	2406
Orș. Ocna Sibiului	4321	2155	2166

În 2016, se observă o creștere a populației, comparativ cu anul 2011; o explicație în acest sens, conform publicației mai sus menționate, este cea potrivit căreia datele prezentate se referă la populația după domiciliu și au fost obținute prin prelucrarea informațiilor cuprinse în buletinele statistice de născuți-vii, decese, a datelor referitoare la migrația internă și internațională cu schimbarea domiciliului.

În ceea ce privește grupurile etnice reprezentate la nivelul orașului Sibiu, principalele date sunt furnizate de Recensământului populației și al locuințelor 2011, populația orașului Săliște era formată, în cea mai mare parte, din români, alături de 136 de persoane de etnie romă, 31 persoane de etnie germană și 7 persoane de etnie maghiară. Informațiile colectate în urma realizării interviurilor calitative individuale și a focus-group-urilor indică existența unei posibile

distorsiuni la nivelul acestor date oficiale, explicația furnizată în acest sens fiind că o parte a populației de etnie romă nu și-a declarat etnia.

Situație socio-economică

În Săliște și localitățile aparținătoare, sunt dezvoltate întreprinderi mici și mijlocii, având ca domenii de activitate următoarele: marochinărie, alimentație publică, panificație, comerț, creșterea animalelor, ateliere meșteșugărești, iar în ultimii ani s-a dezvoltat rațeaua turistică: unități hoteliere și pensiuni.

Din perspectiva tipului de proprietate, persoanele fizice autorizate și asociațiile familiale dețin cea mai mare pondere.

De asemenea, în oraș funcționează unități de servicii către populație în domenii ca: marochinărie (o ocupație de tradiție în zonă), confecții, ateliere de tâmplărie, reparații auto.

Activitatea financiar-bancară este asigurată de Cooperativa de Credit „Progresul” și o unitate CEC Bank.

Despre situația socio-economică a locuitorilor orașului Săliște, toate interviurile calitative individuale și focus-group-urile realizate au evidențiat starea de sărăcie cu care se confruntă o parte din populație. În consecință, se poate vorbi despre o zonă marginalizată atât în Săliște, cât mai ales în satul aparținător Mag, cu o componentă predominant romă.

În 2014, Banca Mondială a elaborat Atlasul zonelor urbane marginalizate. Acest studiu s-a axat pe trei criterii de bază a aprecierii gradului de sărăcie:

- Ocuparea
- Condițiile de locuit
- Capitalul uman (grad de educație, starea de sănătate a populației, mărimea și compoziția gospodăriei)

Documentul menționat mai sus utilizează termenii de zone urbane ”dezavantajate” și ”marginalizate”, înțelese astfel:

- Zonele urbane ”dezavantajate” – zonele din interiorul orașelor și municipiilor care nu ating un standard corespunzător pe unul sau două din criteriile menționate anterior
- Zonele urbane ”marginalizate” – zonele din interiorul orașelor și municipiilor care nu satisfac un standard corespunzător pe nici unul din cele trei criterii: au deficit de capital uman, un nivel scăzut de ocupare formală, condiții improprii de locuire.

În „Diagnoza socială a județului Sibiu – 2016” (p. 10), orașul Săliște apare menționat cu zone dezavantajate, conform calculului realizat la nivelul județului Sibiu după formula de calcul al Băncii Mondiale:

TOTAL	Populația stabilă (2013)	% populație în zone nedezavantajate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman	% populație în zone marginalizate
	262868	72,97	5,67	1,70	13,22	3,62
Mediaș	47204	76,93	1,98	4,30	12,19	4,46
Sibiu	147245	86,51	6,35	0,00	2,90	0,41
Agnita	8732	37,19	3,36	4,13	40,40	14,37
Avrig	12815	46,80	9,37	3,62	38,95	1,05
Cisnădie	14282	71,09	15,55	0,00	13,04	0,00
Copșa Mică	5404	2,24	0,00	12,29	62,90	22,39
Dumbrăveni	7388	32,77	1,38	6,39	23,90	29,82
Miercurea Sibului	3.910	12,48	4,96	10,41	44,37	27,39
Ocna Sibului	3.562	35,93	0,00	0,00	60,13	0,00
Săliște	5.421	23,24	1,27	1,18	63,09	4,46
Tâlmaciu	6.905	45,76	7,65	0,00	27,04	9,93

Grupuri vulnerabile

Tabloul statistic al problemelor sociale

În urma analizei documentelor puse la dispoziție de Direcția de Asistență Socială Săliște, situația problemelor sociale din comunitate poate fi surprinsă într-o manieră centralizată, după categorie de vârstă, astfel:

COPII	
Nr. copii fără acte de identitate:	1
Nr. copii cu părinți plecați la muncă în străinătate	2
Nr. copii abandonți de familie	0
Nr. copii aflați în sistem de protecție	3 copii cu măsură de plasament
Nr. cazuri de abuz/neglijare asupra copiilor	2 copii din aceeași familie - neglijență
Nr. copii cu handicap - 13, din care	Grav cu indemnizație: 9
	Grav cu asistent personal: 2
	Accentuat: 1
	Mediu: 1
Nr. cazuri infracționalitate juvenilă	1
Nr. cazuri mortalitate infantilă	0
Nr. cazuri copii cu CES	Cu certificat CJRAE 6
Cu carențe educaționale și comportamentale	Lipsă informații

ADULȚI	
Nr. adulți fără acte de identitate	1
Nr. persoane vârstnice singure	Lipsă de informații
Nr. mame singure	Lipsă de informații
Nr. adulți cu handicap - 212 persoane, din care	Grav: 50 persoane
	Accentuat: 140 persoane
	Mediu: 12 persoane
	Ușor: 3 persoane
	Cu asistent personal: 7
Nr. total beneficiari VMG - 64 de familii care	25 familii alcătuite din 1 persoană

însumează un total de 161 de persoane, dintre care:	12 familii alcătuite din 2 persoane
	6 familii alcătuite din 3 persoane
	12 familii alcătuite din 4 persoane
	8 familii alcătuite din 5 persoane
	1 familie alcătuită din 6 persoane
	0-18 ani: 62 copii
	18-65 ani: 75 persoane
	peste 65 de ani: 24 persoane
Nr. beneficiari ASF	88 familii: 268 persoane
Nr. beneficiari alocație de stat	94 de familii
Nr. beneficiari indemnizație de creștere a copilului	60 de persoane
Nr. beneficiari ajutor pentru încălzirea locuinței	184 familii, din care 181 (lemn) și 3 (gaz)
Nr. beneficiari aiuto alimente	430 persoane
Nr. beneficiari tichet grădiniță	9 familii

Categoriile de grupuri vulnerabile sau expuse riscului de sărăcie și excluziune (date din studiul de Diagnoză Socială – beneficiar Primăria Săliște, anul 2020)

Familii cu venituri reduse, în zonele marginalizate/defavorizate ale orașului Săliște

Interviurile calitative individuale și focus-group-urile realizate cu beneficiari ai serviciilor sociale și cu reprezentanți ai instituțiilor publice relevante din comunitate au indicat următoarele concluzii:

Famiiliile care locuiesc în zonele defavorizate ale orașului Săliște sunt în general numeroase, cu o medie de 3-4 copii.

Condițiile de viață sunt dificile, multe locuințe sunt improvizate, fără curți delimitate, cu acces limitat sau chiar fără acces la apă sau curent electric, fără canalizare, cu gradul de igienă este precar și cu risc crescut de îmbolnăviri. Famiiliile se încălzesc cu lemne și, chiar dacă primesc ajutor de încălzire pe perioada de iarnă, de multe ori este insuficient.

Principala sursă de venit pentru aproximativ 40 de familii (număr fluctuant), în majoritate, de etnie romă, având 2 până la 6 copii, este reprezentată de venitul minim garantat, ceea ce denotă un nivel extrem de scăzut al standardului de viață. Un aspect negativ al acordării acestui

beneficiu social este crearea dependenței economice de sprijin din partea statului, astfel că există, în unele familii care beneficiază de 10 ani, fără a se manifesta o schimbare a condițiilor de viață.

Mare parte din forța de muncă este inactivă – de unde rezultă și includerea orașului Săliște în rândul comunităților cu zone dezavantajate pe capital uman; cauza principală este nivelul de educație scăzut, existând un număr semnificativ de persoane analfabete sau cu studii la nivel de cel mult educație secundară de nivel inferior.

O altă parte a forței de muncă desfășoară activități aducătoare de venit în economia informală; aceste persoane muncesc, în cele mai multe cazuri, în construcții, în agricultură, în colectarea de fructe de pădure, în practicarea unor meșteșuguri simple (de exemplu confecționare de măhuri), activități care se desfășoară însă într-un mod neorganizat, lipsit de stabilitate și predictibilitate, și nu pot fi considerate o sursă de venituri sigură și continuă.

În general, aceste persoane nu dispun de terenuri agricole care să le permită autogospodărirea; dacă totuși cresc animale, nu au capacitatea de a o face într-un mod care să le aducă venituri.

În ceea ce privește persoanele care îndeplinesc condițiile minimale pentru a-și putea găsi un loc de muncă, un obstacol cu care acestea se confruntă este lipsa mijloacelor de transport în comun, ca posibilitate de conectare cu angajatorii cei mai apropiați. Unele firme angajatoare din zonă pun la dispoziție mijloc de transport, dar nu toate și astfel este limitat accesul la un loc de muncă.

Pentru femei, accesul la piața muncii est și mai limitat, timpul acestora fiind acaparat de responsabilitățile de creștere și îngrijire a copiilor, precum și de realizarea treburilor casnice, iar lipsa creșelor și a grădinițelor în imediata proximitate reprezintă un impediment major în calea creșterii angajabilității în rândul femeilor din zonele defavorizate. Activitatea lor domestică este îngreunată semnificativ de deprivarea materială: nu au echipamente casnice (mașină de spălat, frigider, alte electronasnice) care să le ușureze munca și să le permită alocarea de timp ocupării unui loc de muncă.

Majoritatea persoanelor inactive pe piața muncii nu sunt înscrise la AJOFM și, în consecință, nu beneficiază de măsuri active pentru șomeri, ceea ce crește riscul de sărăcie și excluziune, în special pentru cei care au depășit vârsta de 45 ani. Pe de altă parte, accesul acestor persoane la programe de calificare/recalificare profesională este limitat din cauza nivelului scăzut de educație.

Un aspect important semnalat de respondenți este problema căilor de acces la gospodăriile proprii. Străzile din zonele defavorizate sunt, în general, neasfaltate, cel mult pietruite periodic. Prin comparație, în comunitățile unde există o cale de acces turnată, pavată sau asfaltată, gospodăriile sunt la rândul lor mai bine organizate și îngrijite.

Sintetizând toate aceste concluzii, pot fi evidențiate principalele nevoi cu care se confruntă aceste persoane, care generează vulnerabilitate și care limitează gradul de incluziune socială:

- Venituri insuficiente pentru a acoperi nevoile materiale și financiare ale persoanelor și familiilor
- Lipsa locurilor de muncă în orasul Săliște
- Lipsa transportului în comun între localitățile arondate orașului
- Lipsa drumurilor asfaltate din zonele arondate orașului
- Nivel scăzut al educației în rândul persoanelor apte de muncă
- Lipsa de calificare profesională
- Lipsa infrastructurii de servicii de îngrijire și educaționale care să faciliteze creșterea gradului de ocupare în rândul femeilor

Copii din familiile cu venituri reduse

Interviurile calitative individuale și focus-group-urile realizate cu beneficiarii ai serviciilor sociale și cu reprezentanți ai instituțiilor publice relevante din comunitate au indicat următoarele concluzii:

Copiii au, în general, acces la serviciile de asistență medicală primară, situație facilitată, în primul rând, de asistenții medicali comunitari și de existența în Săliște a unui centru medical de permanență. Asistenții medicali comunitari reprezintă un vector educativ-formativ în comunitate, fiind acei reprezentanți ai serviciilor publice care cunosc în amănunt comunitatea, care vizitează familiile și păstrează permanent legătura cu acestea, care le cunosc istoricul personal/familial și problemele cu care se confruntă și, mai mult decât atât, care sunt acceptate și recunoscute ca persoane de încredere, de referință.

Chiar dacă nu există cazuri de abandon școlar, a fost semnalată problema absenteismului școlar, ca factor care menține ridicat riscul de abandon.

- Cauza principală a riscului de abandon școlar a fost identificată ca fiind nivelul acut sau cronic de sărăcie al familiilor copiilor de vârstă școlară – acestea nu pot asigura nevoile de bază ale copiilor. Un alt factor cauza în acest sens este și nivelul scăzut de educație al

părinților, care transmit intergenerațional un pattern în care educația și reușita profesională nu reprezintă valori.

- Cei mai mulți dintre copiii aflați în riscul de abandon școlar sunt de etnie romă, ai căror părinți sunt, în majoritate, analfabeți. În acest caz, conform percepției părinților, frecventarea școlii de către copii este influențată negativ de atitudinea discriminatorie a colegilor și chiar a cadrelor didactice, fiind însă insuficient conștientizată propria responsabilitate în acest sens.
- Incapacitatea de asigurare a nevoilor de bază ale copiilor, alături de lipsa de susținere din partea familiei, afectează calitatea adaptării școlare a copiilor care frecventează școala.
- Un important aspect pozitiv identificat în orașul Săliște este facilitatea logistică a accesului copiilor la serviciile educaționale, prin punerea la dispoziție, de către autoritățile locale, a microbusului școlar.
- Cu toate că în orașul Săliște sunt identificați doar 6 copii cu cerințe educaționale speciale certificați conform legii, în realitate, după cum susțin cadrele didactice și asistenții comunitari intervievați, există mult mai mulți copii cu probleme de adaptare școlară și/sau cu probleme de comportament. În cazul acestor copii, părinții nu au întreprins demersurile necesare pentru obținerea certificatelor necesare, din motive precum: lipsa resurselor financiare, neidentificarea sau neacceptarea problemelor cu care se confruntă copiii, rușine, inerție.
- În același timp, nici unitățile de învățământ nu dispun de personal specializat, respectiv psihopedagogi sau cadre didactice de sprijin care să faciliteze adaptarea școlară a acestor copii.

Studiul realizat a relevat nevoia de a realiza demersuri de furnizare de servicii de intervenție timpurie pentru copiii din aceste comunități, simultan cu asigurarea de activități tip afterschool pentru copiii de vârstă școlară, pentru a facilita:

- Pregătirea lor pentru învățământul preșcolar și școlar
- Deprinderea abilităților de realizare și menținere a igienei zilnice
- Asigurarea unei mese calde pe zi
- Suport educațional
- Formarea deprinderilor de viață socială și participare activă în comunitate
- Familiarizarea aparținătorilor cu drepturile de care pot beneficia copiii, precum și cu pașii care trebuie urmați în acest sens

Persoane cu dizabilități

În urma analizei documentelor puse la dispoziție de Direcția de Asistență Socială Săliște, au fost extrase următoarele concluzii:

- Numărul persoanelor cu dizabilități, la sfârșitul anului 2019, era de 225, dintre care 38 persoane cu handicap grav, 132 cu handicap accentuat, 50 cu handicap mediu, 12 cu handicap ușor și un număr de 13 copii – 11 cu handicap grav, 1 cu handicap accentuat și 1 cu handicap mediu. Dintre copiii cu handicap grav cu asistent personal, 9 beneficiază de indemnizație și 2 copii au angajat asistent personal din cadrul familiei – mama, de regulă.

Un aspect deficitar identificat în ceea ce privește persoanele cu handicap, în special grav și accentuat, este lipsa serviciilor de recuperare de pe raza orașului Săliște.

Insuficiența mijloacelor de transport public care să lege Săliște de municipiul Sibiu, precum și costurile ridicate pe care le implică programele de recuperare disponibile la furnizori privați, limitează accesul acestei categorii la recuperare sau menținere funcțională. Persoanele cu dizabilități, cu precădere cele cu dificultăți de deplasare, au acces limitat la servicii de sănătate de calitate, inclusiv la tratamente medicale de rutină, ceea ce creează inegalități în materie de sănătate, fără legătură cu handicapul.

Fetele și femeile tinere cu risc crescut de abuz

- În Săliște sunt cazuri de mame minore, situație care se constituie într-o încălcare a drepturilor copilului și care este, în fapt, o consecință a formelor de abuz, chiar dacă nu sunt raportate ca atare, prin consensul victimelor cu abuzatorul.
- S-a constatat existența manifestărilor de violență domestică în comunitatea locală; în aceste cazuri, modalitățile de intervenție sunt stabilite prin lege, însă nu există, în practică, întreaga structură necesară unei intervenții eficiente – conform informațiilor furnizate, în contextul focus-group-ului, de reprezentantul Poliției Săliște, membru în echipa mobilă de intervenție în caz de violență/abuz, alături de consilierul din cadrul Direcției de Asistență Socială Săliște și de alți membri desemnați de către primarul orașului.
- În lipsa unui centru de primire în regim de urgență, se creează situații dificile atât pentru poliție, dar și pentru victime – acestea din urmă se întorc, în general, în proximitatea abuzatorului. Centrele de primire în regim de urgență din județul Sibiu sunt aglomerate și nu pot primi cazurile pentru care se solicită sprijin. Pentru administrația locală din orașul Săliște, înființarea

și susținerea unui centru de primire în regim de urgență a victimelor violenței domestice, dincolo de beneficiile existente, ar solicita un efort financiar greu de gestionat.

Cu toate acestea, fenomenul violenței domestice în comunitate poate fi contracarat și combătut prin ample campanii de mediatizare și informare a populației, cu efect educativ-formativ.

Persoane vârstnice

- Conform datelor colectate, principalele motive de alegere a serviciilor rezidențiale specializate pentru persoanele vârstnice sunt văduvia, o realitate familială specifică vârstei a III-a, lipsa timpului necesar îngrijirii și/sau însoțirii persoanelor vârstnice de către aparținătorii activi social, autonomie personală restrânsă ca urmare a stării de sănătate precare.
- În Săliște, există două centre rezidențiale pentru vârstnici care acoperă nevoile de îngrijire și socializare ale unui număr destul de restrâns de persoane vârstnice, în condițiile în care îmbătrânirea populației este tot mai evidentă, iar acest grup vulnerabil este tot mai expus marginalizării sociale.
- Persoanele intervievate au evidențiat nevoia înființării unui serviciu de îngrijire la domiciliu. În opinia respondenților, în special a asistenților medicali comunitari, o limitare în acest sens ar putea fi reticența vârstnicilor din comunitate de a primi sprijin în gospodăria proprie din partea unor persoane din afară.

Resurse comunitare

Servicii sociale disponibile în comunitate

Direcția de Asistență Socială a fost înființată în 2019, în cadrul Primăriei orașului Săliște, în subordinea Consiliului Local al orașului Săliște, prin HCL nr. 14/2019 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționarea a Direcției de Asistență Socială organizat la nivelul Orașului Săliște, jud. Sibiu, având la bază HG nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal și HCL NR. 116/2018 privind aprobarea organigramei, a statului de funcții și a numărului de personal pentru aparatul de specialitate al primarului orașului Săliște și servicii publice, fără personalitate juridică, de subordonare locală.

Conform Organigramei aprobate prin HCP 116/2018, în cadrul Direcției de Asistență Socială Săliște funcționează 3 compartimente, respectiv: Compartimentul de Asistență socială; Compartimentul de Asistență comunitară; Compartimentul Asistenți personali.

În aplicarea politicilor sociale din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială, Direcția de Asistență Socială îndeplinește funcția de execuție, prin asigurarea mijloacelor umane, materiale și financiare necesare pentru acordarea beneficiilor de asistență socială și furnizarea serviciilor sociale.

Art. 2, lit. d. din Anexa nr. 2 – Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al direcției de asistență socială organizate în subordinea consiliilor locale ale municipiilor și orașelor din HG nr. 797/2017 pentru aprobarea regulamentelor-cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal.

Urmărind scopul identificării modului în care este operaționalizată, în practică, această funcție majoră a Direcției de Asistență Socială Săliște, a fost realizată, prin intermediul Analizei SWOT, o radiografiere a sistemului public de asistență socială din comunitate, concomitent cu evaluarea factorilor săi de influență interni și externi, cu scopul de a pune în lumină punctele tari și punctele slabe (elemente de mediu intern instituției), în relație cu oportunitățile și amenințările existente într-un moment dat (elemente de mediu extern instituției). Analiza SWOT nu vorbește doar despre situația prezentă, ci și despre potențialul de dezvoltare viitoare.

PUNCTE TARI

- DAS înființată la nivelul primăriei Săliște
- Structură insuficientă de personal
- Personal dedicat activității desfășurate
- Compartiment de Asistență comunitară funcțional, cu structură de personal completă și specializată
- Evidență clară și cuprinzătoare cu privire la categoriile de beneficiari deservite
- O bună cunoaștere a comunității

PUNCTE SLABE

- Structură insuficientă de personal în DAS
- Deficit de personal cu pregătire specifică în asistență socială
- Suprasolicitarea personalului existent
- Timp utilizat pentru acordarea beneficiilor sociale, în detrimentul managementului de caz
- Lipsă bază de date integrată cu beneficiarii de servicii sociale publice și private
- Lipsă/insuficiență a serviciilor sociale pentru categorii de persoane/grupuri în dificultate
- Lipsă servicii sociale în zonele defavorizate
- Colaborare limitată între DAS și furnizori privați
- Lipsă centralizare a serviciilor sociale județene

OPORTUNITĂȚI

- Legislație cuprinzătoare în domeniul asistenței sociale
- Membrii comunității cunosc tipurile de servicii sociale furnizate de DAS
- Deschiderea Primăriei pentru problematica socială
- Disponibilitate de colaborare din partea instituțiilor locale (școală, poliție etc)
- Furnizori locali private de servicii sociale în zonă, în special pentru persoane singure, persoane cu dizabilități și vârstnici
- Linii de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltare comunitară/dezvoltarea de servicii sociale/dezvoltare economie socială

AMENINȚĂRI

- Modificări legislative
- Acces limitat al beneficiarilor la servicii sociale primare din cauza lipsei mijloacelor de transport între satele aparținătoare
- Dificultăți de recrutare personal, din cauza lipsei/insuficienței resursei umane specializate în asistență socială în zonă
- Dificultăți de colaborare cu beneficiarii, din cauza unui nivel scăzut de educație

În urma discuțiilor realizate cu personalul angajat al Direcției de Asistență Socială Săliște, s-a evidențiat necesitatea întăririi capacității instituției de a furniza servicii de asistență socială primară și de a dezvolta servicii sociale specializate, care să răspundă nevoilor sociale ale comunității.

Într-o prezentare sintetică, sistemul de servicii sociale specializate, publice și private, existent la nivelul comunității Săliște cuprinde următoarele entități:

- Centrul rezidențial de asistență și îngrijire pentru persoane vârstnice „Armonia vârstelor” din Vale, înființat de Asociația „Armonia vârstelor”, în 2017 – serviciu privat

Este un centru cu o capacitate de 11 locuri, cu găzduire în camere cu 2 și 3 paturi, destinat persoanelor vârstnice parțial dependente. La data efectuării studiului, erau ocupate 10 locuri. Centrul are următoarea structură de personal: 1 asistent medical, 1 infirmieră și 1 asistent social (part-time). Asistența medicală de specialitate este asigurată de medicul de familie al fiecărui rezident din centru. Centrul dispune de săli de ergonomie și petrecere a timpului liber.

Serviciile sociale acordate sunt conforme cu standardele legale aflate în vigoare. Având în vedere numărul mic de beneficiari, funcționarea acestui serviciu social este similară unui model familial, fiind încurajată crearea unei atmosfere de familie extinsă. Centrul oferă servicii sociale predominant solicitanților din alte zone ale țării, costurile solicitate fiind, în percepția locală, mult prea mari chiar și pentru vârstnicii care au aparținători, ceea ce permite accesul doar a unei categorii mai restrânse de persoane vârstnice din zona Săliște.

Activitatea centrului este afectată de marea mobilitate a personalului. În ciuda faptului că se oferă un nivel decent de salarizare, condiții de locuit în incinta centrului și formare profesională pentru ocupația de infirmieră, este dificil de găsit înlocuitor dacă o persoană pleacă. Această situație care persistă de mai multă vreme – cu toate că, în zonă, există o cerere de forță de muncă redusă și sunt multe persoane casnice care își exprimă frecvent dorința de a se angaja – poate determina închiderea a centrului în perioada următoare.

- Unitatea de Asistență Medico-Socială din Săliște, înființat în 1961 – serviciu public

Centrul este în subordinea și sub finanțarea Consiliului Județean Sibiu și deservește persoanele vârstnice din județul Sibiu, semidependente și dependente, cu boli cronice. Serviciile sunt acordate la nivelul standardelor legale.

Centrul, cu o capacitate maximă de 80 de locuri, este în prezent modernizat. Structura de personal cuprinde 4 medici, asistente medicale și infirmiere. Din totalul de 76 rezidenți, 22 sunt cazuri sociale

– persoane fără venituri sau cu venituri foarte mici, care sunt susținute din finanțare (4, în totalitate și 18 parțial). Centrul are, în prezent, pe lista de așteptare un număr de 90 de persoane.

Acordarea serviciilor medicale specializate pentru patologia specifică vârstnicului, cumulată cu costurile apropiate de valoarea unei pensii medii, creează premiza solicitării acestui tip de servicii de un număr mare de persoane vârstnice.

Opiniile exprimate de beneficiarii centrului relevă un grad ridicat de satisfacție cu privire la serviciile de care beneficiază.

Servicii educaționale

Rețeaua de unități școlare existente la nivelul orașului Săliște este alcătuită din:

- Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș”
- Școala Gimnazială Săliște
- Școala Gimnazială Săcel
- Școala primară Mag
- Școala primară Amnaș
- Grădinița cu program prelungit Săliște
- Grădinița cu program normal Săcel
- Grădinița cu program normal Sibiel

Recomandări

Nevoi identificate și posibilitățile de intervenție sunt prezentate sintetic în cele ce urmează:

Întărirea capacității Direcției de Asistență Socială pentru o intervenție primară multinivelară eficientă și eficace, în condiții de calitate a deservirii beneficiarilor – aceasta se constituie în prioritate a administrației locale din oraș Săliște

La momentul de față, după cum a relevat demersul investigativ realizat, structura de personal a DAS nu este suficientă pentru o intervenție socială adecvată, atât din punctul de vedere al timpului fizic disponibil pentru îndeplinirea cu succes a tuturor atribuțiilor prevăzute de lege, cât și din perspectiva experienței și expertizei necesare pentru identificarea și analiza nevoilor sociale din comunitate, pentru formularea de răspunsuri adecvate. Personalul DAS existent este depășit de multitudinea problemelor sociale ale comunității, dar și de responsabilitățile suplimentare pe care trebuie să le gestioneze.

Un alt aspect deficitar identificat este cel legat de valorizarea serviciului și a specialistului; această problemă a fost semnalată de toți interlocutorii participanți la interviurile calitative individuale și la sesiunile de focus-group și se află în strânsă legătură cu opinia conform căreia serviciile de asistență socială și rolul acestora în societate nu sunt suficient promovate și valorizate. Respondenții au subliniat că, deși are un rol esențial în asigurarea unui nivel satisfăcător de calitate a vieții membrilor unei comunități aflați în situații de vulnerabilitate sau dificultate, în percepția generală, asistența socială nu este valorizată nici de legiuitor, nici de beneficiar și, cu atât mai puțin, de cetățenii care nu interacționează cu serviciile sociale.

Recomandările studiului de diagnoză socială, în vederea remedierii acestei situații, sunt:

- Creșterea structurii de personal a DAS, angajând persoane cu pregătire de specialitate, suficiente numeric, care să instrumenteze acordarea de prestații sociale, dar și furnizarea de servicii de consiliere, informare, acompaniere a familiilor sau persoanelor vulnerabile, în cadrul intervențiilor primare de asistență socială
- Formarea profesională continuă a personalului, pe tematici cu impact direct asupra activității pe care o desfășoară (legislație, metode de intervenție și prevenție, abordarea beneficiarului etc)
- Dezvoltarea competențelor de accesare fonduri nerambursabile și de management al proiectelor, pentru a putea identifica și atrage surse de finanțare pentru dezvoltarea serviciilor sociale
- Realizarea unui sistem de baze de date pentru monitorizarea cazurilor, care să simplifice raportarea multiplă și circuitul datelor despre beneficiarii de asistență socială
- Realizarea unei baze de date care să centralizeze serviciile sociale de pe raza județului Sibiu, diseminată înspre locuitorii din Săliște
- Realizarea de parteneriate între DAS și organizații ale societății civile, respectiv agenții conexe din domeniul sănătății, locuirii, ocupării, culturii și sportului, care să poată ameliora furnizarea de servicii sociale și integrate în orașul Săliște.

Acordurile de parteneriat trebuie să cuprindă responsabilități și roluri clare pentru parteneri, în fiecare din situațiile de risc sau pentru fiecare categorie de beneficiari pe care aceste instituții le gestionează, cu formularea unor acțiuni și etape concrete de realizare, agreeate de ambele părți.

O investiție semnificativă în colaborarea cu DGASPC Sibiu ar conduce la creșterea rapidă a eficienței intervențiilor sociale din comunități și la reducerea substanțială a cazurilor complexe sau a beneficiarilor care rămân în afara rețelei de suport.

- Implicarea în calitate de promotor și liant în dezvoltarea participării active a comunității, care poate deveni motor al dezvoltării durabile în orașul Săliște.

Intervenția integrată la nivelul zonelor defavorizate/marginalizate ale orașului Săliște, respectiv conectarea acestor zone cu oportunități de servicii, cu resurse existente

Serviciile multinivelare de susținere a comunităților sunt esențiale, astfel încât familiile să dispună de sprijin direct adaptat nevoilor lor reale: îmbunătățirea condițiilor de locuire, simultan cu creșterea angajabilității adulților și a numărului de locuri de muncă, cu furnizarea de servicii educaționale pentru copii, cu furnizarea de servicii medicale accesibile și cu facilitarea accesului la servicii sociale pentru toate persoanele aflate în nevoie.

Recomandările, în vederea organizării unei intervenții integrate, sunt:

Pentru copiii afloati în risc de abandon școlar

- Înființarea unui centru de zi pentru copii și/sau programe tip after school în Săliște, dar și zonele marginalizate (Mag și Amnieș) pentru nivel primar, și Săcel, pentru nivel gimnazial, care să poată prelua în îngrijire, pe timpul zilei, copiii care sunt supuși unei situații de risc (sărăcie, neglijare, igienă precară etc.) și nu numai. Acest serviciu ar permite dezvoltarea unor deprinderi și abilități ale copiilor care să faciliteze adaptarea lor în mediul școlar, dar ar avea și o funcție de suport pentru părinți. Aceștia ar putea gestiona mai bine treburile gospodărești, sau căutarea unui loc de muncă, dacă ar lăsa copiii în siguranță într-un astfel de serviciu de zi.

Pentru adulții din comunitatea marginalizată:

- Un serviciu de consiliere, mediere și suport pentru accesul pe piața muncii a șomerilor în căutarea unui loc de muncă, inclusiv a celor neindemnizați
- Crearea de locuri de muncă în domeniul agricol: culegere și depozitare fructe de pădure
- Dezvoltarea de programe de tip ”A doua șansă” pentru adulți
- Înființarea de creșe în localitățile arondate, unde numărul copiilor justifică aceasta
- Creșa este un serviciu de interes local, public sau privat, care are misiunea de a oferi, pe timpul zilei, servicii integrate de îngrijire, supraveghere și educație timpurie copiilor de vârstă antepreșcolară (0-3 ani). Creșele fac parte atât din sistemul național de servicii sociale

reglementat de Legea asistenței sociale nr. 292/2011, prin furnizarea de servicii de îngrijire și supraveghere, cât și din sistemul de învățământ preuniversitar reglementat de Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, prin furnizarea de servicii de educație timpurie antepreșcolară.

- Înființarea unei spălătorii publice în localitatea Mag, zona cu cel mai mare grad de deprivare materială, care ar permite creșterea gradului de igienă a familiilor cu venituri reduse, ar oferi mai mult timp femeilor din familii de a se ocupa de copii sau de a se orienta pentru integrare în muncă
- Înființarea unei cantine sociale, cu capacitate variabilă în funcție de specificitățile sezoniere
- Organizarea de programe culturale de valorizare a tradițiilor etniei rome

Pentru victimele violenței în familie:

• Înființarea unui centru de informare și consiliere pentru prevenirea violenței și abuzului în familie, pentru prevenirea victimizării în rândul copiilor.

• Facilitarea continuării funcționării echipei mobile de intervenție în cazurile de abuz, neglijență, violență domestică, ajustată ca dimensiune la numărul de cazuri de risc din zona respectivă; această echipă trebuie să dispună de capacitate de intervenție rapidă, de proceduri de cooperare cu toate agențiile responsabile în gestionarea situațiilor potențialilor beneficiari (DGASPC, DAS Săliște, Poliție, Inspectorat Școlar etc).

Pentru persoanele cu dizabilități:

- Înființarea serviciilor de recuperare/reabilitare sau diversificarea serviciilor medicale în Centrul de permanență cu servicii medicale de recuperare (minim servicii de masaj și kinetoterapie)
- Identificarea de soluții pentru accesibilizarea clădirilor și a trotuoarelor pentru persoanele cu dizabilități
- Realizarea de demersuri instituționale pentru transmiterea online a documentelor necesare pentru obținerea unor drepturi ale persoanelor cu handicap.

Pentru persoanele vârstnice:

- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor de protecție a persoanelor vârstnice

- Înființarea și dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, în vederea prevenirii instituționalizării, cu o echipă mobilă multidisciplinară de îngrijire la domiciliu, care să poată acoperi toate localitățile arondate orașului Săliște

Identificarea unor soluții pentru rezolvarea accesibilizării clădirilor și a trotuarelor pentru persoanele cu dizabilități.

2.5. CULTURĂ, CULTE ȘI AGREMENT

Manifestări culturale

În Săliște și în satele aparținătoare au loc, pe toată durata anului manifestări culturale de mică și mare amploare, inițiate și/sau susținute de administrația locală în parteneriat cu instituțiile și asociațiile locale și parteneri. Evenimentul cheie, însă, care oglindește toată moștenirea culturală și care arată bogăția și spiritualitatea patrimoniului cultural, îl reprezintă **Întâlnirea Cetelor de Juni**, din luna decembrie a fiecărui an.

Zeci de feciori și fete din localitățile Mărginimii Sibiului și din așezările de peste munți întemeiate de mărgineni se adună în fiecare an, în data de 28 decembrie la Săliște, la **Întâlnirea cetelor de juni**. După un obicei vechi de mai bine de o sută de ani, fetele și feciorii au jucat și au vornicit pentru ca tradițiile moștenite de la înaintași să treacă la următoarele generații.

Emblematic pentru spațiul cultural săliștean sunt și ansamblurile **Reuniunea Română de Cântări** și **Ansamblul "Mărginenii"** – dansuri populare.

Corul **Reuniunea Română de Cântări** din Săliște reprezintă o veritabilă emblemă a statorniciei, o expresie a vocației pentru arta sunetelor pe care localnicii au moștenit-o, cultivat-o și promovat-o, pe scenele județului, ale țării și a lumii.

Actul de naștere al **Reuniunii de Cântări din Săliște** era semnat în primăvara anului 1883. Sub bagheta prestigiosului dirijor și compozitor Gheorghe Dima, aceasta s-a afirmat ca o dimensiune permanentă a vieții spirituale sibiene și naționale dând expresie, prin mijloacele artei și ale aleselor disponibilități pentru creație ale mărginenilor, voinței de afirmare a ființei naționale, la vremea cerută, pentru a se redefini în zilele noastre ca un mărgăritar în salba grupărilor artistice ce își reafirmă și remodelează creator adevărata vocație.

Dintre dirijorii de marcă ai Reuniunii amintim pe G. Dima, Iuliu Crișan, Timotei Popovici, Nicolae Oancea, Aron Bogdan, Gheorghe Șoima, Doru Constantiniu, Ioan Vizeteu, Cornel Arion, Nicolae Suci.

Repertoriul corului cuprinde piese cu caracter patriotic și prelucrări folclorice aparținând dirijorilor corului sau diferiților compozitori români de renume precum și cântări religioase și colinde. Prezență permanentă în mișcarea corală românească Reuniunea Română de Cântări din Săliște a constituit un exemplu de dăruire în promovarea tezaurului de gen, autohton și străin. În decursul timpului corul a obținut numeroase premii la diferitele festivaluri corale la care a participat. Ca urmare a bogatei activități desfășurate în perioada postbelică corul este distins în 1959 cu Ordinul Muncii clasa a II a. corul a participat și a fost premiat la toate edițiile festivalului Cântarea României, glasurile săliștenilor răsunând cu căldură și sinceritate pe multe scene din țară și străinătate (Grecia, Franța, Ungaria, Republica Moldova).

Ansamblul "Mărginenii" al Casei de Cultură "Onisifor Ghibu" Săliște, a luat naștere în 15 Ianuarie 2011, din dorința unor tineri dansatori, tot sprijinul fiind acordat de Domnul Primar al Orașului Săliște. Acești tineri au făcut parte înainte din Ansamblul "Ardealul" Săliște, condus de regretatul Prof. Ioan Oțoiu. Deoarece au rămas foarte puțini, pentru că majoritatea copiilor care se aflau la vremea aceea în acest ansamblu, după examenul de capacitate s-au mutat la licee în Sibiu, repetițiile desfășurându-se de obicei în timpul săptămânii, aceștia nu au mai putut lua parte la acestea și au renunțat. Au mai rămas în ansamblu doar cei care au intrat la liceul din Săliște.

În ciuda acestora, ansamblul și-a mai desfășurat activitatea încă 2 ani, și pentru că toate au un sfârșit, și generația următoare bătea la ușă, au trebuit să renunțe și ei, predându-le ștafeta celor mici. Pasiunea pentru port și dans nu i-a părăsit în acest an de repaus. Aceștia, având o dorință arzătoare să ducă mai departe portul și dansul popular românesc, au apelat la Primarul Orașului Săliște. Spunându-i dorința, acesta a făcut ca ea să devină realitate în cel mai scurt timp posibil.

Și în felul acesta, în data de 15 Ianuarie 2011, Ansamblul "Mărginenii" își începe activitatea, condus de coregrafii Olesea și Ovidiu Sas (dansatori la Ansamblul Profesionist "Cindrelul" Junii Sibiului).

Din ansamblu fac parte aproximativ 45 de tineri. Vârsta celor care activează în ansamblu variază de la 6 ani până la 21 de ani.

Obiceiuri și tradiții

NAȘTEREA, NUNTA ȘI ÎNMORMÂNTAREA. Aceste obiceiuri au în zonă anumite caracteristici speciale; În privința obiceiurilor de nuntă, caracteristic pentru această zonă este obiceiul de a se închide drumul nuntașilor, de a se împodobi porțile tinerilor căsătoriți cu brad, care sunt conduși de la mire la nași și împreună cu nașul la mireasă de un alai de feciori. Se merge apoi la biserică și de acolo în sala în care se desfășoară petrecerea.

În timpul petrecerii se fură pantoful miresei, se fură chiar și mireasa, de care trebuie să aibă grija nașii până la miezul nopții. Returnarea miresei se face după o târguială prealabilă în fața tuturor oaspeților. Mâncărurile servite au o ordine aparte, ordine ce se păstrează prin tradiție din generație și este cunoscută din vechime.

Moartea are semne specifice, cum sunt țipetele unor păsări. Specific este faptul că, indiferent unde se află mortul, clopotele bat pentru el în satul natal.

SĂRBĂTORILE DE IARNĂ

Sărbătorile de iarnă durează 12 zile, începând din ajunul Craciunului și terminând cu sărbătoarea de Sf. Ion pe 7 ianuarie. Colindul începe cu copiii, se continuă cu flăcăiii organizați în cete de juni, care reprezintă craii în toate zilele de Craciun. În plus, mai există un colind ce poartă denumirea de plugușorul nou și pe care îl spun copiii. Junii sunt cei care conduc toate sărbătorile, care organizează baluri și jocuri în aceste zile, mai puțin în ziua de Bobotează (6

ianuarie). Aceștia colindă în mod special pe primar și preot, pentru care rostesc urări și colinde dedicate acestora, dar au versuri speciale și pentru fete, feciori și pentru restul gazdelor.

A patra zi de Crăciun se face întrunirea jocurilor, când junii din toate satele Săliștei, din comunele învecinate sau chiar din județele apropiate, Alba, Brașov, Gorj, Valcea, se întâlnesc îmbrăcați în port popular, în Piața Junilor din Săliște. Aici judele din Săliște îl întâmpină pe fiecare jude din celelalte sate și comune, închină din plosca tradițională; fiecare jude ține un discurs și după ce copiii interpretează plugușorul, junii și junele din toate satele joacă hora unirii.

Lăsatul secului

Lăsatul secului sau intrarea în **Postul Paștelui** este marcată prin așa zise Hodaițe. Acestea sunt focuri aprinse pe dealurile din jurul satelor, în jurul cărora se fac anumite anunțuri și se satirizează anumite persoane.

Prinsul verilor și al văruțelor

Marchează trecerea de la o vârstă la alta a copiilor între 10-12 ani.

Sângeorzul

Sărbătoare în 23 aprilie, marchează explozia vegetației în natură și la această sărbătoare se tocnesc ciobanii pentru vârat.

Ispasul

La Ispas, după 15 mai se formează cârdurile de oi.

Sânzâienele – 24 iunie, primul control al laptelui la oi.

SF. Ilie – 20 iulie, se mituiesc mieii (tunsul mieilor)

Macovei – 1 august sau ziua ursului, zi de post, pentru ca ursul să țină post. **CHILIPII** – 15 noiembrie, sau ziua lupului, ca toate celelalte este o sărbătoare la care se leagă foarfecele de tuns oi, ca să fie legată gura lupului.

MAIALURILE – se fac special primăvara și vara, duminica și sunt de mai multefeluri: Maialul Meseriașilor, Maialul pompierilor, al studenților. La toate acestea se joacă învârtita, jiana, hațegana și chiar hora.

Monumente istorice

- Ruinele Cetății Feudale Salgo din Sibiel, situată pe dealul Cetate la 1099 m altitudine, menționată documentar din 1383.
- Monumentul funerar al lui „Ioan Baila”, sat Vale, chiar lângă biserica ortodoxă Sf.

- Ansamblul rural „Centrul istoric al localitatii ”, sat Vale sec. XVII - XIX
- Casa Memoriala „IOAN LUPAS ” - str. Memorandistilor, Saliste
- Casa Memoriala „D. D. ROSCA” - str. Brata, Saliste
- Casa Memoriala „O. GHIBU ” - str. Vale, Saliste
- Bustul lui „NICOLAE HENTIU” - In Gradina Publica (1934), Saliste
- Troita nr. 142 (sec. XIX) - Saliste
- Troita 166 (1803) - Sibiel
- Troita nr. 288 , in fata casei (1814) - Sibiel
- Casa de lemn nr. 31 (sf. sec. XVIII) - Sibiel
- Casa de lemn nr. 151 (sf. sec. XIX) - Sibiel
- Casa de lemn nr. 322 (sec. XIX) - Sibiel
- Casa de lemn nr. 152 (sec. XIX) - Sibiel
- Ansamblul rural „Centrul istoric al localitatii ” - Saliste

Biserica ortodoxa „ NASTEREA SF. IOAN BOTEZATORUL ”

Biserica ortodoxa din Grui, cu hramul Sf. Ioan Botezatorul din Grui este ctitorita de familia Cîndea (1742), careia ii apartine doar ridicarea navei si a absidei. Turnul, disproporionat fata de corpul bisericii, a fost ridicat in 1816. Pictura murala interioara realizata intre 1787-1790 este acoperita cu un strat de var, in schimb cea exterioara se pastreaza mai bine, atat in nisele duble cat si sub cornisa, deasupra celor doua randuri de caramizi asezate pe colt. Pe absida, in nord, se afla inscriptia ce atesta numele pictorilor: „Vasile Munteanu zugrav, Florian Muntean si paroh – 1812”. In prezent este monument istoric.

Inventar cultural

- număr biblioteci: 1
- număr case de cultură: 1 Saliste,
- cămine culturale și muzee: 5 Aciliu, Fantanele, Sibiel, Mag, Sacel – Camine Culturale si 3 muzee în Saliste, Sibiel, Gales
- monumente istorice: 17
- număr ONG:4
- publicatii și reviste:1
- formatii de dans (popular, modern):2
- sărbători și traditii cu specific local: 12

- locuri de agrement cu piscină: 1
- Sali de sport, 1
- terenuri de joaca pentru copii, 3 (Saliste, Vale, Gales)

Locuri picnic: 3

Acțiuni culturale la nivelul orașului Săliște desfășurate anual

Nr. crt.	Data	Denumirea evenimentului	Activitati desfasurate	Organizator	Buget	Observații
Ianuarie						
1	26	„Citim, comunicăm, calculăm, suntem creativi”	Proiect educativ opțional desfășurat în Biblioteca Săliște	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
Aprilie						
2	23-27	Săptămâna „Școala Altfel,, / „Sa stii mai multe, sa fii mai bun,, „În vizită la bibliotecă,,	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - vizite ghidate (cuprinzând informații despre biblioteca publică, carte, lectură), posibilitatea vizionării unor filme (artistice sau documentare) și desene animate pentru cei mici, - lecturi interactive, dezbateri, ateliere de creație, expoziții de carte . - familiarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale cu un mediu nou (spațiul bibliotecii) urmărește dezvoltarea socializării acestora și a colaborării cu cei din jur, în vederea asigurării integrării lor în societate.	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
Mai						

3	9 mai	„Ziua Europei,,	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - vizionare film cu tematica - confectionat machete reprezentative - poezii și cântece	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
4	18-19 mai	„Hramul scolii,,	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - confectionarea unor carti personalizate si expozitii cu acestea -standuri cu carti, oferirea de diplome Activități desfășurate la scoala Săliște: -Activităților demonstrative/ metodică educatională -Activităților teatrale și sportive -Participare la slujba religioasă	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
5	25 mai	Ziua Eroilor Înaltarea Domnului-	Activități specifice -Cuvântare omagiala; -Ceremonie – depunere de corone -Spectacol oferit de Corul „Reuniunii Romane de Cantari,, Saliste si Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș,, Saliste	Primaria Orașului Săliște Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște Corul „Reuniune Română de Cântări,,	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
Iunie						
6	1	„Ziua internationala a copilului	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - biblioateliere de desene si lectura - colaj de poezii, cantece	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
7	15	”Ziua fotografierii naturii”	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - biblioateliere de desene si lectura - colaj de poezii, cantece	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”

						religie”
		Evaluarea parteneriatului	Intocmirea portofoliului si al pliantelor proiectelor.	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
8	22	Gusturi și Tradiții din Săliște	Proiectul își propune promovarea orașului Săliște, cu satele aparținătoare, la nivel European și național prin specificul gastronomic tradițional și prin moștenirea culturală care au modelat un stil de viață în cadrul unui ecosistem unic.	Primăria orașului Săliște Sibiu Regiune Gastronomică Europeană	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”

Septembrie

9	8,9	Programul cultural Academia de sub munte	Conferinte, spectacole de teatru, dezbateri, lansari de carte	Primăria orașului Săliște Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
10	11	Deschiderea anului școlar	Activități desfășurate la școala din Săliște: -Cuvant de inceput de an școlar -Participare la Slujba religioasă la Biserica Mare	Primaria Orașului Săliște Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	
11	13	”Ziua gândirii pozitive”	Activități desfășurate în Biblioteca orașului Săliște: - vizionare film cu tematica	Primăria orașului Săliște Biblioteca Orașului Săliște în colaborare Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”

Octombrie

12		Târgul de mere din Sibiel și Fântânele	Activități desfășurate în Sibiel și Fântânele: -Prezentare, degustare și vânzare de soiuri de mere	Asociația Trai Verde Locuitorii satului Sibiel și Fântânele	Resurse ale bugetului local aprobat	
Decembrie						
13	1	Manifestările organizate de Ziua Națională a României!	Activități specifice: -Cuvântare omagială; -Ceremonie, depunere de corone -Spectacol oferit de Corul „Reuniunii Române de Cântări,, Săliște și Liceul Tehnologic „Ioan Lupaș,, Săliște	Primăria Orașului Săliște Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște Corul „Reuniune Română de Cântări,, Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
14	15-24	Spectacol de Craciun"Îată, vin colindătorii !"	Spectacol oferit de -Ansamblul ”Mărginenii,, Săliște -Corul „Reuniunii Române de Cântări,, Săliște -Invitați speciali	Primăria Orașului Săliște Ansamblul ”Mărginenii,, Săliște Corul ”Reuniunea Română de Cântări” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
15	15-24	Vizita lui Moș Crăciun	-Sosirea lui Moș Craciun, incarcăt cu cadouri -Împărțirea cadourilor către elevii Liceului ”Ioan Lupaș” Săliște	Primăria Orașului Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”
16	28	Întâlnirea cetelor de Juni din Mărginimea Sibiului	Activități desfășurate în centru orașului Saliste -Alocuțiuni -Parada portului popular -Prezentarea portului și jocului popular, -Plugușorul și Hora unirii	Primăria Orașului Săliște Liceul ”Ioan Lupaș” Săliște	Resurse ale bugetului local aprobat	Buget aprobat pentru ”Cultura, recreere și religie”

2.6. INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA EDILITARĂ

Căile de acces

Principalele căi de acces sunt reprezentate de DN 1 / E68, care realizează legătura orașului Săliște cu municipiul Sibiu, DJ 106E Sibiu , care străbate orașul de la vest la nord, intersectând DC 67 în interiorul localității. Aceste drumuri sunt foarte importante pentru circulație, importanță sporită și de numărul mare de navetiști care folosesc aceste drumuri.

Rețeaua de străzi mici, parcări, trotuare, administrată de Consiliul Local Săliște, este în prezent în lungime de aproximativ 64,67 km, din care 64,67 km drumuri și 6-8 km trotuare.

Tabel nr.1 - Structura rețelei de străzi mici, parcări, trotuare din orașul Săliște

Sursa: Birou Urbanism Primăria Săliște

Categorie drum	Număr	Total km drumuri	Total km trotuare	Total km alei pietonale	Număr locuri de parcare
Drum comunal	DC 67, 71, 65,64,66,68,	49,4	2	-	
Drum vicinal		-	-	-	-
Străzi		64,67	6	3-5	45
TOTAL		114,07	8	5	45

Accesul pietonal este slab dezvoltat, nu sunt amenajate trotuare decât pe 6-8 km, acostamentele sunt în marea majoritate din pământ înierbat. În ceea ce privește sistemul de colectare și evacuare ape pluviale aferent drumurilor, acesta este inefficient, deoarece este realizat din șanțuri de pământ, în mare parte colmatate. În aceste condiții, nu se realizează un drenaj corespunzător al apelor pluviale și prin urmare starea drumurilor este direct afectată.

Tabel nr. 2 - Detalierea structurii rețelei de drumuri din orașul Săliște

Sursa: Birou Urbanism Primăria Săliște

	Lungime de drumuri (km)			
Categorie de drum	Total (km), din care:	Drumuri asfaltate	Drumuri de pământ	Drumuri Reabilitate* / modernizate in perioada 2008-2013
Drum comunal	49,4	49,4	-	-
Drum vicinal	-	-	-	-
Străzi	64,67	23	12,83	23
TOTAL	114,07	72,4	12,83	23

Transportul

Transport feroviar în orașul Săliște există, cea mai apropiată stație feroviară fiind la 2 km de centrul orașului Săliște. Nu toate satele aparținătoare dețin stații feroviare.

Transportul public de persoane interjudețean Săliște – celelalte localități vecine (Sibiu, Cristian, Săcel, Galeș, Tilișca, Jina etc.) este asigurat de mai mulți operatori Nicton Trans; cu mașinile din dotare - autocare, autobuze, microbuze. Pe teritoriul orașului este amenajată o stație de autobuz, satele aparținătoare dețin stații de autobuz, iar pentru traficul staționar, în prezent în oraș sunt amenajate doar 90 locuri de parcare în regim public.

Transport public

Orașul Săliște nu este deservit de un transport public local.

Există totuși un transport public de tranzit care asigură legăturile de transport cu orașele din împrejurimi, dar și cu majoritatea polilor de creștere naționali.

Transportul feroviar este funcțional, dar nu există facilități pentru cei care ajung în cele 4 stații de cale ferată.

În anul 2017, sectorul transportului public de persoane era deservit de mai multe societăți private, pe sectoare intrajudețene sau chiar interjudețene.

Situația se prezintă astfel:

În intersecția DN1 cu strada Gării opresc autocarele și microbuzele interjudețene, care doar tranzitează teritoriul orașului, astfel: pe cursele Românași (SJ)-București, Sibiu-Timișoara, București – Șimleu Silvaniei.

De asemenea, cursele care tranzitează localitatea și satele aparținătoare sunt efectuate de un operator județean cu 5 curse pe zi pe traseul Jina-Sibiu și 3 curse Tilișca-Sibiu. Astfel, satele deservite de acest operator sunt Săcel și Galeș.

Amnaș și Mag nu sunt deservite de curse de transport public.

Satele Fântânele, Vale și Crinț nu sunt deservite de transport public regulat.

Transport de marfă

Transportul de marfă nu respectă un program de aprovizionare. Nu există zone predefinite pentru încărcare-descărcare.

Fluxurile importante sunt cele care tranzitează localitatea spre destinații exterioare acesteia (ex.: pentru mărfurile care ajung în sau pleacă din localitățile Poiana Sibiului, Rod, Tilișca) sau cele care pătrund în localitate pentru aprovizionarea punctelor de comerț din centrul orașului sau din sate.

Transportul pe cale ferată este posibil, însă, în momentul de față, nu se înregistrează un volum semnificativ de marfă transportată astfel în orașul Săliște.

Mijloace alternative de mobilitate

Ca urmare a analizării infrastructurii existente, se constată că mijloacele alternative de deplasare nu sunt încurajate în prezent. Nu există piste pentru biciclete, iar zonele pietonale nu sunt organizate îndeajuns de eficient astfel încât să încurajeze mersul pe jos. Accesibilitatea persoanelor cu probleme locomotorii nu este asigurată. Transportul cu bicicleta se efectuează în prezent prin aceleași locuri ca și autovehiculele, sau neregulamentar, pe trotuare.

Au fost montate în Săliște, dale speciale pentru nevăzători pe trotuare. Clădirile, instituțiile sau obiectivele de interes public, cu câteva excepții, nu sunt accesibile persoanelor cu mobilitate redusă.

Este necesară accesibilizarea spațiilor pentru persoanele cu mobilitate redusă, conform legislației și normativelor în vigoare, inclusiv a stațiilor de transport public inter- și intrajudețean existente, iar, pe viitor, la înființarea unor stații noi pentru transportul public vor trebui avute în vedere și exigențele prevederilor care reglementează accesibilitatea.

În urma analizei cererii de transport pietonal și a centralizării recensămintelor de circulație, s-a constatat o lipsă acută a obiectelor de mobilier stradal pentru odihnă (bănci, scaune), necesare în special persoanelor cu mobilitate redusă sau cu dificultăți de mobilitate.

Bicicletele sunt folosite relativ rar, acestea nedeținând o cotă modală semnificativă.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) Săliște conturează linii strategice, inițiative de proiecte cadru și formulează priorități în vederea unui transport durabil, cu considerarea politicii de mobilitate durabilă. Acest Plan susține creșterea economică locală, inclusiv din punct de vedere social și al protecției mediului, la nivel local, în convergență cu programele regionale și naționale pentru dezvoltarea mobilității. PMUD este un instrument pentru formularea, planificarea și promovarea măsurilor de dezvoltare urbană durabilă, având la bază o metodologie de modelare a traficului. Acest model are în vedere rezolvarea nevoilor de mobilitate ale persoanelor, întreprinderilor și activităților din turism din oraș și din zonele de influență învecinate, contribuind în același timp la atingerea obiectivelor europene de îmbunătățire a stării de sănătate umană și a mediului.

Elaborarea PMUD Săliște este și o urmare a abordării regionale integrate, promovată de Comisia Europeană pentru finanțarea proiectelor de transport urban în cadrul Programelor Operaționale pentru perioada 2014-2020. În Legea 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, republicată cu completările și modificările ulterioare din decembrie 2013, Planul de mobilitate urbană reprezintă o documentație complementară strategiei de dezvoltare teritorială periurbană/ metropolitană și a planului urbanistic zonal, dar și instrumentul de planificare strategică teritorială prin care este corelată dezvoltarea spațială a localităților și a zonei periurbane/metropolitane a acestora cu nevoile de mobilitate și transport ale persoanelor și mărfurilor.

Planul de mobilitate urbană durabilă al orașului Săliște acoperă perioada 2017-2030. Proiectele cadru cuprinse în acest Plan au în vedere prioritățile locale de mobilitate. Au fost luate în considerare în cadrul analizei doar proiecte prioritare din UAT Săliște, care răspund nevoilor de îmbunătățire a mobilității urbane durabile.

În conformitate cu normele pentru elaborarea și promovarea acestui tip de plan, se au în vedere următoarele cinci obiective strategice:

1. Accesibilitatea – Opțiuni de transport durabil, puse la dispoziția tuturor cetățenilor, care să le permită să aleagă cele mai adecvate mijloace de a se deplasa spre destinații și servicii. Acest

obiectiv include atât conectivitatea, care se referă la capacitatea de deplasare între anumite puncte, cât și accesul, care garantează că, în măsura în care este posibil, oamenii nu sunt privați de oportunități de deplasare din cauza unor deficiențe (de exemplu, o anumită stare fizică) sau a unor factori sociali (inclusiv categoria de venit, vârsta, sexul și originea etnică);

2. Siguranța și securitatea – Creșterea siguranței și a securității pentru călători și pentru comunitate în general;

3. Mediul – Reducerea poluării atmosferice și fonice, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a consumului energetic. Trebuie avute în vedere în mod specific țintele naționale și ale Comunității Europene în ceea ce privește atenuarea schimbărilor climatice;

4. Eficiența economică – Creșterea eficienței și a eficacității din punctul de vedere al costului privind transportul de călători și de marfă;

5. Calitatea mediului urban – Contribuția la creșterea atractivității și a calității mediului urban și a proiectării urbane în beneficiul cetățenilor, al economiei și al societății în ansamblu.

În urma analizei situației actuale, considerată de bază și prin identificarea nevoilor de mobilitate din perspectiva perioadei de timp analizate, PMUD include lista proiectelor cadru grupate în Planul de Acțiune și menite să îmbunătățească mobilitatea pe termen scurt, mediu și lung.

Planul de mobilitate urbană durabilă are o viziune de dezvoltare a mobilității în armonie cu principiile unei dezvoltări durabile și sustenabile, prietenoase cu mediul înconjurător, care se găsește reflectată și în motto-ul „Grow with nature!”. Este și viziunea pentru promovarea turismului din Săliște pe parcursul întregului an.

Planul abordează următoarele sectoare:

- Transportul public: Planul își propune înființarea serviciilor de transport public de calitate, sigure și accesibile.
- Transportul nemotorizat: Cuprinde dezvoltarea unei viziuni pentru creșterea calității, siguranței și securității mersului pe jos și cu bicicleta. Infrastructurile planificate au fost evaluate în vederea îmbunătățirii și au fost analizate opțiuni viabile alternative la transportul motorizat. Infrastructura creată special pentru bicicliști și pietoni are în vedere necesitatea ca aceasta să fie funcțională și operațională, ca o reală alternativă la traficul existent și pentru a reduce distanțele de deplasare.

- Siguranță rutieră: PMUD prezintă acțiuni de îmbunătățire a siguranței rutiere pe baza unei analize a problemelor principale de siguranță rutieră și a zonelor de risc din mediul urban studiat.
- Transportul rutier: Pentru rețeaua de drumuri și transportul motorizat, PMUD abordează tipurile de trafic: în mișcare și staționar. Măsurile propuse au ca scop optimizarea utilizării infrastructurii rutiere existente și îmbunătățirea situației în zonele cu probleme identificate.
- Managementul mobilității: PMUD include acțiuni pentru a promova o schimbare în modelele de mobilitate durabilă. În acest scop, trebuie implicați cetățenii, angajatorii (în special cei implicați în turism), școlile și alți factori relevanți.

Turismul

În localitate, numărul structurilor de primire turistică a crescut brusc în ultimii ani. Astfel, dacă în anul 2014 existau doar 9 astfel de structuri, în anul 2015 numărul lor a crescut de peste 3 ori, ajungând la 29, iar în 2016 fiind raportate 25 de structuri, dintre care un motel cu o capacitate de 29 de locuri, o cabană turistică cu 10 locuri, o tabără de elevi și preșcolari cu 90 de locuri, 5 pensiuni turistice cu 119 locuri însumate și 17 pensiuni agroturistice cu un total de 196 de locuri de cazare. Astfel, în luna iulie 2017, capacitatea de cazare turistică exprimată în locuri-zile a fost de 899 în moteluri, 3270 în pensiuni și 4340 locuri-zile în pensiuni agroturistice.

Poate cel mai important indicator în ceea ce privește mobilitatea îl reprezintă numărul de sosiri ale turiștilor în diferitele structuri de primire, care se prezintă după cum urmează: 547 de sosiri în moteluri, 157 de sosiri în vile turistice, 5344 sosiri în pensiuni turistice și 2951 în pensiuni agroturistice, toate de-a lungul anului 2016. Spre exemplu, în luna iulie 2017 s-au raportat 52 de sosiri în moteluri, 493 în pensiuni turistice și 348 în pensiuni agroturistice. În ultimii ani, cea mai aglomerată lună a fost luna iulie 2016, când s-au înregistrat 56 de sosiri în moteluri, 868 de sosiri în pensiuni turistice și 438 de sosiri în pensiuni agroturistice. Cu toate acestea, un aflax de circa 1500 de turiști pe lună care înnoptează în localitate nu prezintă un impact semnificativ asupra traficului din localitate, însă poate reprezenta un criteriu în decizia implementării unor măsuri de accesibilizare a spațiului public, de înființare sau extindere de piste pentru biciclete sau alte mijloace alternative de deplasare, prietenoase cu mediul și sustenabile.

Direcții de acțiune și proiecte de dezvoltare a mobilității urbane

Direcțiile de acțiune, considerate conform priorităților locale identificate în analiză, sunt următoarele: infrastructură rutieră, management de trafic, politică pietonală/accesibilitate, mersul pe bicicletă, transport public, ticketing, transport CF, mediu. Aferente acestor direcții sunt grupate unul sau mai multe proiecte. În secțiunea 6.1, sunt menționate proiectele prioritare alocate domeniilor de acțiune.

Direcții de acțiune și proiecte pentru infrastructura de transport

1. Crearea unui spațiu multimodal în zona intrării în localitatea Săliște dinspre drumul național (zona strada Gării): park & ride, autobază transport public și bike & ride

Este indicată construirea unei parcuri supraterrane care să asigure un număr de aproximativ 200 de locuri de parcare. Fiind o parcare de tip park & ride, aceasta va fi deservită și de un sistem de transport public care va asigura legătura cu celelalte sate și cu principalele obiective de interes.

Autobaza și capătul de linie pentru toate traseele autobuzelor vor fi amplasate în același loc, adiacente zonei de park & ride.

2. Introducerea sistemelor de tip bike & ride și bike-sharing

Sistemul de tip bike & ride asigură facilități pentru cei care ajung cu bicicleta într-un interchange, de unde continuă călătoria cu transportul public, bicicletele fiind lăsate în acel interchange, sau îmbarcate în mijloacele de transport public (dacă este posibil). Facilitățile pentru bicicliști constau în:

- asigurarea de sisteme de fixare pentru biciclete;
- înființarea de centre pentru închiriere sau reparare;
- facilități privind transportul bicicletelor în mijloacele de transport public.

Sistemul bike-sharing presupune utilizarea în comun a unei flote de biciclete aflate în diverse puncte. Practic, este un sistem de închiriat biciclete. Varianta cea mai utilizată este cea automată. Acest sistem prezintă avantajul de a deveni un mod de transport real într-un oraș ca Săliște, cu condiția ca punctele de închiriere să acopere o suprafață cât mai mare și rețeaua de piste de biciclete să fie accesibilă.

3. Piste pentru biciclete amenajate în etape

Pistele și benzile pentru bicicliști vor fi proiectate să funcționeze în cadrul unei rețele, astfel încât să se ofere șansa ca bicicleta să devină un mod de transport atractiv, sigur și util. Sunt avute în vedere următoarele categorii de utilizatori:

- Localnicii și turiștii care au anumite călătorii de efectuat și care dețin biciclete;
- Localnicii și turiștii care au anumite călătorii de efectuat și care doresc să închirieze biciclete;
- Turiștii și localnicii care vor să se plimbe.

Deplasarea trebuie să se facă în condiții de siguranță. Segregarea față de fluxurile de trafic este obligatorie. Vor fi asigurate facilități corespunzătoare (puncte de închiriere, pentru „parcat” dispozitive speciale de fixare sau chiar spații acoperite).

Finalmente, ținta este de realizare a unei rețele de piste de biciclete coerente și complete.

4. Amenajarea zonelor pietonale, lărgirea, accesibilizarea și reabilitarea trotuarelor

Mersul pe jos, plimbările sunt cele mai dorite de oameni atunci când vor să se relaxeze și să se bucure de mediul din jur. Nu trebuie scăpat din vedere mersul pe jos ca mod de deplasare, mod de efectuare a unei călătorii într-un scop anume. Acestea asigură legături între diverse obiective importante. Zonele pietonale au fost gândite să asigure în primul rând protecție și atractivitate. Sunt zone pietonale care au mai multe funcțiuni (pietonal în mod obișnuit și rutier în situații de urgență). La aceste zone trebuie avută în vedere infrastructura disponibilă.

5. Facilități pentru persoanele cu mobilitate redusă

Acest proiect asigură accesul persoanelor cu probleme locomotorii în zonele pietonale, dar și accesul la diferite obiective publice și private. În realizarea tuturor proiectelor propuse, se va avea în vedere posibilitatea realizării accesului de către persoanele cu mobilitate redusă. În acest sens, stațiile de autobuz, autobuzele, trecerile de pietoni, zonele pietonale etc. vor fi dimensionate astfel încât să permită accesul facil al persoanelor cu dizabilități (exemple: pavaje speciale, cu un profil diferit, în jurul trecerilor de pietoni și pe trotuare, de la punctele de transport în comun până la zonele cu atracții turistice; parcări cu locuri pentru persoane cu mobilitate redusă conform legislației în vigoare).

6. Monitorizarea calității aerului ca parte componentă a sistemului de management de trafic, în special în zona drumului național

Monitorizarea calității aerului este crucială în situația unei localități în care protejarea mediului reprezintă una din cele mai importante politici publice și private, cu mize atât de semnificative în ceea ce privește zonele protejate și cu o reputație turistică ireproșabilă. De asemenea, se pot urmări în acest fel efectele adoptării anumitor măsuri de trafic reflectate în îmbunătățirea calității aerului.

7. Crearea de noi rute de acces către zone în curs de dezvoltare în cadrul localității

Un indicator elocvent al dezvoltării unui oraș îl constituie numărul de autorizații de construire emise către privați sau numărul de inițiative la nivelul municipalității de dezvoltare a anumitor zone neexploatate ale orașului, în vederea creării de zone rezidențiale, industriale, comerciale, de producție etc. Pentru atragerea de investitori sau de antreprenori, aceste noi trupuri urbane trebuie să fie echipate cu rețele edilitare funcționale eficiente.

8. Organizarea transportului de marfă

Organizarea transportului de marfă va avea în vedere următoarele:

- Evaluarea necesarului de locuri de parcare destinate aprovizionării;
- Amenajarea unor parcări speciale destinate staționării pe durata procesului de încărcare-descărcare;
- Stabilirea unui program de aprovizionare (5:00-7:00 dimineața);
- Realizarea unui sistem de indicatoare de orientare și informare cu privire la rute, locuri de staționare, tonaj și orele de acces;
- Un ghid privind acordarea de permise de acces în anumite zone și la anumite ore și taxe respectiv amenzi; Stabilirea regimului vehiculelor grele, altele decât cele pentru aprovizionare.

Alimentare cu apă si apă uzată

Rețeaua de alimentare cu apă/ Sursa cu apă

În orașul Săliște, principala sursă de apă o constituie apa subterană, alimentarea cu apă realizându-se prin extragerea din puțuri forate. Există 4 puțuri forate, însă în prezent doar 3 funcționează, celelalte având apă nepotabilă.

Sistem de colectare si depozitare

Apa extrasă din puțuri este colectată într-un depozit de 1 rezervoare cu o capacitate de 6000 mc/fiecare, capacitatea totală fiind de 6000 mc. Potabilizarea apei se face printr-o preclorinare cu hipoclorit și trecerea acesteia prin stația de filtrare și clorinare înainte de depozitare.

Stația de tratare a apei, a fost dată în funcțiune în anul 1980 cu scopul de a asigura locuitorilor din Săliște apă potabilă. Cu toate acestea, sistemul de alimentare cu apă nu funcționează corespunzător, apa extrasă poate fi adusă la parametrii igienico-sanitari impuși de lege.

Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime totală de 55,4 km și a fost pusă în funcțiune în 1980 .

Din totalul de 3810 de locuințe, până în acest moment la sistemul de alimentare cu apă sunt racordate 3075 adică un procent de 80,7%.

În România, Ordinul ministrului sănătății 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației, prevede, între altele, cantitatea minimă de apă pe zi pentru un locuitor, care trebuie să fie de minim 50 litri (în scopul acoperirii necesarului fiziologic, igienei individuale și pregătirii hranei).

Surse de poluare a apei in oraș

Poluarea apei subterane se datorează folosirii îngrășămintelor chimice în agricultură, existenței unor fose rudimentare folosite de gospodăriile locale, dar și datorită structurii solului. Elementele cele mai poluante sunt fierul, manganul, nitrații și cei mai periculoși nitriții.

Tabel nr. 3 - Tipuri de utilizatori ai serviciilor de alimentare cu apă 2013 -2014:

Tipuri de utilizatori		Nr. racordate la rețeaua de alimentare cu apă
Populație	CASE PARTICULARE (nr. contracte, în toate cartierele orașului)	2429
	Contracte individuale la blocuri	48
	Contracte cu asociațiile de proprietari și locatari	-
Agenți economici		167
UNITĂȚI	UNITĂȚI SOCIALE (școli, grădinițe, dispensar, piață, unitatea de pompieri)	119
TOTAL		2763

Surse de poluare a apei in oraș

Poluarea apei subterane se datorează folosirii îngrășămintelor chimice în agricultură, existenței unor fose rudimentare folosite de gospodăriile locale, dar și datorită structurii solului. Elementele cele mai poluante sunt fierul, manganul, nitrații și cei mai periculoși nitriții.

Rețeaua de ape uzate

În prezent, rețeaua de canalizare este în curs de execuție, pe toată raza localității. Se vor realiza 90 km de rețea și 69 de racorduri. SC Apa – Canal Sibiu SA are ca obiectiv execuția, în baza unui alt proiect, a încă 150 de brașamente și racorduri, în vederea atingerii gradului de conformitate.

Autoritatea locală dorește implementarea extinderii sistemului de colectare și epurare a apelor uzate pentru o suprafață de 69 km, cu execuție de racorduri și brașamente - proiect ce urmează a fi implementat din aceeași sursă de finanțare.

Rețeaua de colectare a apelor pluviale din orașul Săliște este formată din șanțuri și rigolele de scurgere a apelor pluviale, însă acestea sunt parțial colmatate și există riscul ca localitatea să fie inundată de fiecare dată când va ploua mai abundent.

Odată cu realizarea proiectelor de modernizare a străzilor din cele 4 tronșoane, se vor realiza și sistemele de canalizare pluvială aferente străzilor respective. Consumul de apă potabilă, cf. datelor furnizate de S.C. Apa-Canal, în perioada 2015-2020 este de 338, 88mc/zi (2015), 317, 48 mc/zi (2016), 326,33 mc/zi (2017), 297, 56 mc/zi (2018), 297,85 (2019), 269, 57 mc/zi (2020, lunile ian.)-oct.

Rețeaua de iluminat public

Sistemul de iluminat public reprezintă ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, stâlpi, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Rețeaua de iluminat public din orașul Săliște aparține orașului și are o lungime de 70 km. În Orasul Săliște - 497 corpuri de iluminat, iar în satele:

	Aciliu	Amnaș	Galeș	Mag	Săcel	Sibiul	Vale
Corpuri iluminate	84	109	74	82	153	161	151

Acestea sunt corpuri de iluminat moderne cu LED de diferite puteri. Fiecare corp este montat pe un stâlp, aşadar sunt toţi atâţia stâlpi.

În satul Fântânele, în prezent exista 67 de corpuri de iluminat cu becuri cu vapori de mercur. Modernizarea acestuia este în curs de licitaţie şi se va realiza în anul 2021. După modernizare vor fi 179 de corpuri de iluminat cu LED pe tot atâţia stâlpi.

Poşta si telecomunicaţii

Pe teritoriul oraşului Sălişte funcţionează 1 oficiu poştal. Oraşul este conectat la serviciile de telefonie fixă ROMTELECOM, serviciile de telefonie mobilă cu acoperire corespunzătoare pentru toate zonele din localitate - VODAFONE, ORANGE, servicii de televiziune prin satelit, DOLCE , FOCUS SAT şi BOOM TV, televiziune prin cablu S.C. RCS –RDS S.R.L.

Reţeaua de internet este asigurată de ROMTELECOM, , SC DIGITAL CABLE SYSTEMS SRL şi S.C. RCS –RDS S.R.L.

2.7. ECONOMIA

Din totalul celor 220 societăţi active existente în Sălişte, 60% sunt microintrepinderi, respectiv au maxim 9 angajaţi şi o cifră de afaceri anuală şi/sau active totale anuale de maxim 2 milioane EUR.

Principalii agenţi economici care îşi desfăşoară activitatea în oraşul Sălişte sunt prezentaţi în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Denumire societate	Localitatea	Nr. angajati	Domeniul de activitate
1.	SC „Kristin” SRL	Sălişte	154	Marochinărie
2.	SC „Ilcora „ SA	Sălişte	60	Prelate
3.	SC „Total NSA” SRL Sălişte	Sălişte	350	Transporturi

Tabel nr. 30 - Structura agenţilor economici din Sălişte, în funcţie de domeniul lor de activitate

**STRUCTURA AGENTILOR ECONOMICI, IN FUNCTIE
DE DOMENIUL DE ACTIVITATE**

Nr crt.	Domeniul de activitate	Numar societati	Pondere in totalul societatilor
1	Comert cu ridicata si cu amanuntul; Repararea autovehiculelor si motocicletelor	56	25 %
2	Hoteluri si restaurante	13	0,06
3	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	20	0,09
4	Agricultura, Silvicultura si Pescuit	9	0,04
5	Industria prelucratoare	10	0,04
6	Distributia apei; Salubritate; Gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	3	0,019
7	Transport si depozitare	5	0,02
8	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	9	0,03
9	Informatii si comunicatii	3	0,01
10	Constructii	6	0,02
11	Intermedieri financiare si Asigurari	3	0,01
12	Activitati de spectacole culturale si recreative	1	0,004
13	Alte activitati de servicii	70	0,27
	TOTAL	220	100 %

Agricultura și dezvoltare rurală

La nivelul UE, România a înregistrat cea mai mare scădere generalizată a emisiilor de gaze cu efect de seră din agricultură, cu un procent de 53% în perioada cuprinsă între 1989-15 și

2011. În timp ce emisiile de gaze cu efect de seră din agricultură în UE-28 au scăzut cu aproximativ 23,1% începând din 1990 până în 2011¹⁶ sectorul agricol și-a redus mai rapid emisiile decât emisiile GES la nivel macro. Reducerea emisiilor din agricultură la nivelul UE-28 se datorează, în principal, scăderii numărului de animale, îmbunătățirilor înregistrate la nivelul bunelor practici agricole, utilizării în scădere a îngrășămintelor pe bază de azot, precum și unei mai bune gestionări a îngrășămintelor naturale.

Rezultatele ce decurg din exercițiul de modelare realizat de Banca Mondială arată că agricultura românească nu este foarte intensivă din punctul de vedere al emisiilor, cu toate că reprezintă unul dintre factorii ce contribuie semnificativ la emisiile generale de gaze cu efect de seră, reprezentând 17.4% din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră în anul 2014. Contribuția relativ crescută a agriculturii la emisiile generale de gaze cu efect de seră în România se datorează utilizării energiei în acest sector. Tipul și semnificația emisiilor din agricultură depind în mare măsură de modul de gestionare a solurilor, importanța sectorului zootehnic și practicile agricole privind biomasa .

Obiectivul principal în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale îl constituie menținerea unui nivel redus de emisii de gaze cu efect de seră generate de sectorul agricol.

Agricultura generează aproape 15% din emisiile de gaze cu efect de seră de la nivelul țării anul 2012, dacă nu luăm în considerare schimbarea destinației terenurilor și silvicultura. Deși acest procent este mai mare comparativ cu media UE-28, 10%, intensitatea emisiilor emisii de gaze cu efect de seră per unitate de producție agricolă în agricultura românească este printre cele mai scăzute din regiune.

Pentru a menține un nivel scăzut al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă generate de sectorul agricol, este necesară sprijinirea fermierilor pentru a menține solul acoperit, a utiliza tehnici de management al terenului care contribuie la menținerea carbonului în sol, precum și pentru crearea de facilități și utilizarea de echipamente moderne pentru depozitarea și aplicarea gunoiului de grajd, inclusiv încurajarea producției și utilizării energiei regenerabile.

De asemenea, extinderea suprafețelor împădurite pentru creșterea sechestrării carbonului constituie o necesitate din perspectiva îndeplinirii obiectivelor globale cu privire la schimbările climatice.

Totodată, promovarea serviciilor de consultanță și transfer de cunoștințe cu privire la aspectele privind schimbările climatice în rândul fermierilor va contribui la îndeplinirea

obiectivului de menținere a unui nivel scăzut al concentrațiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă.

Calitatea mediului și biodiversitatea sunt supuse presiunii din perspectiva procesului natural și a activităților economice. Există o nevoie stringentă de a îmbunătăți condițiile de mediu și de a promova practici durabile în agricultură și în economie, în general. Terenurile cu înalta valoare naturală (HNV) a căror suprafață reprezintă aproximativ 16% din totalul terenurilor agricole și silvice sunt un factor important pentru biodiversitate.

Creșterea suprafeței împădurite constituie o nevoie prioritară, aceasta contribuind la procesul de adaptare la schimbările climatice și la reducerea emisiilor de GES. Se estimează că suprafețe semnificative de teren agricol sunt afectate de diverse fenomene de degradare a solului, fiind potrivite pentru împădurire. Există o corelare puternică între nevoia de promovare a biodiversității și împăduririi și nevoia de formare și consultanță la nivel local pentru a promova bunele practici în agricultură și silvicultură cu privire la peisaj și managementul ecosistemelor.

Aceste concepte sunt relativ noi în România, dar există potențial pentru ca aceste idei să fie consolidate în cultura fermierilor și silvicultorilor.

În Săliște, există o structură de interes local care administrează o bună parte a suprafeței împădurite, Ocolul Silvic - Valea Frumoasei Săliște.

Ocolul Silvic Valea Frumoasei Saliste s-a înființat în data de 06.11.2002 cu autorizația nr. 26 a M.A.A.P. și avea în administrare o suprafață de 8325 ha fond forestier, aparținând orașelor Săliște (6148ha), Miercurea Sibiului (1220) și Ocna Sibiului (957ha).

În data de 15.07.2005 pădurile orașului Miercurea Sibiului au trecut în administrarea D.S. Sibiu. Suprafața actuală administrată de Ocolul Silvic Valea Frumoasei este de 7177 ha, incluzând aici și două păduri ale parohiilor Mag și Fântânele cu o suprafață de câte 30 ha fiecare.

Pe raza ocolului silvic există o mare alternanță de tipuri de proprietăți: păduri ale unităților teritorial administrative, păduri ale parohiilor, păduri proprietate privată și păduri de stat. Pădurile se întind din etajul deluros de gorunete pâna în etajul montan al molidișurilor având o largă amplitudine ecologică.

Din punct de vedere al tipurilor de sol sunt remarcate cele brune, iar solurile eumezobrazice sunt preponderente și se găsesc în toate unitățile de producție. Mai puțin reprezentate sunt solurile brun-luvice și luvisorile albice în zona de deal precum și solurile brune acide și podzolurile în zona montană.

Tipurile de stațiuni identificate sunt răspândite discontinuu din etajul deluros de cvercete până în subetajul presubalpin. Cele mai răspândite sunt cele de moliduri Pm, cu *Hylocomium*; Montan de amestecuri Ps cu *Asperula-Dentaria*, Deluros de gorunete Pi, cu *Luzula albida*.

Favorabilitatea condițiilor staționale sunt în general bune pentru speciile forestiere de bază – molid, fag, gorun care valorifică optim potențialul stațional, productivitatea tipurilor naturale de pădure fiind în majoritatea lor mijlocie.

Mai jos, prezentăm o situație a terenurilor arabile publice, private, intravilane și extravilane, agricole și non agricole și componența administrativă specifică din Săliște și satele aparținătoare (sursa: Registrul agricol - Primăria Săliște):

						ha	ha	ha	ha	ha	ha
Denumire	conta	supraf	pasune	padure	DE	privat	agricol	neag	public	Ag.	Neag.
Arabil public intravilan	215865,64	1,76							1,76	1,76	
finete	46811,59	4,71							4,71	4,71	
pasuni	1565,87	1,11							1,11	1,11	
teren nepr	787618,36	5,91							5,91	5,91	
curti constructii	652396,65	4,37							4,37	4,37	
gradina	4421,24	0,70							0,70	0,70	
poteci	708,09	0,05							0,05	0,05	
tufaris	9800,16	1,07							1,07	1,07	

						ha	ha	ha	ha	ha	ha
Denumire	conta	suprafata	pasune	padure	DE	privat	agricol	neagricol	public	agricol	neagricol
Arabil public extravilan	51934,9	0,85							0,85	0,85	
pasuni	66236,27	12,88							12,88	12,88	

paduri	1001641,87	128,89							128,89	128,89	
curti constructii	72455,53	0,71							0,71		0,71
drum expl	55581,38	1,18							1,18		1,18
tufaris	327,4	0,07							0,07	0,07	
						ha	ha	ha	ha	ha	ha

						ha	ha	ha	ha	ha	ha
Denumire	conta	suprafata	pasune	padure	DE	privat	agricol	neagricol	public	agricol	neagricol
Agricol privat intravilan	1347247,76	0,04				0,04	0,04				
finete	287738,35	0,70				0,70	0,70				
teren nepr	37861,23	0,20				0,20	0,20				
taluz	1094,01	0,20				0,20	0,20				
curti constructii	4740918,73	376,88				376,88	376,88				
gradini	76783,19	0,24				0,24	0,24				

						ha	ha	ha	ha	ha	ha
Denumire	conta	suprafata	pasune	padure	DE	privat	agricol	neagricol	public	agricol	neagricol
Arabil privat extravilan	412,38	0,04				0,04	0,04				
fanete	1556,31	0,14				0,14	0,14				
pasuni	25339276,1	2974,21				2974,21	2974,21				
teren nepr	148486	8,01				8,01	8,01				

paraie	715,14	0,06				0,06	0,06				
curti constructii	9758	1,88				1,88		1,88			
gradini	11466	0,07				0,07		0,07			
tufaris	234016,59	9,50				9,50	9,50				
livada	257274,78	3,21				3,21	3,21				
alte	1391,15	2,58				2,58	2,58				
adm ocol	26389230,5	7699,12	1056,08	6626,54	16,5	1056,08		1056,08	6643,04		6643,04

						ha	ha	ha	ha	ha	ha
Denumire	conta	suprafata	pasune	padure	DE	privat	agricol	neagricol	public	agri col	neagri col
Adm. Apa Canal	87585	0,19	Cc						0,19		0,19
Cons Jud	529527,47	2,11	Cc						2,11		2,11
Servicii	9088917,65	186,79		CC- 1,25	185,54				186,79		186, 79
	288240814,1	11430,80									
						4434,04	3376,01	1058,03	6996,76	162, 37	6834, 39

Suprafețele cultivate în Săliște și cultura plantelor / Sursa- Recensământul agricol 2010

Cultura	Suprafața cultivată (hectare)	Pondere (%)
Meri	7.49	30.14085
Pruni	2.55	10.26157
Alti pomi fructiferi	0.85	3.420523
Struguri de masa	6.98	28.08853

Struguri de vin	6.98	28.08853
TOTAL	24.85	100

Cultura	Suprafața cultivată (hectare)	Pondere din teren arabil (%)	Suprafața cultivată (hectare)
Grâu comun si grâu spelt	71.59	9.555781	8551.5
Porumb	53.14	7.093088	20720.73
Plante tehnice (floarea soarelui, rapiță si soia)	0.25	0.03337	1081.21
Legume, pepeni (in camp si in sere)	7.45	0.994421	308.91
Plante de nutreț (fân și masă verde, leguminoase pentru nutreț- lucernă, trifoi)	45.52	6.075976	13915.19
Cartofi	66.85	8.923089	2504.24
Alte culturi	504.38	67.32427	28399.96
TOTAL ARABIL (din suprafața agricolă utilizată)	749.18	100	75481.74

2.8. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Calitatea mediului (apă, aer, sol)

Calitatea apei

Conform Directivei Parlamentului și a Consiliului European 60/2000/EC privind stabilirea unui cadru de acțiune comunitar în domeniul politicii apei, apa nu este un produs comercial ci este un patrimoniu care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare.

În cadrul fiecărui bazin hidrografic e necesar a se planifica și asigura protecția și utilizarea durabilă a apei. România, ca stat membru al Comunității Europene, trebuie să aibă ca scop cel puțin realizarea obiectivelor de „stare bună a apelor” prin definirea și implementarea măsurilor necesare în cadrul programelor integrate de măsuri, ținând seama de cerințele deja existente la nivelul Comunității. Scopul final al acestei Directive este realizarea eliminării substanțelor periculoase prioritare și contribuția la atingerea concentrațiilor în mediul marin apropiate de valorile naturale pentru aceste substanțe.

Masterplanul privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu a fost aprobat de către Consiliul Județean Sibiu prin H.C.J. 61/24.04.2008, acesta realizând o privire generală asupra județului Sibiu, în ceea ce privește resursele de apă, facilități de tratare a apei, distribuția apei, rețelele de colectare a apelor uzate și stații de epurare ape uzate.

A fost aprobată de asemenea contribuția financiară din partea Fondului de Coeziune la proiectul de reabilitare și extindere a infrastructurii de apă și canalizare pentru zona de nord-est a județului. Proiectul constă în măsuri aferente apei potabile și apei uzate, populația beneficiară a acestuia fiind de aproximativ 75.000 de locuitori.

Monitorizarea calității apelor

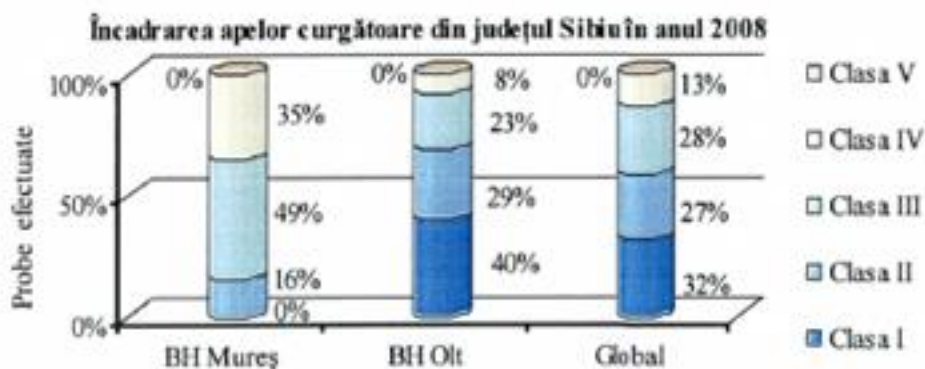
La nivelul județului Sibiu, Sistemul de Monitoring Integrat al Apelor din România (SMIAR) include subsistemele: râuri, lacuri naturale și de acumulare, ape subterane, ape uzate. Evaluarea calității apelor s-a bazat pe prelucrarea datelor obținute atât din sistemul propriu de monitorizare al A.P.M. Sibiu cât și din datele furnizate de către Administrația Națională Apele Române: Direcția Apele Române Mureș și Direcția Apele Române Olt -Sistemul de Gospodărie a Apelor Sibiu.

Ape de suprafață

Normativul 25 privind obiectivele de referință pentru clasificarea calității apelor de suprafață în vederea stabilirii stării ecologice a corpurilor de apă, cuprinde 5 clase de calitate, clasa I reprezentând cea mai bună calitate a acestora.

Râuri

Calitatea apelor de suprafață curgătoare evaluată în funcție de încadrarea în clase de calitate în 2008 în BH Olt, BH Mureș și global, la nivelul județului Sibiu:

Raport privind starea mediului pe anul 2008

România trebuie să se conformeze în ceea ce privește construirea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate în aglomerările urbane cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți (l.e.), iar până în 2018 în aglomerările cu o populație echivalentă cuprinsă între 2.000 și 10.000 l.e. în plus, tot până la sfârșitul anului 2015, toate aglomerările de peste 10.000 l.e. trebuie să fie dotate cu instalații pentru reducerea concentrațiilor de nutrienți.

Termenul "locuitor echivalent" reprezintă suma persoanelor plus numărul convențional de persoane cu care se echivalează gradul de poluare al unei activități economice, care evacuează ape uzate preepurate compatibile cu apele uzate menajere (provenite de la om). În acest sens, cele mai relevante activități economice sunt cele de prelucrarea cărnii, a laptelui și de producere a conservelor de legume și fructe. În mod convențional, în această echivalare se utilizează cea bazată pe cantitatea specifică de materii organice exprimate în CBO5, prin adoptarea valorii de 60g CBOs/om/zi. Termenul CBO5 înseamnă consumul biochimic de oxigen la 5 zile, și reprezintă cantitatea de oxigen consumată în decurs de 5 zile de microorganismele existente în apa uzată pentru oxidarea materiei organice în scopul susținerii vieții lor.

Zone critice sub aspectul poluării apelor Ape de suprafață în județul Sibiu au fost identificate secțiuni de râuri a căror calitate este necorespunzătoare, conform OM 161/2006, datorită prezenței peste limitele admise a anumitor poluanți. Aceste secțiuni sunt:

- Mag - amonte confluența Săliște (clasa a IV-a de calitate);

Calitatea aerului

Poluarea aerului este, potențial cea mai gravă problemă pe termen scurt și mediu din punct de vedere al sănătății, aerul poluat fiind mai dificil de evitat decât apa poluată. Efectele lui, care pătrund peste tot, dăunează sănătății, degradează construcțiile și mediul natural.

Monitorizare

În prezent Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) efectuează măsurători continue de dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), pulberi în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}), benzen (C₆H₆), plumb (Pb).

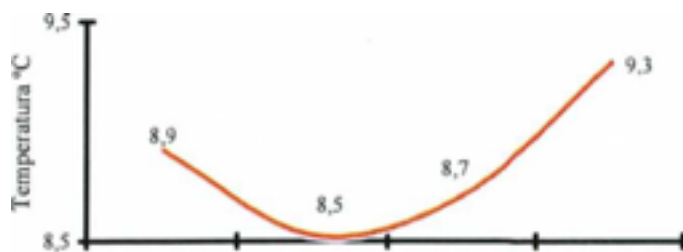
În județul Sibiu sunt amplasate 4 stații de monitorizare, câte una la Mediaș și Copșa Mică pentru monitorizare industrială, și două în municipiul Sibiu, pentru monitorizare industrială și fond urban. În plus, în august 2009, Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu (A.P.M. Sibiu) a fost dotată cu un autolaborator performant care permite monitorizarea calității aerului în zone sensibile din acest punct de vedere și este utilizat pentru determinarea gradului de poluare a mediului ambiental și a condițiilor meteo (viteza și direcția vântului, radiația solară, presiunea, temperatura și umiditatea aerului atmosferic).

Analizând valorile statistice ale parametrilor de calitate a aerului monitorizați în județul Sibiu în semestrul I 2008 cu cele din semestrul I 2009 se constată o îmbunătățire a calității aerului în primele 6 luni ale anului 2009.

Schimbări climatice

Impactul schimbărilor climatice se reflectă în creșterea temperaturii medii cu variații semnificative la nivel regional, la nivelul planetei constatându-se diminuarea resurselor de apă pentru populație, reducerea volumului calotelor glaciare, creșterea nivelului oceanelor, modificarea ciclului hidrologic, modificări în desfășurarea anotimpurilor, creșterea frecvenței și intensității fenomenelor climatice extreme, reducerea biodiversității.

Temperatura medie în municipiul Sibiu/ Centrul Meteorologic Regional Transilvania Sud,
Perioada 1931-1960 1961-1990 1991-2000 2001-2008

Pentru municipiul Sibiu, 2007 și 2008 au fost cei mai călduroși ani din perioada 1984-2008, cu o temperatură medie de 10,3°C, anul 2007 având și cele mai multe zile consecutive, respectiv 9, cu temperaturi de peste 30°C.

La nivelul județului Sibiu nu sunt probleme semnificative din punct de vedere al poluării aerului. Municipiul Sibiu face parte din categoria zonelor cu grad de poluare medie, poluarea datorându-se în special traficului rutier intens. Principalele surse fixe de poluare atmosferică sunt identificate în unități industriale, amplasate în localitățile Mediaș, Copșa Mică și Sibiu, iar cele mobile sunt identificate prin traficul rutier.

Calitatea solului

Conform art. 1. al Ordinului nr. 1552 din 03/12/2008 pentru aprobarea listei localităților pe județe unde există surse de nitrați din activități agricole, județul Sibiu este cuprins în anexa acestui ordin cu 40 de localități declarate ca zone vulnerabile la poluarea cu nitrați. Săliște nu este în această listă, cu toate că agricultura se practică la o scară intensivă la nivelul localității, nivelul de poluare cu nitrați se încadrează în limitele admise.

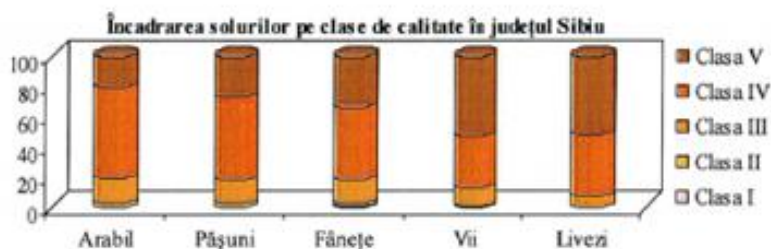
O sursă de poluare a solului o constituie depozitarea necontrolată sau necorespunzătoare a deșeurilor.

Solul este un sistem dinamic care îndeplinește multe funcții fiind vital pentru activitățile umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor. Ca interfața dintre pământ, aer și apă, solul este o resursă neregenerabilă, format din particule minerale, materii organice, apă, aer și organisme vii.

Suprafața administrativă a județului Sibiu este de 543.248 ha, ponderea principală fiind reprezentată de terenuri agricole și terenuri cu vegetație forestieră, terenurile neagricole ocupând doar 10% din suprafața totală.

Calitatea solurilor cuprinde atât fertilitatea solului, cât și modul de manifestare a celorlalți factori de mediu față de plante. Din acest punct de vedere, terenurile agricole se grupează în 5 clase de calitate, diferențiate după nota de medie de bonitare:

Clase de calitate					
Clasa	I	II	III	IV	V
Stare	foarte bună	bună	medie	slabă	foarte slabă
Puncte	81-100	61-80	41-60	21-40	1-20

Clasele de calitate dau preabilitatea acestora pentru folosințele agricole:

Folosință	Clasa I		Clasa II		Clasa III		Clasa IV		Clasa V	
	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință	ha	% din total folosință
Arabil	-	-	3.612	3,2	18.393	15,9	70.133	60,4	28.835	20,5
Pășuni	-	-	2.854	2,7	16.273	15,3	59.153	55,3	28.446	26,7
Fânețe	249	0,3	2.398	3,1	11.363	15	36.487	48,1	25.420	33,5
Vii	-	-	18	0,6	343	12,5	957	34,6	1.441	52,3
Livezi	-	-	-	-	347	7,1	2.010	41,1	2.535	51,8

Raport privind starea mediului pe anul 2008

Radioactivitatea mediului

Rețeaua Națională de Supraveghere a Radioactivității Mediului (RNSRM) a fost înființată în anul 1962 cu scopul de a supraveghea și controla respectarea prevederilor legale privind radioprotecția mediului.

La nivelul anului 2010, RNSRM a cuprins un număr de 37 de stații din cadrul Agențiilor pentru protecția mediului, coordonarea științifică și metodologică fiind asigurată de Laboratorul Național de referință pentru radioactivitatea mediului din cadrul ANPM.

Managementul deșeurilor

(Sursa: SC Eco Marginime – Operator local)

Societatea Eco Mărginime SA s-a înființat în anul 2010 ca urmare a finalizării proiectului PHARE „Gestionarea integrată a deșeurilor menajere în 20 de localități ale zonei Mărginimea Sibiului”, care se axează pe conceperea unui sistem complet, eficient și durabil de gestionare a deșeurilor menajere pentru aria localităților partenere (Orașele Săliște și Miercurea Sibiului, a Comunelor Apoldu de Jos, Jina, Ludoș, Poiana Sibiului, Tilișca). Societatea mai presteaza serviciul de colectare și transport a deșeurilor menajere și din Comuna Poplaca.

Societatea are la ora actuală un acționariat format din Oraș Săliște care deține 90% din capitalul social, Comuna Apoldu de Jos care deține 5% din capitalul social și Comuna Ludoș care deține 5% din capitalul social.

Obiectul principal de activitate al societății este - Precolectare, colectare și transport al deșeurilor municipale, inclusiv ale deșeurilor toxice periculoase din deșeurile menajere, cu excepția celor cu regim special, iar în secundar - activitatea de colectare și sortare a deșeurilor reciclabile, din cele 20 de localități ale zonei Mărginimii Sibiului.

Societatea Eco Mărginime SA are ca obiectiv permanent implementarea unui sistem unitar, durabil și eficient de gestionare a deșeurilor menajere pentru întreaga zonă a Mărginimii Sibiului, eliminarea cazurilor de depozitare necontrolată sau în depozite neconforme. Reducerea cantității de deșeurii menajere, prin încurajarea valorificării deșeurilor biodegradabile prin producerea de compost la sursă prin distribuirea de unități de compost (compostoare și lădițe de compost) printr-un proiect finanțat de guvernul Norvegian, încheierea unui parteneriat cu ECO ROM AMBALAJE privind colectarea deșeurilor reciclabile direct de la populație, creșterea gradului de educație a populației privind protecția mediului prin acțiuni de comunicare și marketing specifice.

Cantitatea de deșeurii menajere colectate din Oras Saliste, în perioada 2015-2020:

Anul	2015	2016	2017	2018	2019	2020(10 luni)
Tone deseuri menajere	1534,8	1489,62	1533,66	1523	1535,95	1366,84

Incepând cu luna Mai a anului 2013 societatea a devenit operator zonal prin extinderea ariei de operare și în Oraș Miercurea Sibiului, Comunele Tilișca, Poiana Sibiului și Jina, conform proiectului „Gestionarea integrată a deșeurilor menajere în 20 localități ale zonei Mărginimea Sibiului”

Datorită extinderii zonei de activitate s-au creat un număr de 7 locuri noi de muncă.

2.9. ADMINISTRAȚIA LOCALĂ

Administrația publică în orașul Săliște este organizată și funcționează potrivit prevederilor Ordonanței de urgență nr. 57 din 3 iulie 2019 privind Codul administrativ și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local.

Administrația publică din oraș se organizează și funcționează în temeiul principiilor autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Primarul, viceprimarul și secretarul, împreună cu aparatul de specialitate al primarului, constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria, care duce la îndeplinire hotărârile Consiliului Local și dispozițiile Primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale. Misiunea sau scopul Primăriei rezidă deci în soluționarea și gestionarea, în numele și în interesul colectivității locale pe care o reprezintă, a treburilor publice, în condițiile legii.

În administrația publică locală primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează. Primarul răspunde de buna funcționare a administrației publice locale, în condițiile legii și reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relațiile cu alte autorități publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum și în justiție.

Autoritățile administrației publice locale sunt:

a) Consiliul Local al Orașului Săliște, Județul Sibiu, reprezintă autoritate deliberativă de la nivelul Orașului Săliște, este format din 15 membri.

b) Primarul Orașului Săliște, Județul Sibiu, ca autoritate executivă;

Numele acestuia este Horațiu-Dumitru Răcuciu.

c) La nivelul Orașului Săliște, Județul Sibiu, consiliul local a ales un viceprimar, numele acestuia Gândilă Petru

Apartenența politică a consilierilor locali este următoarea :

- PNL - Partidul Național Liberal;

- PSD - Partidul Social-Democrat;

- PMP – Partidul Mișcarea Populară.

Constituirea Consiliului Local al Orașului Săliște, Județul Sibiu s-a constatat prin Ordinul prefectului județului Sibiu nr. 572/2020, emis de Prefectul Județului Sibiu referitor la constatarea îndeplinirii condițiilor legale de constituire a Consiliului Local a Orașului Săliște, coroborat cu HCL nr.111/2020 privind înregistrarea componenței Consiliului Local al Orașului Săliște.

Consiliul Local al orașului Săliște este compus din 15 consilieri locali pe perioada 2020-2024, aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile stabilite de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale. Potrivit legislației, numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește prin ordin al prefectului, în funcție de populația orașului, raportată de Institutul National de Statistica și Studii Economice la data de 1 ianuarie a anului în care se fac alegerile sau, după caz, la data de 1 iulie a anului care precedea alegerile.

Consiliul Local al Orașului Săliște este alcătuit din 15 consilieri care alcătuiesc comisile de specialitate din cadrul Consiliului Local al Orașului Săliște.

Mandatul 2020-2024

Nr.crt.	Nume și prenume	Apartenență politică	Perioada
1	Albu Nicolae	PNL	2020-2024
2	Banciu Dan	PNL	2020-2024
3	Binder Michael	PNL	2020-2024
4	Cotora Lacrima – Lenuța	PNL	2020-2024
5	Florea Constantin	PNL	2020-2024
6	Luca Ioan	PNL	2020-2024
7	Macrea Ioan	PNL	2020-2024
8	Miclăuș Ștefan-Ioan	PSD	2020-2024
9	Moldovan Virel	PNL	2020-2024
10	Orlandea Dumitru-Virgil	PMP	2020-2024
11	Sava Ioan	PNL	2020-2024
12	Stireciu Gabriel-Cosmin	PNL	2020-2024
13	Vîrtan Ioan	PMP	2020-2024

14	Voicu Nicolae	PMP	2020-2024
15	Voicu Adrian	PSD	2020-2024

În anul 2019, Consiliul Local Săliște a fost convocat în 23 ședințe, 10 ședințe ordinare, 11 ședințe extraordinare și 2 ședințe de îndată, fiind adoptate 144 hotărâri, inițiate de către primarul Orașului Săliște.

Serviciul Contabilitate, Impozite și taxe locale, Resurse umane

Contabilitate și Achizitii

VENITURILE PROPRII ale Consiliului Local Săliște cuprind impozitele și taxele locale stabilite în declarațiile depuse de către contribuabili și a altor acte normative: Legea 227/2015 privind Codul Fiscal cu modificările și completările ulterioare și HCL din 2019 privind aprobarea impozitelor și taxelor locale pentru anul 2019, care includ inflația conform prevederilor codului fiscal.

Ca sursă de venit reprezintă și cotele defalcate din impozitul pe venit, sume alocate lunar de către Trezoreria Săliște.

Sumele din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate: pentru susținerea serviciului de evidență a persoanei, pentru încălzirea locuințelor cu lemne, pentru suport alimentar învățământ, bunuri și servicii învățământ, tichete creșă.

Sumele din TVA pentru echilibrare reprezintă sume pentru susținerea cheltuielilor cu asistenței personali ai persoanelor cu handicap grav și indemnizațiile pentru persoanele cu handicap.

Cheltuielile prevăzute în bugetul local pe trimestrul IV al anului 2019 s-au făcut în baza creditelor bugetare aprobate și repartizate pe activități : Administrație locală, Alte servicii publice generale, Ordine publică, Sănătate, Învățământ, Cultură Recreere și Religie, Asistență socială, Dezvoltare publică, Protecția mediului, Străzi, Drumuri, Alte activității economice, și cuprind:

CHELTUIELI DE PERSONAL - reprezintă salariile cu toate obligațiile de plată acordate personalului din cadrul primăriei, cu încadrare în nivelul maxim de personal, calculate și virate în întregime și la timp conform dispozițiilor legale, pentru trimestrul IV al anului 2019.

CHELTUIELI MATERIALE ȘI SERVICII - la trimestrul IV reprezintă utilitățile și asigurarea funcționării și întreținerii primăriei și a serviciilor din cadrul acesteia, precum și reparații ale bunurilor aparținând Orașului Săliște.

CHELTUIELI DE CAPITAL pentru:

Administrație

- Majorare capital social la SC Servicii CL Săliște SRL – 320000 lei
- Realizare lucrări de conformare pentru persoane cu dizabilități la Primăria Săliște – 31911 lei
- Mobilier pentru sala de ședință – 18838 lei

Invățământ

- Reparație capitală Liceul Tehnologic Ioan Lupaș , oraș Săliște, jud. Sibiu inclusiv centrală termică - 183768 lei
- Consultanță, taxe proiect – Educație antepreșcolară pentru o copilărie frumoasă în comunitatea Săliște, jud. Sibiu – 9650 lei

Sănătate

- Reparații capitale Dispensar Uman , Oraș Săliște – 1129174 lei – sume suportate din bugetul local și din bugetul creditelor interne
- DALI „Reparații capitale – împrejmuire și incinta – dispensarul orașului Săliște , - 16600 lei

Cultură, recreere și religie

- Studii de teren pentru spațiile verzi din zona Cartierul Tineretului Orașul Săliște – 23.000 lei
- Consultanță, proiectare, taxe și avize – Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirii Clubului Sportiv din Orașul Săliște, județul Sibiu – 6830 lei
- Echipament audio pentru organizare activități culturale – 21099 lei
- Echipament scenă și decor pentru evenimente culturale – 25181 lei

Locuințe servicii și dezvoltare publică

- Dotare – Cișmele apă brută în satul Mag, Oraș Săliște – 32536 lei
- Proiectare, taxe și avize – Cișmele apă brută în satul Mag, Oraș Săliște - 10369 lei
- Reabilitarea și modernizarea sistemului de iluminat public al Orașului Săliște – 400758 lei

- DALI, studii, taxe și avize pentru Reabilitare și Modernizare Sistem Iluminat Public în localitatea Fântânele, Oraș Săliște – 29750 lei
- Achiziție teren pentru amplasare bazin apă – 20941 lei
- Echipamente pavoazare Orașul Săliște – 63490 lei

Protecția mediului

- Studii, proiectare, taxe , avize canalizare- Înființare Sisteme de canalizare menajeră în localitățile Mag, Aciliu și Amnaș, Orașul Săliște, județul Sibiu – 6902 lei
- Înființare Sisteme de canalizare menajeră în localitățile Mag, Aciliu și Amnaș, Orașul Săliște, județul Sibiu – 1825037 lei
- Rigolă captare și evacuare ape pluviale pe stradă în localitatea Vale, UAT Săliște, județul Sibiu – 24002 lei
- Proiectare, taxe și avize pentru – Rigolă captare și evacuare ape pluviale pe stradă în localitatea Vale, UAT Săliște, județul Sibiu – 1681 lei
- Studii, proiectare, consultanță, taxe, avize pentru lucrarea – Înființare sistem de canalizare menajeră în localitatea Vale, Orașul Săliște, județul Sibiu – 136385 lei
- Studii, proiectare, taxe , avize canalizare- Înființare Sisteme de canalizare menajeră în localitatile Mag, Aciliu și Amnaș, Orașul Săliște, județul Sibiu – 48379 lei
- Refacerea sistemului de colectare și evacuare a apelor pluviale provenite din pârâul Grui, din orașul Săliște – 112675 lei

Transporturi

- Amenajare zona pietonală - Trepte și balustradă, Sat Aciliu, județul Sibiu – 55506 lei
- Proiectare, taxe și avize - Amenajare zona pietonală - Trepte și balustradă, Sat Aciliu, județul Sibiu – 4365 lei
- Dotare – Semnalizare rutieră intersecției Oraș Săliște – 35267 lei
- PT, taxe și avize Semnalizare rutieră intersecției Oraș Săliște – 3663 lei
- Reabilitare străzi inclusiv Studii, taxe și avize – 5081117 lei, sume suportate din bugetul local și din bugetul creditelor interne
- Reabilitare străzi (dirigenție de șantier) – 3332 lei
- Studii, consultanță, proiectare, taxe și avize - Modernizare drum de exploatare DE 4099, DE 4098, DE 4097, DE 4021 Oraș Săliște – 26274 lei

- Modernizare drum de exploatare DE 4099, DE 4098, DE 4097, DE 4021 Oraș Săliște – 449332 lei
- Execuție Construire Pod Definitiv peste Râul Negru, Oraș Săliște 755673 lei sume suportate din bugetul local și din bugetul creditelor interne
- Modernizare strada Școlii, Oraș Săliște inclusiv taxe și avize - 521358 lei
- Studii, proiectare, taxe și avize Reabilitare străzi în Orașul Săliște și satele aparținătoare- 139062 lei
- DALI : „Amenajare spații publice – amenajare parcări – trotuare – alei pietonale și balustrade de protecție”– zona străzii Picu Pătruț 14161 lei
- DALI : „Amenajare spații publice – amenajare parcări – trotuare – căi de acces auto – alei pietonale și balustrade” – zona Piațeta Foltești – 13685 lei
- DALI„Reabilitare strada Utea - etapa II , localitatea Sibiel , Oraș Săliște ,, - 23800 lei
- Taxe, avize, consultanță, strategii – Plan de Mobilitate Urbană Durabilă Oraș Săliște – 500 lei.

La sfârșitul anului 2019, execuția secțiunii de funcționare a fost încheiată pe excedent, iar execuția secțiunii de dezvoltare pe deficit, dar cumulată cu anii anteriori se înregistrează excedent de 6.625.712,18 lei.

Serviciul Public SVSU Săliște

Compartiment SMURD și Compartiment pompieri

În anul 2019, pompieri militari și civili (în sprijin), împreună cu paramedicii din cadrul SMURD Săliște (Punctul de lucru Săliște din cadrul I.S.U. „Cpt. Dumitru Croitoru” al Județului Sibiu) au intervenit la un număr de 238 de solicitări după cum urmează:

- 21 de intervenții pentru stingerea incendiilor manifestate la gospodăriile sau autovehicule;
- 23 de intervenții pentru stingerea incendiilor de vegetație;
- 2 intervenții pentru evacuarea apei, îndiguiri sau alte acțiuni de protecție civilă și protecția mediului;
- 5 acțiuni de salvare de animale;
- 1 misiune de descarcerare;
- 145 supravegheri măsurii de stingere și prevenire a incendiilor;
- 14 acțiuni de recunoaștere;
- 7 exerciții;

- 3 deplasări fără intervenție sau alte intervenții;
- 1245 de intervenții ale Serviciului Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare - S.MU.R.D. Săliște.

Acțiunile desfășurate în colaborare cu Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Cpt. Dumitru Croitoru” al Județului Sibiu precum dar și cu alte instituții implicate în gestionarea calamităților, au ca obiectiv creșterea gradului de siguranță al cetățenilor și reducerea impactului efectelor situațiilor de urgență asupra comunităților.

Serviciul Public Poliție Locală

Activitatea poliției locale în anul 2019 s-a axat pe îndeplinirea sarcinilor stabilite prin Planul de ordine și siguranță publică al Orașului Săliște având ca obiectiv fundamental creșterea siguranței cetățeanului, prevenirea și combaterea faptelor contravenționale și infracționale, a criminalității și a infracționalității stradale.

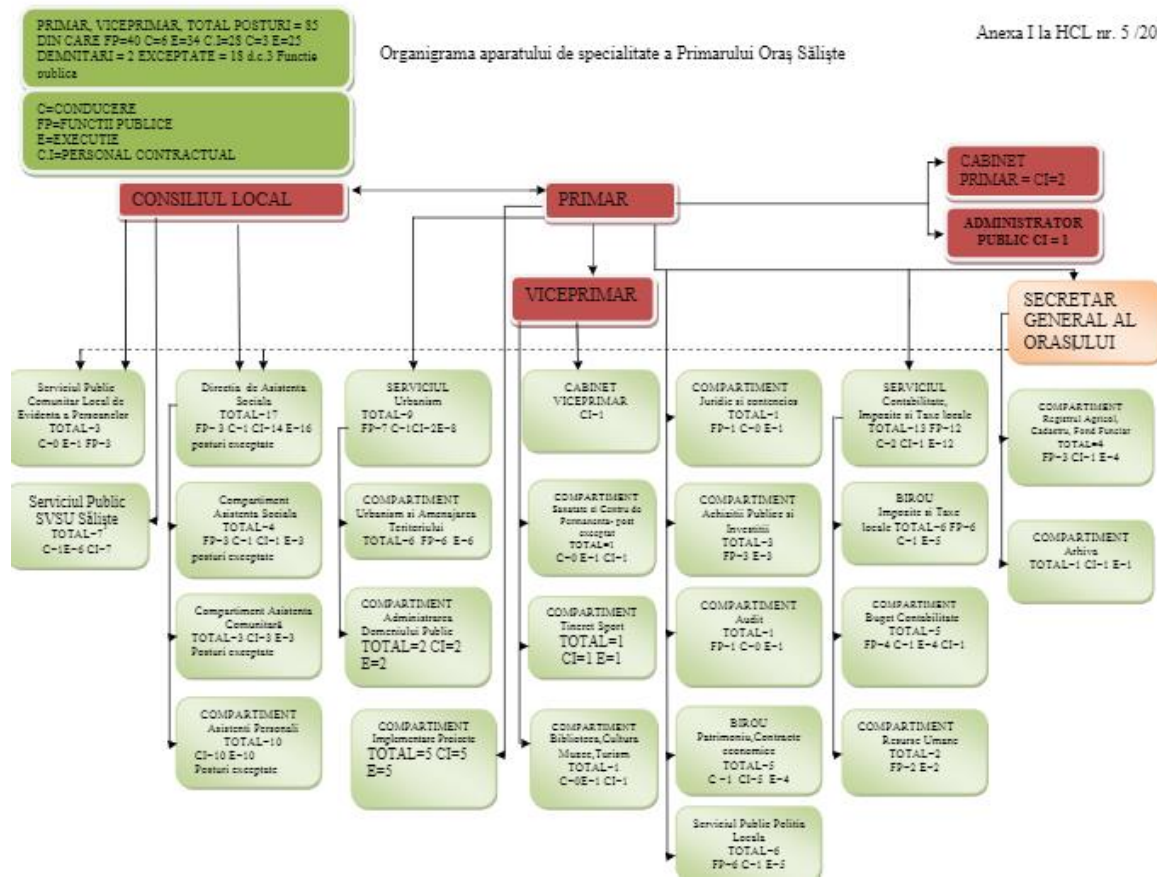
Un atribut al poliției locale este cel al siguranței publice care exprimă sentimentul de liniște și încredere pe care îl conferă serviciul polițienesc pentru aplicarea măsurilor de menținere a ordinii și liniștii publice, a gradului de siguranță al persoanelor, colectivităților și bunurilor, precum și pentru realizarea parteneriatului societate civilă - poliție, în scopul soluționării problemelor comunității, al apărării drepturilor, libertăților și intereselor legale ale cetățenilor.

În acest sens, considerăm că prezența activă a polițistului local pe domeniul public îi conferă cetățeanului un grad de siguranță ridicat.

În orașul Săliște nu putem discuta despre o creștere a gradului de infracționalitate sau mărirea numărului de persoane ce săvârșesc contravenții, totuși, cetățeanul se simte în siguranță prin prezența polițistului local pe străzile de pe raza de competență și bineînțeles printr-o prezență mai promptă a polițistului la sesizările cetățenilor.

Structura organizatorică a Poliției Locale Săliște este de Birou în cadrul Primăriei orașului, aflată în subordinea directă a Primarului, cu un efectiv de 1 polițist local, având ca scop exercitarea atribuțiilor privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor în următoarele domenii: ordinea și liniștea publică precum și paza bunurilor; circulația pe drumurile publice; disciplina în construcții și afișajul stradal; protecția mediului; activitatea comercială; evidența persoanelor; alte domenii stabilite prin lege.

Organigrama aparatului de specialitate a Primarului Oraș Săliște

3. ANALIZA SWOT A LOCALITĂȚII, PE DOMENII DE ACȚIUNE

3.1. DOMENIUL DE ANALIZĂ: EDUCAȚIE

Domeniul de analiză: Educație	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența cadrelor didactice calificate; • implicarea activă a cadrelor didactice în problemele școlii; • interesul crescut al autorității publice locale privind starea învățământului; • existența bibliotecii; • perfecționarea continuă a cadrelor didactice prin: completarea studiilor prin cursuri postuniversitare, înscriere la grade didactice, cursuri de formare continuă <ul style="list-style-type: none"> • existența sălii de sport • promovarea în rândul agenților economici locali a necesității investirii în capitalul uman (ucenicia la locul de muncă, formarea continuă a personalului propriu). • valorificarea resurselor locale de materiale de construcții pentru reducerea costurilor de infrastructură • reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlare și a unităților aparținătoare; <ul style="list-style-type: none"> • înființarea unor profile pentru calificarea resurselor umane tinere în domenii precum construcțiile, arta 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastructura deficitară (lipsa sălilor de sport, lipsa unui suport suficient pentru clasele practice/tehnice, lipsa locurilor de cazare); • lipsa unor mijloace moderne de învățare; • baza materială precară, uzată fizic și moral; • infrastructură educațională neadecvată; • lipsa unor laboratoare dotate cu material corespunzător; • lipsa cabinetului de orientare și consiliere profesională; • inexistența unui centru de asistență după programul școlar, tip „after school”; • inexistența grădiniței în unele sate aparținătoare: <ul style="list-style-type: none"> • inexistența unui plan coerent de protecție și asistență socială care să permită accesul egal la educație pentru unele grupuri dezavantajate; • neimplicarea părinților în viața școlii; • lipsa experienței în accesarea și derularea Fondurilor structurale;

<p>culinară, meșteșuguri locale.</p>	
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea obținerii unor fonduri (finanțări guvernamentale, fonduri structurale) care să permită reabilitarea clădirilor; • existența de fonduri structurale (nerambursabile) pentru finanțarea infrastructurii aferente serviciilor sociale și programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale; 	<ul style="list-style-type: none"> • insuficienta mijloacelor de transport corelate cu programul școlilor care să faciliteze deplasarea elevilor și a cadrelor didactice; • constrângeri materiale, datorită bugetelor mici alocate de către autorități, pentru susținerea actului educațional; • neadaptarea ofertei educaționale a învățământului preuniversitar și universitar la cerințele de perspectivă impuse de piața locală a forței de muncă • suspendarea/întreruperea/diminuarea unor programe de finanțare din cauza crizei economico-financiare globale; reducerea populației școlare pe fondul migrații internaționale; • viteza de adaptare redusă la reformele din învățământ conduce la apariția "generațiilor de sacrificiu"; <ul style="list-style-type: none"> • instabilitatea legislației din domeniul învățământului;

Domeniul Educației este pilonul de rezistență al unei comunități căci pregătește comunitățile viitoare. Deși în Săliște, în trecut, comunitatea per se făcea sacrificii personale mari pentru permiterea accesului la educație, astăzi slaba implicare și unitate a părinților și actorilor din comunitate, dar și un sistem perimat al învățământului, din punct de vedere al realităților cotidiene în dezvoltarea urbană, fac din elevi, viitori adulți cu o slabă pregătire, intuiție și abilități practice în a-și alege o profesie în care să ofere ce au mai bun.

În Săliște, la nivelul infrastructurii pentru preșcolari, sediul grădiniței nu are spații suficiente pentru activitățile la programul prelungit, special dedicate somnului și servirii mesei, spațiul pentru activități fiind același pentru somn, iar pentru masă, s-a optat pentru deplasarea la un restaurant din localitate unde servesc masa și alți clienți, mulți aflați în tranzit prin localitate. Ca o alternativă la sistemul educațional preșcolar în Săliște și datorită faptului că unele grădinițe din satele aparținătoare unde s-au relocat multe persoane cu pregătire superioară, din orașele mari ale României- s-au închis- din necesitatea unei abordări educaționale în conformitate cu descoperirile recente în materie de dezvoltare sănătoasă holistică a copiilor și a realităților care se schimbă cu nivel de constanță, s-a creat, în Săliște, o grădiniță privată, Waldkinder, cu accentul activităților în exterior, explorând mediul natural extrem de bogat pe care îl are de oferit regiunea.

Waldkinder este o comunitate de învățare prin joacă și explorare liberă în natură, destinată copiilor cu vârsta între 1 și 6 ani. Fondatorii cred că, prin acces nemijlocit la mediul natural și provocările lui, în orice anotimp, și prin experiențe generate de propriile lor abilități și interese, copiii își hrănesc intuiția, stima de sine și reziliența fizică și emoțională. Grădinița dispune de camere separate dedicate somnului, activităților și mesei și desfășoară peste 60% din activități în aer liber, în pădurile din regiune.

În ceea ce privește educația primară, gimnazială și liceală, în Săliște există proiecte educaționale în care sunt implicați elevii, cu rezultate satisfăcătoare, însă baza materială și know-how-ul privind metodele tehnice online, baza materială învechită, lipsa bibliotecii și a unei săli cu calculatoare pentru elevi (există în incinta bibliotecii orașenești, dar nu se folosește), încetinește ritmul de învățare, iar pentru elevii cu potențial ridicat, toate acestea contribuie la baterea pasului pe loc, la un regres, fiind în inferioritate competențial față de colegii din orașele mai mari.

3.2. DOMENIUL DE ANALIZĂ: SĂNĂTATE

Domeniul de analiză: Sănătate	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • interesul crescut al autorității publice locale privind starea sistemului medical; • existența unor spații disponibile pentru a fi alocate pentru acest sector de activitate; Medicii de familie care acordă asistență medicală. • prezența Centrului de permanență - personal calificat; 	<ul style="list-style-type: none"> • infrastructura deficitară (lipsa cabinetelor specializate); • lipsa unor mijloace moderne de investigații medicale; • număr redus de cabinete medicale; • incidența bolilor transmisibile și a bolilor cronice; • incidența problemelor legate de lipsa de cunoaștere a serviciilor legate de planificarea familială și sănătatea reproducerii • lipsa experienței în accesarea și derularea Fondurilor structurale; <ul style="list-style-type: none"> • personal medical insuficient;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • aplicarea programului național de evaluare a stării de sănătate a populației; • construirea unui dispensar uman dotat cu aparatură necesară; <ul style="list-style-type: none"> • apropierea de serviciile medicale specializate din municipiul Sibiu 	<ul style="list-style-type: none"> • migrarea personalului medical calificat în străinătate; <ul style="list-style-type: none"> • lipsa autonomiei financiare a instituțiilor abilitate – nu se permite luare de decizii în consonanță cu realitatea locală • serviciile medicale acordate sunt afectate de bugetul insuficient

3.3. DOMENIUL DE ANALIZĂ: INFRASTRUCTURĂ

Domeniul de analiză: Infrastructură	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unei infrastructuri de bază, chiar dacă necesită reabilitare și modernizare; • implicarea administrației publice locale în rezolvarea problemelor privind infrastructura rutiera; • sisteme de distribuție a energiei electrice acoperind aproape toate așezările orasului; • arhitectura tradițională bine pastrată. • extinderea rețelei publice de joasă tensiune și/sau a rețelei publice de iluminat; extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată (canalizare, stații de epurare); 	<ul style="list-style-type: none"> • starea tehnică necorespunzătoare a drumurilor comunale; • numărul mare de poduri, cu starea tehnică înrautățită; • resurse financiare insuficiente pentru lucrările de întreținere, reparații și reabilitări ale drumurilor comunale; • Subdimensionarea sistemului public de alimentare cu apă și canalizare; • deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, fapt ce duce la poluarea apelor (de suprafață și subterane) și solului; • zona este fără acces la gaze natural (Gales, Fantanele, Amnas, Aciliu); • izolarea termică a clădirilor este necorespunzătoare; • lipsa unei îmbunătățiri a rețelei publice de apă (captare, stații de tratare, alimentare) • accesarea redusă a programului guvernamental de reabilitare termică; neaccesarea și neutilizarea fondurilor nerambursabile pentru infrastructura fizică de bază în general și în mod special pentru infrastructura de apă și deșeuri

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea obținerii de fonduri interne sau externe; • existența fondurilor care finanțează îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază în spațiul rural, adică: înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local (drumuri comunale, vicinale și străzi din interiorul comunei); • existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pentru extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată (POS Mediu, AP1); • existența unor programe cu finanțare nerambursabilă pt. reabilitarea termică. • accesul la DN1; • Existenta mod rutier de autostrada Sibiu - Orastie; • apropierea de calea ferată care face legătura cu localitățile de pe teritoriul României, cât și cu Europa; 	<ul style="list-style-type: none"> • migrația populației; • reducerea investițiilor publice în infrastructură ca urmare a crizei economico-financiare; • scăderea interesului investitorilor; orientarea programelor europene și guvernamentale spre alte zone considerate prioritare; <p>În satele aparținătoare există zone unde telefonია mobilă nu are acoperire (Amnas, Aciliu);</p> <ul style="list-style-type: none"> • zona este fără acces la gaze naturale (Gales, Fantanele, Amnas, Aciliu);

3.4. DOMENIUL DE ANALIZĂ: ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Domeniul de analiză: Activități economice	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența în zona a unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate active. • interes crescut manifestat de persoane fizice pentru dezvoltarea unei afaceri proprii; • implicarea Autorității publice locale în dezvoltarea economică la nivel local; • diversitatea domeniilor economice de interes în zonă; • existența unor terenuri ce pot fi puse la dispoziția investitorilor; <ul style="list-style-type: none"> • promovarea produselor tradiționale și a meșteșugurilor prin organizarea de către Primărie a unui festival de promovare a patrimoniului cultural local (2019) • investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale 	<ul style="list-style-type: none"> • • insuficiența resurselor bugetare alocate dezvoltării economice • interesul scăzut din partea sistemului financiar-bancar în privința accesului la credite.
Oportunități	Amenințări

<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui număr relativ mare de produse de specifice, care să acționeze ca un agent de marketing pe plan local, național și chiar internațional și care ar putea ataca sectoarele de nișă ale pieței (produse tradiționale etc.) • utilizarea programelor de finanțare ale Uniunii Europene, atât pentru mediul rural cât și pentru IMM-uri; • promovarea produselor tradiționale locale. • investiții directe în târguri, festivaluri, piețe tradiționale și alte manifestări tradiționale locale; 	<ul style="list-style-type: none"> • nivelul redus al investițiilor comparativ cu potențialul de care dispune zona, în special în domeniul turismului; • criză economico-financiară la nivel mondial, care va duce la scăderea portofoliului de comenzi, pe întreg lanțul furnizori - consumatori, cu efectele sale; lipsa de receptivitate a populației locale la programele de finanțare; lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței; izolarea unor sate va conduce la depopularea acestora. putere scăzută a micilor întreprinzători în administrarea propriilor afaceri; • număr redus de întreprinderi mici și mijlocii care să canalizeze forța de muncă din zonă; • lipsa programelor de formare în concordanță cu cerințele de pe piața de muncă locală; • resurse financiare locale insuficiente, investiții autohtone foarte mici; orientarea cu precădere către comerțul din alimentația publică: magazine alimentare si baruri); • tendințe de monoindustrializare - principalele activități industriale se concentreaza pe prelucrarea lemnului; • activitatea redusă de marketing a societăților comerciale coroborat cu investiții reduse ale administrației locale în zonă.
---	--

3.5. DOMENIUL DE ANALIZĂ: INDUSTRIE ȘI COMERȚ

Domeniul de analiză: Industrie și comerț	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • interes crescut manifestat de persoane fizice pentru dezvoltarea unei afaceri proprii; • implicarea Autorității publice locale în dezvoltarea economică la nivel local; • diversitatea domeniilor economice de interes în zonă; • existența unor terenuri ce pot fi puse la dispoziția investitorilor; <ul style="list-style-type: none"> • comercializarea bunurilor produse pe plan local - de ex. produse alimentare • organizarea și modernizarea spațiilor comerciale pentru respectarea standardelor actuale de siguranță și igienă; 	<ul style="list-style-type: none"> • insuficiența resurselor bugetare alocate dezvoltării economice; • putere scăzută a micilor întreprinzători în administrarea propriilor afaceri; • număr redus de întreprinderi mici și mijlocii care să canalizeze forța de muncă din zonă; • lipsa programelor de formare în concordanță cu cerințele de pe piața de muncă locală; • gestionarea necorespunzătoare a ambalajelor din activități comerciale.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui număr relativ mare de produse de specifice, care să acționeze ca un agent de marketing pe plan local, național și chiar internațional și care ar putea ataca sectoarele de nișă ale pieței (produse tradiționale etc.). Ex.: produse apicole realizate la Săliște, gemuri tradiționale, mobilier. • organizarea unei piețe de consum exigente; 	<ul style="list-style-type: none"> • nivelul redus al investițiilor comparativ cu potențialul de care dispune zona, în special în domeniul turismului; • sprijin scăzut din partea sistemului financiar-bancar în privința accesului la credite. prezența unui număr ridicat de unități de alimentație publică, în special baruri poate contribui la scăderea resurselor financiare a populației locale;

3.6. DOMENIUL DE ANALIZĂ: AGRICULTURA ȘI SILVICULTURA

Domeniul de analiză: Agricultură și silvicultură	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • menținerea relativ constantă a preocupărilor privind creșterea animalelor; • implicarea autorităților competente în susținerea investitorilor locali; • existența asistenței veterinare în zonă (medic veterinar, farmacie veterinară); • potențial ridicat pentru agricultură ecologică; • teren arabil și posibilități de irigare a culturilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • slaba preocupare a comunității de obținere de fonduri pentru dezvoltarea agriculturii; • inexistența unor planuri actualizate și analize privind starea terenurilor; • inexistența unor centre de prelucrare a produselor agricole și animale la nivel local; • număr scăzut de utilaje agricole; • resurse financiare insuficiente, investiții puține; • fărâmițarea terenurilor agricole și încă probleme de posesiune; • scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile; • neîntreținerea pajiștelor; • piața de desfacere redusă, pondere mare de comercializare a produselor pe plan local fără respectarea standardelor UE; • inexistența sectorului de prelucrarea produselor animaliere; • slabă valorificare a produselor de pădure (fructe de padure, ciuperci etc.); • interesul scăzut al tinerilor pentru activitățile agricole;

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea obținerii de fonduri externe; • subvenții guvernamentale; • 	<ul style="list-style-type: none"> • menținerea practicării unei agriculturi de subzistență; • exploatarea forestieră necontrolată cu consecințe grave asupra eroziunii solului și alunecărilor de teren etc.; • neutilizarea fondurilor nerambursabile (datorită dificultăților de accesare) pentru dezvoltarea zonelor rurale și protejarea mediului, nerealizarea proiectului privind sistemul public de alimentare cu apă și canalizare, poluarea apelor și solului; • creșterea competiției pe piața produselor alimentare, fapt ce poate defavoriza unele sectoare „tradiționale” care nu ating standardele pieței unice (UE); • dezechilibrele balanței comerciale cu accent pe importurile de produse alimentare, situație care periclitează valorificarea produselor autohtone la prețuri eficiente (aducătoare de profit); • insuficienta informare și educare a populației pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii, protecția mediului;

3.7. DOMENIUL DE ANALIZĂ: TURISM

Domeniul de analiză: Turism	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • cadrul natural propice dezvoltării unui turism de nișă (turism de week-end); • numărul mare de pensiuni agro-turistice în zonă; • conservarea unor obiceiuri și tradiții locale. • mediul natural favorabil drumețiilor, weekend-urilor și/sau „vacanțelor la țară”; habitat rural bine conservat; • păstrarea patrimoniului cultural; • existența tradiției de bălciuri (târgul de vară și târgul de toamnă); • ospitalitatea tradițională cu gastronomia specifică; • potențialul peisagistic deosebit; • diversitatea florei și faunei; • climat blând, mediul aproape nepoluat; <p>potențial pentru dezvoltarea turismului rural.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existența unui „brand” local – nunta de la Sibiel • realizarea unor investiții în spații de cazare; <p>realizarea unor investiții în agrement (trasee turistice pentru drumeții, trasee pentru ATV-uri și biciclete, dezvoltarea turismului ecvestru etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • înființarea unor pensiuni agroturistice; <p>dezvoltarea centrului de informații turistice în zonă;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa unui organism instituțional specializat, la nivel local, cu atribuții în promovarea turismului; • insuficienta valorificare a bazei materiale și a logisticii • resurse financiare locale insuficiente, • investiții autohtone sau străine foarte mici; <p>pregătirea profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • lipsa unor acțiuni concentrate în sensul schimbărilor de mentalitate privind turismul rural (întocmirea proiectelor, accesarea fondurilor, calitatea serviciilor); • lipsa unei strategii de „branding” local • nevoia de diversificare a ofertei turistice cu noi posibilități de agrement; • infrastructura deficitară, calitatea slabă a drumurilor, lipsa unor căi de acces și a unor marcaje corespunzătoare

Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea obținerii unor fonduri care să acopere costurile ridicate ale investițiilor; • interesul crescut manifestat de locuitorii zonei pentru dezvoltarea agroturismului. • posibilitatea utilizării programelor de finanțare ale Uniunii Europene, • așezare geografică propice dezvoltării turismului rural; • existența unor obiective turistice diverse. • includerea în strategia locală a dezvoltării unei zone de agrement; 	<ul style="list-style-type: none"> • mentalități de indiferență față de mediu în general și față de patrimoniul turistic în special; • poluarea mediului prin practicarea unui turism „neecologic” din partea unor vizitatori; • irosirea șansei de accesare a fondurilor europene. • promovarea insuficientă a potențialului turistic al zonei;

Lângă Rășinari, Săliște este localitatea centrală a Mărginimii. Este singura localitate cu un centru vizibil și planificat cu un mic parc în mijlocul pieței centrale. În mijlocul acestei zone verzi se află vizibil CIT, centrul de informare turiști, care are nevoie de un program adaptat turiștilor, inclusiv pe final de săptămână și de o recondiționare materială în urma căreia, turiștii interesați să poată achiziționa și produse artizanale locale.

Faptul că activitatea turistică în Mărginime se reduce la câteva luni pe an, prin faptul că sărbătorile romano-catolice nu sunt folosite, perioade care sunt principalele perioade de călătorie în Europa Centrală și de Vest, există o tendință care blochează dezvoltarea. O contracarare se poate realiza prin oferte în toate anotimpurile și focusarea pe perioadele principale de călătorie ale turiștilor străini.

Deși în Săliște există pensiuni, acestea nu se pretează neapărat pentru turismul agrar: aproape din nici o cameră nu se văd munții. Săliștea este deja prea orășenească pentru a putea transmite acel sentiment de spațiu rural care este strict necesar agroturismului și care este prezent însă în satele aparținătoare și care poate fi valorizat strategic.

Însă, prin activitate și mărime, prin existența în piața centrală a cafenelelor, restaurantelor, magazinelor, birourilor, cu sprijinul responsabililor pentru acestea, se poate promova turismul participativ și ar putea oferi astfel turiștilor, o schimbare față de ce văd în alte localități, în momentul în care aceștia doresc mai multă activitate în jurul lor. Cele două evenimente program create în 2019, Gusturi și Tradiții din Săliște, Programul Academia de sub munte (desfășurat pe toată întinderea anului) dar și Întâlnirile Cetelor de Juni pot fi dezvoltate pentru a crea o agenda culturală continuă care să poată fi interesantă și pentru turiști.

O investiție într-o aplicație turistică online care să însumeze toate informațiile de natură turistică este mai mult decât necesară. Satele aparținătoare, în special Sibiel, Fântânele și Vale sunt poli de dezvoltare turistică agrară.

Sibielul este o localitate care produce produse regionale de calitate conform criteriilor biologice și care cultivă produse țărănești în sensul agroturismului în sine. Până în acest moment acestea sunt oferite ca fiind normal oaspeților, dar din perspectiva turiștilor străini aceasta reprezintă o excelență gastronomică și se poate proceda ca în cazul italienilor, care oricărui produs regional - mai mare ca preț - adaugă denumirea de origine DOP (Denominazione di Origine Proteta); așa se poate proceda și cu produsele din Săliște, folosind fie brandul SRGE, fie o denumire locală sinergică.

În Sibiel, mai ales, ar trebui luată în considerare o extindere a sezonului și preluare în portofoliu a unor oferte pentru iarnă, putând fi folosite evenimente ca Întâlnirea Cetelor de Juni, promovate și valorificate și alte tradiții de iarnă, însă lipsește un canal adecvat și centralizat de informații turistice, accesibil și online, în mai multe limbi de circulație internațională.

Unitatea și individualitate sunt lucruri care trebuiesc constant monitorizate în devoltarea calității turistice.

Pentru drumeții în cerc se pretează drumul spre mănăstire și revenirea prin Fântânele, care prin așezarea și tipicul său, se pretează pentru locuințe și case de vacanță și poate fi inclus într-un program de turism participativ, ca locație de degustare

Sunt foarte multe oportunități care pot fi identificate în urma unor consultări amănunțite între actorii locali.

3.8. DOMENIUL DE ANALIZĂ: CULTURA

Domeniul de analiză: Cultura	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unui foarte bogat patrimoniu material și imaterial. • conservarea unor obiceiuri și tradiții locale; • disponibilitatea persoanelor abilitate (responsabili case de cultură, cadre didactice etc.) pentru revigorarea vieții cultural-artistice. • modernizarea sălii de spectacole din localitate, conform standardelor profesioniste pentru reprezentații teatrale 	<ul style="list-style-type: none"> • promovarea insuficientă a potențialului cultural al zonei; • lipsa unui organism instituțional specializat, la nivel local, cu atribuții în promovarea culturii; • insuficienta valorificare a bazei materiale și a logisticii lipsa unor spații adecvate pentru activitatea instituțiilor și organizațiilor culturale; • lipsa de sustenabilitate a instituțiilor culturale • insuficientul accent pe dezvoltarea parteneriatului între operatorii culturali, mediul de afaceri, mediul academic
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea obținerii unor fonduri care să acopere costurile ridicate ale investițiilor; • creșterea calității ofertei culturale și a cererii produsului cultural; • posibilitatea obținerii unor fonduri (fonduri structurale, guvernamentale, locale); • interesul crescut manifestat de locuitorii zonei pentru păstrarea tradițiilor și obiceiurilor • existența unor obiective turistice diverse (muzee, biserici etc.) care favorizează turismul cultural, de evenimente, religios; 	<ul style="list-style-type: none"> • legislația în domeniul conservării/reabilitării clădirilor de patrimoniu • dificultăți în schimbarea destinației clădirilor istorice • puține surse de finanțare alocate de Ministerul Culturii

3.9. DOMENIUL DE ANALIZĂ: ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

Domeniul de analiză: Administrația publică	
Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unei infrastructuri de bază; • existența unui buletin informativ local; • investiții în digitalizarea serviciilor pentru cetățeni 	<ul style="list-style-type: none"> • inexistența sau ineficiența unor proiecte și programe la nivelul direcțiilor și compartimentelor administrative și a serviciilor; • slaba comunicare între autorități și comunitatea locală • slaba implicare a comunității în acțiuni de voluntariat și în colaborări cu ONG-uri. • incapacitatea bugetului local de a acoperi cheltuielile necesare menținerii și/sau dezvoltării anumitor servicii;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • oportunități de accesare a unor fonduri interne sau externe (fonduri structurale); • interes actorilor sociali relevanți pentru acțiunea în parteneriat • existența orașelor înfrățite • posibilitatea digitalizării serviciilor oferite cetățenilor 	<ul style="list-style-type: none"> • permanenta schimbare a legislației române în domeniul administrației publice și a serviciilor;

4. STRATEGIA LOCALĂ DE DEZVOLTARE DURABILĂ A ORAȘULUI SĂLIȘTE CU SATELE APARTINĂTOARE

4 . Strategia locală de dezvoltare durabilă

STRATEGIA LOCALĂ DE DEZVOLTARE DURABILĂ

Directii strategice și obiective strategice

Strategia de dezvoltare a orasului Săliște are ca obiectiv major dezvoltarea echilibrată a localităților aparținând unității teritorial administrative prin stimularea creșterii economice, crearea unui climat favorabil antreprenorilor, dezvoltarea sectorului turistic și protejarea efectivă și realizabilă a mediului înconjurător.

Obiective specifice

1. Dezvoltare urbană, digitalizarea administrației publice, dezvoltarea infrastructurii tehnice si sociale
2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării si inovării
3. Protecția mediului înconjurator, eficiență energetică, utilizarea resurselor de energie și tranziția spre verde.
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii
5. Dezvoltarea turismului, sprijinirea activităților culturale
6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Strategia de dezvoltare pune bazele pentru creșterea susținută și dezvoltarea economică, subliniază oportunitățile și provocările unui oraș european și oferă linii directoare pentru dezvoltarea tuturor sectoarelor existente în cadrul comunității noastre.

Strategia de dezvoltare durabila se realizeaza pentru cetateni si cu participarea cetatenilor. Aceasta are la baza o viziune de lunga durata si integreaza prioritatile economice sociale si de mediu ale comunitatii, fundamentata pe capacitatea si resursele locale si tine seama de interdependentele între provocarile locale, nationale si globale.

Strategia de dezvoltare economico-sociala a orașului Săliște își propune sa valorifice potentialul, oportunitatile si realele disponibilitati pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulat si competitiv, menit a atrage investitii private importante din tara si strainatate.

Planificarea strategica reprezinta unul din instrumentele pe care comunitatile locale îl pot utiliza pentru a avea certitudinea ca politicile si programele prognozate corespund asteptarilor cetatenilor si necesitatilor de dezvoltare durabila.

Printre obiectivele propuse, se poate mentiona stimularea capacitatii de adaptare a cetatenilor la cultura schimbarii, transformarea oraşului Sălişte într-un punct de referinta pentru alte comune, si nu în ultimul rând, utilizarea eficienta si concentrata a tuturor resurselor locale, corelata cu atragerea si utilizarea rationala a fondurilor de finantare publice si private, interne si internationale.

4.1. PRINCIPII ȘI VALORI

Strategia noastră privind dezvoltarea viitoare a orașului se bazează pe principii și valori specifice în realizarea cărora suntem implicați. Credem cu tărie că autoritatea locală trebuie să respecte bazele fundamentale ale societății, pe care le împărtășim nu doar cetățenilor, dar le aplicăm și în cadrul relațiilor noastre.

PRINCIPIILE noastre constituie baza abordării strategice în tot ceea ce facem pentru a ne atinge scopurile.

Principiul unui context sustenabil

Promovăm ideea unei dezvoltări sustenabile, în cadrul căreia mediul natural, dezvoltarea economică și viața socială apar dependente reciproc, interacțiunea lor contribuind la menținerea și la creșterea calității vieții oamenilor și a mediului lor natural.

Sprijinim protecția mediului ca disciplină educațională, capabilă să ușureze procesul de înțelegere, de către oameni, a conceptului de "mediu protejat". Scopul final este de a ajuta tinerii să-și dezvolte considerația față de mediu și dorința de a acționa în mod responsabil asupra acestuia și față de ceilalți. Încurajăm educația privind protecția mediului nu doar prin asimilarea unor cunoștințe conceptuale și abilități pentru monitorizarea și măsurarea calității mediului, ci și prin dezvoltarea valorilor, atitudinilor și abilităților care vor motiva și încuraja munca oamenilor, atât individuală cât și în grup, ajutând la promovarea sustenabilității mediului nostru natural și social.

Principiul accesibilității

Accesul oamenilor la mediul ambiant reprezintă cheia spre o veritabilă integrare în societate și spre o egalitate de oportunități. Accesibilitatea este o condiție esențială pentru o calitate ridicată a vieții, deosebit de importantă pentru ca persoanele cu dizabilități să poată participa la activitățile din cadrul societății. Datoria noastră este aceea de a furniza servicii integrate accesibile, astfel încât toți cetățenii să le poată folosi independent, sigur și cu demnitate.

Principiul comunicării

Recunoaștem nevoia implicării cetățenilor și multitudinea de resurse și informații utile pe care ei le dețin. Este important să sporească gradul de înțelegere a nevoilor, ideilor și valorilor cetățenilor la nivelul orașului, astfel încât acestea să se poată utiliza în fundamentarea unor

decizii mai bune. Multe dintre succesele orașului au prins contur datorită calității eforturilor sale de a intensifica procesul de comunicare în societate.

Principiul profesionalismului

Înțelegem faptul că activitatea în serviciul cetățeanului reprezintă un privilegiu, o oportunitate, o datorie și o obligație. Ne dorim ca oamenii să aibă încredere în instituțiile publice; vrem ca aceștia să se mândrească cu profesiile lor. Pentru a asigura și păstra această mândrie, ne-am impus standarde înalte. Acest lucru înseamnă că asemenea competențe de bază cum ar fi managementul financiar, managementul resurselor umane, managementul informației și al comunicațiilor, dezvoltarea abilităților de conducere, dezvoltarea profesională și furnizarea de servicii, ar trebui dezvoltate în toate departamentele și în toate agențiile, la toate nivelurile. Credem că profesionalismul este exprimat atât prin managementul schimbării cât și prin utilizarea unor tehnici esențiale pentru un management public eficient. Cu această cerință esențială asigurată, răspunderea noastră crește, probitatea financiară este garantată, iar valorile și etica se dezvoltă.

Principiul transparenței

Sprrijinim cu tărie dezvoltarea durabilă, relațiile strânse cu comunitatea, transparența tuturor procedurilor de consiliu fiind o condiție esențială în acest sens. Suntem foarte implicați în a realiza proiecte publice transparente și în a păstra dreptul cetățenilor de a participa la întâlniri și de a avea acces la înregistrări publice. De asemenea, îndemnăm oficialitățile publice să relateze conflictele de interese și să dezvăluie interesele financiare, să încurajeze oferirea de recompense pentru toți cei care sunt dispuși să ofere informații cu privire la aceste aspecte. Determinarea noastră de a avea o administrație publică lipsită de corupție este și va rămâne fermă.

VALORILE NOASTRE

Respect pentru diversitatea culturală

Diversitatea culturală reprezintă o moștenire valoroasă a lumii noastre, fiind pilonul central al păcii, armoniei și al sustenabilității culturii societății. Promovarea acestei moșteniri globale prin intermediul proceselor privind pluralismul cultural, constituie responsabilitatea tuturor societăților.

Respect pentru șanse egale

Autoritățile publice locale au scopul de a oferi posibilitatea tuturor indivizilor de a trai și de a munci într-un mediu lipsit de discriminări, acționând asemenea unui consilier pe probleme

de șanse de angajare egale - dezvoltând și sprijinind pe mai departe, înțelegerea și implicarea comunității în aplicarea unor condiții corecte de angajare și în valorificarea diversității muncii.

Respect pentru diversitatea etnică

Autoritățile publice locale caută să înlăture discriminarea rasială, socio-economică și barierele instituționale, asigurându-se astfel că toți cetățenii, indiferent de etnie, au oportunități și șanse egale de a participa la viața comunității.

Respect pentru justiția socială

Autoritățile publice locale cred în ideea de justiție socială care să ofere perspective mai bune pentru categoriile aflate în nevoie și vulnerabile ale comunității noastre. Este esențial să se pună bazele menținerii la un nivel scăzut a inegalității cu privire la venituri și averi și promovarea unor perspective egale de educație, sănătate și autonomie pentru toți cetățenii.

Respect pentru demnitatea umană

Autoritățile publice locale garantează dezvoltarea independentă și la potențial maxim a fiecărui individ și respectarea deplină a personalității fiecăruia. Cetățenii orașului Săliște vor fi tratați cu demnitate în ceea ce privește stilul lor de viață, cultura, credințele și valorile personale.

Respect pentru confidențialitate

Autoritățile publice locale trebuie să se asigure că dreptul la intimitate și la viața de familie este respectat, că instituțiile au linii directoare clare pentru a ști în ce mod informațiile personale ar trebui folosite și stocate, și că cetățenii pot fi siguri de confidențialitatea informațiilor lor, dezvăluirea acestora putând fi realizată doar cu aprobarea lor.

Respect pentru mediul inconjurator

Autoritățile publice locale trebuie să se asigure că se respecta mediul inconjurator.

Ne preocupă dezvoltarea durabilă a orașului Săliște pentru că generațiile actuale trebuie să-și poată acoperi nevoile fără să compromită capacitatea generațiilor viitoare de a-și acoperi propriile nevoi. Conceptul de dezvoltare durabilă înglobează considerente economice, sociale și de mediu care pot evolua în interdependență, susținându-se reciproc.

4.2. RELEVANȚĂ ȘI CONFORMITATE STRATEGICĂ INTERNAȚIONALĂ, EUROPEANĂ, NAȚIONALĂ, REGIONALĂ, JUDEȚEANĂ. PROGRAME DE FINANȚARE RELEVANTE

4.2.1 Contextul internațional

La nivel internațional și global, elementul principal care marchează contextul dezvoltării urbane este reprezentat de cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă¹ (ODD) din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite; mai precis, de implementarea acestor ODD la nivel local² într-o manieră aprofundată și cuantificabilă³ prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală.

Obiectivul nr. 11 este dedicat în mod specific așezărilor urbane, dar natura integrată și conexiunile complexe existente între toate cele 17 ODD, respectiv între țintele detaliate ale acestora, au determinat apariția și prevalența unor *concepțe și tendințe cheie comune*, în dezvoltarea urbană, la nivel global. Se remarcă astfel preocupări similare pentru aspecte precum:

- caracterul interconectat al provocărilor urbane, care conduce spre importanța definirii unei viziuni și abordări integrate a acestora; atât la nivel de planificare a direcțiilor de acțiune, cât și la nivel de planificare a alocării a resurselor și a aranjamentelor instituționale necesare implementării;
- în strânsă legătură cu abordarea integrată menționată mai sus: definirea, la nivel supranațional, național sau regional, a unor reglementări și programe care încurajează cooperarea intersectorială sau intermunicipală; crearea de mecanisme pentru gestionarea și finanțarea unor proiecte comune în zone metropolitane sau zone urbane funcționale create prin asocieri de autorități locale;
- generarea de soluții locale, adaptate specificului fiecărei țări sau regiuni, la problemele comune pe care le pune dezvoltarea urbană la nivel global; prin urmare, o preocupare sporită și pentru creșterea gradului de inovare în aranjamentele instituționale, în structurile de guvernare locală și regională, în mecanismele financiare dedicate implementării politicilor urbane, dar și în modalitățile de implicare a stakeholderilor;
- definirea unor domenii care, în funcție de specificul local, se cer a fi abordate în orice strategie integrată de dezvoltare urbană. Printre domeniile principale amintim:

¹ <https://sdgs.un.org/goals>

² Detalii în Emily HOSEK, *Global Trends in Integrated Sustainable Urban Development for the 2030 Agenda* (<https://sustainabledevelopment.un.org/content/unosd/documents/4209Session%204-1%20Emily%20Hosek.pdf>)

³ Prin instrumente precum The Integrated Sustainable Development Goals (iSDG) dezvoltat de Millenium Institute (<https://www.millennium-institute.org/isdg>, accesat la 01.09.2021) sau Urban SDG Knowledge Platform (<http://urbansdgplatform.org/index.msc>)

planificarea urbană, gestionarea mediului construit, transport, gestionarea apei și a deșeurilor, economia circulară, eficiența energetică, adaptarea și atenuarea în fața schimbărilor climatice.

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu. Dezvoltarea durabilă este soluția.

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. În acest context, orice demers strategic de dezvoltare locală, cum este cel instituit de Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Săliște, se subsumează obiectivelor ODD și adeziunii naționale la acestea.

Transformarea urbană se bazează pe integrarea dimensiunilor sociale, ecologice și economice ale dezvoltării durabile.

Puterea de transformare a orașelor oferă șanse egale și dreptate ecologică pentru toți, indiferent de sex, statut socioeconomic, vârstă și origine - nimeni nu este lăsat în urmă. Un oraș just oferă oportunități pentru toată lumea de a se integra în societate. Toate grupurile sociale, inclusiv cele mai vulnerabile, ar trebui să aibă acces egal la serviciile de interes general, inclusiv la educație, servicii sociale, asistență medicală și cultură. Locuințele și aprovizionarea cu energie adecvate, accesibile, sigure și la prețuri accesibile ar trebui să răspundă nevoilor diferitelor grupuri din societate, inclusiv ale unei populații în curs de îmbătrânire și ale unei populații mai diverse, ale persoanelor cu handicap, ale tinerilor și ale familiilor. Cartierele urbane echilibrate, mixte și sigure din punct de vedere social promovează integrarea tuturor grupurilor și generațiilor sociale și etnice. Toți cetățenii ar trebui să fie abilitați să dobândească noi competențe și educație. Acest aspect implică o educație preșcolară și școlară de înaltă calitate, accesibilă, precum și calificare și formare pentru tineri, precum și oportunități de învățare pe tot parcursul vieții, în special în domeniul digitalizării și tehnologiei.

Puterea de transformare a orașelor contribuie la combaterea încălzirii globale și la calitatea ridicată a mediului în ceea ce privește aerul, apa, solul și utilizarea terenurilor. Dezvoltarea unor medii urbane de înaltă calitate pentru toți include un acces adecvat la spații verzi și de agrement. Aprovizionarea cu energie neutră din punct de vedere climatic, re surse regenerabile, punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică, precum și clădirile rezistente la schimbările climatice și neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon vor contribui la reducerea semnificativă a emisiilor de gaze cu efect de seră și la sprijinirea orașelor europene pentru a se adapta la impactul schimbărilor climatice. Unele orașe europene din top pot furniza deja un model pentru un oraș cu emisii de carbon net zero în prezent. Transformarea implică investiții în tehnologii inovatoare și eficiente, precum și modificări fundamentale ale producției și consumului, permițând stabilirea unei economii circulare, care redefinește și asigură o utilizare durabilă a resurselor, reducând în același timp, în mod semnificativ, deșeurile și emisiile de carbon.

Orașele sunt invitate să protejeze și să regenereze ecosistemele pe cale de dispariție și speciile acestora și să utilizeze soluții bazate pe natură, în cadrul cărora infrastructura verde-albastră de înaltă calitate poate face față unor condiții meteorologice extreme. Zonele albastre bine concepute, gestionate și conectate reprezintă o condiție prealabilă pentru un mediu de viață sănătos, pentru adaptarea la schimbările climatice și pentru conservarea și dezvoltarea biodiversității în orașe. Sistemele de transport urban și de mobilitate ar trebui să fie eficiente, neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon, sigure și multimodale. Ar trebui promovate forme de mobilitate și logistică active și cu emisii reduse de dioxid de carbon, inclusiv un transfer modal către transportul public, mersul pe jos și mersul cu bicicleta.

Transportul public ar trebui să fie accesibil, curat, sigur și atractiv pentru toți. Pentru a reduce nevoile de transport și de mobilitate, o structură de decontare policentrică ar trebui să fie cât mai compactă și mai densă posibil, sprijinind în același timp utilizarea multiplă, inclusiv în ceea ce privește locuințele, comerțul cu amănuntul, producția și transportul.

Puterea de transformare a orașelor se bazează pe o economie diversificată, care oferă locuri de muncă, asigurând în același timp o bază financiară solidă pentru dezvoltarea urbană durabilă. Orașele ca locații de afaceri atractive, inovatoare și competitive au nevoie de o forță de muncă calificată, de o infrastructură socială, tehnică și logistică, precum și de un spațiu accesibil. Asigurarea acestor condiții prealabile, inclusiv a unui mediu inovator favorabil, precum și a

oportunităților de producție locală și regională ar trebui să facă parte din planificarea urbană. Pe lângă industriile tradiționale, multe alte sectoare economice se îndreaptă din ce în ce mai mult către o economie digitală, orientată către servicii și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, clădită pe o societate bazată pe cunoaștere și pe industrii culturale. Întreprinderile mici, producția cu emisii reduse și agricultura urbană pot fi stimulate să reintegreze producția în orașe și în zonele urbane, permițând și promovând noi forme de cartiere cu utilizare mixtă.

Sectorul comerțului cu amănuntul din orașele europene și multe internaționale, se schimbă ca urmare a digitalizării din ce în ce mai sporite a comerțului. Cu toate acestea, produsele de bază și, în special, produsele alimentare ar trebui să fie accesibile la nivel local, pentru a asigura o bună calitate a vieții și pentru a contracara efectele negative ale schimbărilor demografice. Transformarea zonelor urbane centrale în spații multifuncționale atractive oferă noi oportunități de dezvoltare urbană, prin utilizarea mixtă pentru trăit, muncă și recreere, în care se găsesc activități de producție, comerț cu amănuntul și servicii, alături de facilități de locuințe, ospitalitate și petrecere a timpului liber.

Digitalizarea constituie o tendință transformatoare, trans sectorială majoră, care afectează toate dimensiunile dezvoltării urbane durabile. În multe privințe, pune la dispoziție o oportunitate pentru transformarea urbană. Soluțiile digitale pot furniza servicii inovatoare și de înaltă calitate publicului și întreprinderilor. Printre acestea se numără mobilitatea urbană inteligentă, eficiența energetică, locuințele durabile, serviciile publice, comerțul cu amănuntul, furnizarea de bunuri de zi cu zi și guvernanta civică. În același timp, digitalizarea poate declanșa o nouă diviziune spațială și socială, cu riscuri în ceea ce privește protecția vieții private. Digitalizarea trebuie să fie concepută din punct de vedere ecologic, favorabil incluziunii și echitabil. Orașele, cu puterea lor de a dezvolta soluții digitale și de a le adapta la condițiile locale, pot contribui în mod semnificativ la acest obiectiv.

Context european

Viziunea UE privind dezvoltarea teritorială și urbană pentru perioada 2021-2027 se bazează pe mai multe obiective strategice definite în Agenda teritorială 2030⁴, în Noua Cartă de la Leipzig, în Pactul verde european și în obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU și are ca obiectiv general să realizeze o Uniune Europeană neutră din punct de vedere climatic până în

⁴ <https://territorialagenda.eu>

2050. Pentru a îndeplini aceste obiective, Politica de Coeziune pentru perioada de programare 2021-2027 a stabilit cinci obiective de politică: o Europa mai inteligentă, mai ecologică, mai conectată, mai socială și mai apropiată de cetățeni până în 2027.

Noua Cartă de la Leipzig⁵ adoptată de miniștrii UE în noiembrie 2020 definește principii comune pentru realizarea viziunii orașelor verzi, juste și productive, de la cartiere la zone urbane funcționale, digitalizarea fiind integrată în mod transversal în această viziune holistică a viitoarei urbanități durabile.

Orașele trebuie să stabilească strategii integrate și durabile de dezvoltare urbană și să asigure punerea lor în aplicare, conform a cinci principii-cheie ale bunei guvernante urbane: politica urbană pentru binele comun, abordarea integrată, participare și co-creare, guvernanță pe mai multe niveluri, abordare bazată pe realitatea zonei(place based-approach).

4.2.2. Cerințe minime pentru investiții în dezvoltarea teritorială

Definirea zonei țintă

- Corespunzător nevoilor de dezvoltare și potențialului

Abordare integrată

- Intervenții coordonate local
- Trans sectoriale, cu factori interesați diverși, teritorii multiple

Strategii teritoriale sau locale

- Plasate sub responsabilitatea unor organisme teritoriale sau locale

Selecție de proiecte

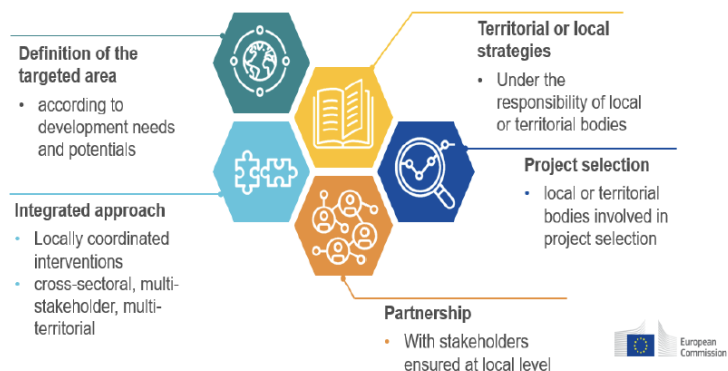
- Organisme teritoriale sau locale implicate în selecția de proiecte

Parteneriate

- Cu factori interesați la nivel local

Figură: Cerințe minime pentru investiții în dezvoltarea teritorială

⁵ <https://www.mdlpa.ro/uploads/articole/attachments/617a9d2183bde089772090.pdf>

Carta de la Leipzig din 2007 a inspirat politica urbană în Europa și în afara ei. Mesajul principal de promovare a dezvoltării urbane integrate și durabile este la fel de valabil în prezent, precum era în 2007. Cu toate acestea, în prezent, provocările globale urgente, cum ar fi schimbările climatice, pierderea biodiversității, deficitul de resurse, fluxurile migratorii, schimbările demografice, pandemiile și economiile în schimbare rapidă, au un impact direct și local asupra orașelor din întreaga Europă.

De asemenea, acestea pot intensifica disparitățile în societățile noastre. În plus, tehnologiile digitale transformă drastic societatea, creând potențiale beneficii politice, sociale, ecologice și economice. Cu toate acestea, aceste tehnologii generează, de asemenea, noi provocări profunde, cum ar fi decalajul digital, lipsa de confidențialitate, probleme de securitate și dependențele de piață.

Ca răspuns la aceste provocări, Carta de la Leipzig originală a necesitate o reorientare. Necesitatea unei transformări durabile este subliniată de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special de Obiectivul 11 privind dezvoltarea durabilă, care este dedicat transformării orașelor în orașe favorabile incluziunii, sigure, rezistente și durabile, prin noua agendă urbană, Acordul de la Paris și Pactul ecologic al Comisiei Europene. Obiectivul Pactului ecologic este de a transforma Europa în primul continent neutru din punct de vedere climatic din lume, iar Europa, în ansamblu, are o responsabilitate puternică, precum și capacitatea colectivă de a atinge acest obiectiv. Noua Cartă de la Leipzig oferă un cadru politic pentru a imagina și a realiza aceste acorduri europene și globale la scară urbană.

Europa dispune o mare varietate de orașe mici, mijlocii și mari. Ca parte a unui sistem urban policentric, acestea constituie zone funcționale cu potențiale și provocări diferite. Orașele europene sunt mai mult decât amplasamente de structuri dens amenajate, permit, de asemenea,

interacțiunea culturală, socială, ecologică și economică. Cele mai multe orașe constituie centre unice, dezvoltate istoric, cu o valoare culturală remarcabilă, care modelează patrimoniul urban al Europei și identitatea cetățenilor săi. Astfel, cultura se află în centrul oricărei dezvoltări urbane durabile, inclusiv în ceea ce privește conservarea și dezvoltarea patrimoniului construit și a patrimoniului cultural. Orașele reprezintă centre ale pluralismului, creativității și solidarității. Tradițiile culturale și politice au constituit fundamentul dezvoltării orașelor, care reflectă drepturile și valorile democratice.

Orașele reprezintă, de asemenea, laboratoare pentru noi forme de rezolvare a problemelor și bancuri de testare pentru inovația socială. Spațiile publice de înaltă calitate, deschise și sigure funcționează ca locuri urbane vibrante, permițând oamenilor să interacționeze, să împărtășească și să se integreze în societate. O bună planificare și proiectare urbană ar trebui consolidate, pentru a facilita orașe compacte, mixte din punct de vedere social și economic, cu infrastructuri bine dezvoltate, cu un mediu sănătos și cu oportunități de identificare care să contribuie la bunăstarea tuturor.

Acest aspect implică o înțelegere holistică a conceptului Baukultur de înaltă calitate, ca bază a proceselor integrate de planificare și proiectare pentru fiecare modelare realizată de om a mediului construit în orașele europene. Include, de asemenea, gestionarea și conversia clădirilor existente, precum și proiectarea și construcția de clădiri, infrastructură și spații publice contemporane. Orașele și sistemele urbane au nevoie de flexibilitate, precum și de capacitatea de a răspunde la evenimente externe perturbatoare și la stres cronic. Caracterul robust al orașelor pentru a face față condițiilor cadru în schimbare ar trebui să fie susținut de capacitatea de a învăța din evenimentele anterioare și de la alte părți implicate, de o guvernare urbană flexibilă pentru binele comun, precum și de o punere în aplicare echilibrată a unor orașe juste, ecologice și productive. Politicile, planurile și proiectele predictive și preventive ar trebui să includă diverse scenarii, pentru a anticipa provocările climatice și de mediu și riscurile economice, precum și transformările sociale și preocupările în materie de sănătate.

Astăzi, cetățenii interacționează adesea la diferite scări spațiale în viața lor de zi cu zi. Prin urmare, măsurile care se concentrează asupra evoluțiilor locale ar trebui să fie concepute la scara spațială corespunzătoare. În plus față de politicile locale formale, măsuri specifice și informale trebuie să fie aplicate la alte niveluri, inclusiv la nivel de cartier, precum și la scară funcțională, regională și metropolitană mai largă. Acest demers necesită o coordonare

armonizată a măsurilor puse în aplicare la toate nivelurile spațiale, pentru a asigura coerența și pentru a evita ineficiența.

Provocările urbane sunt adesea mai pronunțate la nivel de vecinătate. Unele cartiere pot reflecta tensiunile sociale, sărăcia sau stresul ecologic. Alte cartiere constituie zone supuse renovării, mobilității sociale și lipsei de locuințe la prețuri accesibile. Prin urmare, politicile specifice pentru zonele din vecinătate ar trebui să încurajeze angajamentul local în ceea ce privește clădirea comunității și incluziunea. Cartierele cu o multitudine de provocări socio-economice complexe necesită programe de politică adaptate și finanțare, pentru a se stabili pe termen lung. În plus, cartierele ar trebui să fie considerate drept potențiale laboratoare pentru abordări inovatoare, care acoperă toate domeniile de dezvoltare urbană.

Autoritățile locale în contextul lor național individual sunt responsabile pentru dezvoltarea urbană locală. Factorii de decizie din autoritățile locale determină orientări strategice și operațiuni specifice pentru întreaga zonă a orașului. Acestea acționează ca o legătură formală între cartierele de mici dimensiuni și zonele funcționale mai largi, cu un rol decisiv în stabilizarea zonelor rurale înconjurătoare și a celor mai îndepărtate. Trebuie să se acorde o atenție deosebită condițiilor de viață comparabile în ceea ce privește cetățenii din orașele mici și mijlocii și din orașele aflate în zone în scădere.

Dezvoltarea urbană durabilă și rezilientă are loc într-un context regional sau metropolitan și se bazează pe o rețea complexă de interdependențe funcționale și parteneriate. Acest aspect este exemplificat de zona funcțională, astfel cum se menționează în Agenda teritorială 2030. În anumite cazuri, acoperă o zonă metropolitană sau o combinație de alte entități teritoriale. Pentru a adapta politicile urbane la viața de zi cu zi a cetățenilor, orașele trebuie să coopereze și să își coordoneze politicile și instrumentele cu zonele lor suburbane și rurale învecinate, în ceea ce privește politicile privind locuințele, zonele comerciale, mobilitatea, serviciile, infrastructura verde-albastră, fluxurile de materiale, sistemele alimentare locale și regionale și aprovizionarea cu energie, printre altele.

Politica de coeziune este principalul instrument prin care UE își pune în aplicare viziunea de a aduce Europa mai aproape de cetățenii și teritoriile sale. Prin abordarea localizată (place-based), susținută de o orientare strategică solidă, adaptată exigențelor viitorului și de un cadru de guvernare, politica de coeziune conectează nevoile și potențialul de dezvoltare locală cu

obiectivele europene și globale de a stimula dezvoltarea economică, socială și teritorială în toate regiunile.

Dimensiunea urbană a politicii de coeziune recunoaște rolul și responsabilitatea orașelor în dezvoltarea armonioasă și policentrică a Europei și a regiunilor sale, necesitatea de a gestiona concentrarea și depopularea pentru a face urbanizarea durabilă și pentru a consolida legăturile dintre zonele urbane și cele rurale.

În acest scop, coeziunea teritorială, abordare tip ZUF/ZM, strategiile de dezvoltare teritorială și locală integrată și principiul parteneriatului sunt piloni esențiali ai noii perioade de programare.

Consolidarea dimensiunii urbane, prin: dezvoltare urbană durabilă - articolul 11 FEDR - 8 % din alocarea națională direcționată către strategii de dezvoltare teritorială integrată axate pe zonele urbane, pentru a aborda mai eficient provocările economice, de mediu, climatice, demografice și sociale care afectează zonele urbane, acordând o atenție deosebită tranziției verzi și digitale și pentru a sprijini dezvoltarea zonelor urbane funcționale.

Alte obiective și priorități de conformare pentru SIDU Săliște:

Obiectivul de politică 5 „O Europă mai aproape de cetățeni”. Obiectivul specific nr. 5.1 – Promovarea sustenabilității economice, sociale și de mediu și a rezilienței în context urban:

- obiectiv transversal de politică teritorială
- abordare integrată, asigurând o acoperire largă a domeniilor tematice

Prioritățile politice europene: „Pactul verde”⁶ și „O Europă pregătită pentru era digitală”⁷:

Schimbările climatice și degradarea mediului sunt o amenințare existențială pentru Europa și pentru întreaga lume. Pentru a o contracara, Pactul verde european va transforma UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care:

- să ajungem, până în 2050, la zero emisii nete de gaze cu efect de seră;
- creșterea economică să fie disociată de utilizarea resurselor;
- nicio persoană și niciun loc să nu fie lăsat în urmă.

Pactul verde european este în același timp un colac de salvare pentru ieșirea din pandemia de COVID-19. De aceea, el va fi finanțat cu o treime din investițiile în valoare de 1.800 de miliarde

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_ro

de euro provenind din Planul de redresare NextGenerationEU⁸, precum și cu fonduri din bugetul pe șapte ani al UE.

Comisia Europeană a adoptat o serie de propuneri menite să adapteze politicile UE în domeniul climei, energiei, transporturilor și fiscalității, pentru a reduce cu cel puțin 55 % până în 2030 emisiile nete de gaze cu efect de seră, față de nivelurile din 1990. (a se vedea link notă de subsol pentru mai multe informații despre realizarea obiectivelor Pactului Verde).⁹

Tehnologia digitală ne transformă viața. Scopul strategiei digitale a UE este ca această transformare să fie în avantajul cetățenilor și întreprinderilor și să contribuie, în același timp, la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Comisia este hotărâtă să transforme această perioadă în „deceniul digital” al Europei. Uniunea trebuie să își consolideze suveranitatea digitală și să-și stabilească propriile standarde în loc să le urmeze pe ale altora, cu un accent clar pe date, tehnologie și infrastructură.

Obiectivul de politică „O Europă mai inteligentă prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente” – asigura un rol-cheie în stimularea potențialului de inovare al regiunilor și orașelor Europei. În acest context, digitalizarea reprezintă o tendință trans-sectorială care influențează toate dimensiunile dezvoltării urbane durabile.

Soluțiile digitale sunt:

- oportunități de transformare urbană care pot furniza servicii inovatoare și de înaltă calitate publicului și sectorului privat, dar acestea trebuie să fie concepute într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului, favorabil incluziunii și echitabil;
- esențiale pentru competitivitatea viitoare a UE, la care orașele din UE pot contribui în mod semnificativ ca una dintre forțele motrice pentru crearea unei economii digitale, orientate către servicii și cu emisii scăzute de dioxid de carbon;

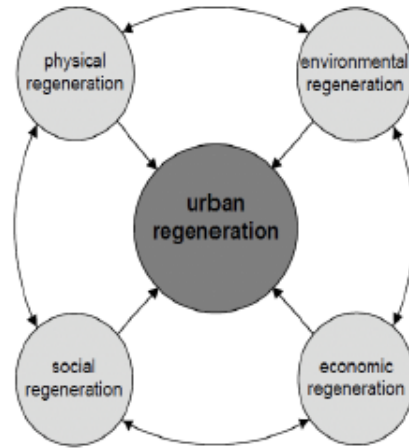
Regenerarea urbană necesită o abordare integrată (fizică, de mediu, socială și economică), iar regenerarea fizică a locurilor publice poate face parte din aceasta.

Figură: Regenerarea urbană integrată

Regenerarea urbană: regenerare fizică – regenerarea mediului – regenerarea economică – regenerarea socială

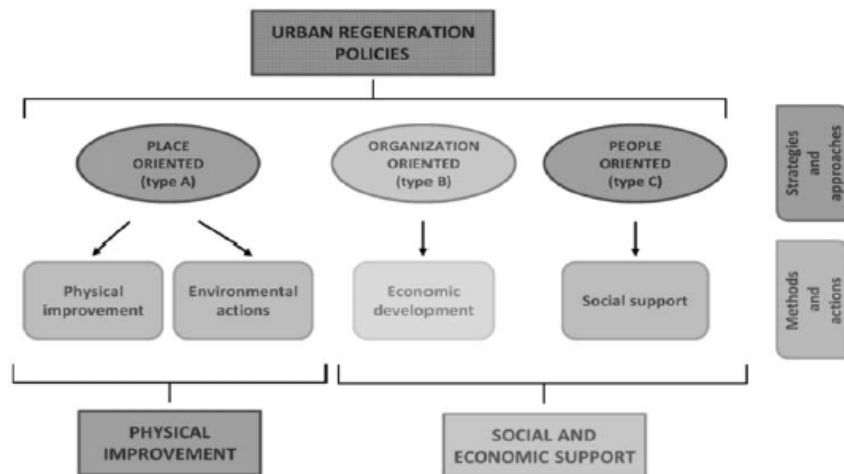
⁸ https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en

Politici de regenerare urbană:

- Centrate pe loc/spațiu (tipul A) – îmbunătățiri fizice / acțiuni de mediu – strategii și abordări / metode și acțiuni
- Centrate pe organizație (tipul B) – dezvoltare economică
- Centrate pe oameni (tipul C) – susținere socială
- Îmbunătățiri fizice
- Susținere economică și socială

4.2.3. Finanțarea europeană pentru politica de dezvoltare urbană

Dacă în perioada anterioară de programare investițiile în dezvoltarea urbană erau reglementate prin Art. 7 al Regulamentului ERDF 1303/2013¹⁰, la 1 iulie 2021 a intrat în vigoare pachetul legislativ pentru Politica de Coeziune 2021-2027. Prin urmare, dezvoltarea urbană integrată este acum reglementată prin Art. 11 al Regulamentului 1058//2021 privind Fondul European de Dezvoltare Regională¹¹. Noul cadru strategic european se remarcă prin:

- creșterea procentului minim din FEDR alocat dezvoltării urbane, de la 5% în perioada 2014-2020 la minim 8% în perioada 2021-2027;
- rol crescut acordat zonelor urbane funcționale și zonelor metropolitane în planificarea urbană¹²;
- crearea unui instrument nou de suport pentru orașe, în conformitate cu prioritățile tematice ale Agendei Urbane a Uniunii Europene: Inițiativa europeană privind dezvoltarea urbană. Instrumentul se adresează tuturor zonelor urbane din UE pentru orizontul post-2020 al Politicii de Coeziune și va finanța inițiative referitoare la acțiuni inovatoare (UIA), respectiv acțiuni de sprijin pentru consolidarea capacității și a cunoștințelor la nivelul orașelor¹³.

Adițional, analiza Regulamentului 1060/2021¹⁴ permite extragerea unor concluzii privind planificarea teritorială:

- domenii, direcții și concepte cheie ale planificării strategice definite prin filtrul obiectivelor politicii europene de dezvoltare, comune tuturor fondurilor gestionate de Comisia Europeană: o Europă mai inteligentă, o Europă mai verde, o Europă mai conectată, o Europă mai socială, o Europă mai aproape de cetățeni¹⁵;

Tendențe care vor marca strategiile de dezvoltare în perioada de programare 2021-2027:

- calcularea nivelului fondurilor (FEDR, FSE+ și FC) de care beneficiază fiecare stat printr-o metodologie care ia în calcul introducerea unor ținte pe care Statele Membre trebuie să le

¹⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/esiflegislation/pages/viewpage.action?pageId=34439230>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1058&from=EN>

¹² Tendință reflectată și în legislația din România, prin ordonanța de urgență nr. 156 din 3 septembrie 2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/229805>

¹³ O prezentare mai detaliată este disponibilă aici:

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/explanatory_memo_eui_post_2020_en.pdf.

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1060&from=EN>

¹⁵ https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/EC%20DG%20REGIO_Pia%20Laurila.pdf

atingă în domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice, respectiv în domeniul integrării migrațiilor¹⁶;

- implementarea strategiilor prin definirea unui cadru partenerial divers (autorități publice, actori socio-economici, organizații ale societății civile, entități de cercetare etc.) și deci a unui model de guvernare multi-nivel, care încurajează inițiativele „la firul ierbii”, de tip bottom-up;
- integrarea unor principii orizontale în concordanță cu drepturile fundamentale ale omului, anti-discriminarea și acquis-ul comunitar în domeniul protecției mediului;
- instrumente și mecanisme pe care Statele Membre le pot folosi în dezvoltarea teritorială integrată, respectiv în definirea și implementarea strategiilor teritoriale/ locale: intervenții teritoriale integrate (ITI), dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC), sau alte instrumente desemnate de fiecare stat la nivel național¹⁷;
- un conținut cadru al strategiilor teritoriale, respectiv includerea unor elemente obligatorii precum: definirea ariei geografice vizate de strategie; analiza nevoilor de dezvoltare și a potențialului; descrierea abordării integrate și a modalităților de implicare a stakeholderilor.

Un alt element semnificativ este formularea unui răspuns la criza generată de pandemia de Covid-19 prin Planul de Redresare pentru Europa, respectiv fondul Next Generation EU. În acest context, prioritățile sunt: crearea de noi locuri de muncă în întreprinderile mici și mijlocii, sprijin pentru sectorul medical, o mai bună pregătire pentru situații de urgență, precum și dezvoltarea sectoarelor turistice și creative la întreaga lor capacitate. Transversal acestor priorități, planurile naționale de redresare și reziliență, propuse de fiecare Stat Membru, trebuie să atingă două ținte principale: minim 37% din cheltuieli alocate investițiilor și reformelor în domeniul atenuării și adaptării la schimbările climatice, respectiv minim 20% din cheltuieli alocate tranziției digitale¹⁸. În același context generat de criza coronavirus a fost semnată și Noua Cartă de la Leipzig¹⁹; versiunea reinnoită, adoptată în luna noiembrie a anului 2020, adresează problematici precum: interdependența dintre zonele urbane și rurale (mai ales în ceea ce privește lanțurile alimentare), vulnerabilitatea în fața pandemiilor sau riscul creșterii disparităților teritoriale.

¹⁶ Detalii în Thomas DE BÉTHUNE, *Urban dimension of post-2020 Cohesion Policy*, 2018

(<https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/presentation%20espon%20Thomas%20d%20Bethune.pdf>)

¹⁷ Spre exemplu, definirea unei axe prioritare dedicate dezvoltării urbane a fost un model urmat în perioada de programare 2014-2020 atât de către România, cât și de alte state europene.

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en

¹⁹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/brochure/new_leipzig_charter/new_leipzig_charter_en.pdf

4.2.4 Strategii relevante la nivel național

4.2.4.1. Politica Urbană a României

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Săliște 2022-2030 este corelată cu direcțiile și obiectivele conturate de prima Politică Urbană a României, proiectată în conformitate cu prevederile **Noii Carte de la Leipzig** și fundamentată pe traiectoriile de dezvoltare ale **Noii Agende Urbane**.

Politica Urbană a României dezvoltată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și Banca Mondială²⁰ constituie principalul instrument de consolidare a capacității administrative și de planificare strategică integrată a zonelor urbane din România.

Politica urbană a României conține un set de obiective strategice care va fundamenta exercițiul financiar 2021-2027.

Politica Urbană a României reprezintă o strategie integrată și coordonată la nivel național și local pentru a ghida dezvoltarea urbană durabilă, inclusiv creșterea, și pentru a controla expansiunea urbană necontrolată. O atenție deosebită este acordată coerenței formei urbane a orașelor, valorificării terenurilor virane, densificării și regenerării ca forme de creștere rezilientă. Politică Urbană va stabili o agendă comună a autorităților publice de la nivel central și local pentru îmbunătățirea cadrului de dezvoltare urbană, prin furnizarea unui set de măsuri coerente și prin coordonarea și corelarea domeniilor sectoriale și a diferiților actori.

Obiectivele de politică, precum și măsurile asociate lor au scopul de a face orașele: (a) verzi și reziliente; (b) competitive și productive; (c) juste și incluzive și (d) bine guvernate. În domeniul locuirii obiectivele politicii urbane urmăresc îmbunătățirea accesului la locuințe și utilități publice de calitate.

Strategia de dezvoltare teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și egalitate de șanse pentru oameni

Este documentul programatic²¹ care evidențiază viziunea de dezvoltare a teritoriului național pentru orizontul de timp 2035 cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare ale fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește până în 2035

²⁰ <https://www.roreg.eu/noutăți/Politica-Urbana-a-Romaniei-Materiale-de-sprrijin-in-dezvoltare-urbana>

²¹ <https://www.mdlpa.ro/pages/sdtr>

dezvoltarea de rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor urbane funcționale.

Strategia de dezvoltare teritorială a României este documentul programatic pe termen lung prin care sunt stabilite liniile directoare de dezvoltare teritorială a României, bazat pe un concept strategic, precum și direcțiile de implementare pentru o perioadă de timp de peste 20 de ani, la scară regională, interregională, națională, cu integrarea aspectelor relevante la nivel transfrontalier și transnațional (art. 14.alin (3) în conformitate cu Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului, cu modificările și completările ulterioare).

Strategia de dezvoltare teritorială a României reprezintă un instrument strategic prin care se urmărește asigurarea **priorităților de dezvoltare teritorială** stabilite prin Acordul de Parteneriat cu Uniunea Europeană: **(1)** îmbunătățirea calității vieții pentru comunitățile locale și regionale, pentru ca regiunile României să devină mai atractive pentru locuit, pentru petrecerea timpului liber, pentru investiții și muncă, **(2)** promovarea parteneriatelor rural-urbane, **(3)** consolidarea rețelei urbane prin dezvoltare policentrică și specializare teritorială, **(4)** creșterea accesibilității și conectivității, **(5)** acces echitabil la servicii de interes general.

Strategia de dezvoltare teritorială a României reprezintă **viziunea** asumată a Guvernului și Parlamentului României privind dezvoltarea teritoriului național pentru orizontul de timp 2035: „*România 2035, o țară cu un teritoriu funcțional, administrat eficient, care asigură condiții atractive de viață și locuire pentru cetățenii săi, cu un rol important în dezvoltarea zonei de sud-est a Europei*”.

Pentru a atinge viziunea de dezvoltare Strategia de dezvoltare teritorială a României are **cinci obiective generale** pentru orizontul 2035:

- Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband;
- Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilatară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive;
- Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor urbane funcționale;
- Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială;

- Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.

Strategia de dezvoltare teritorială a României conține două categorii de prevederi, respectiv:

- **Prevederi strategice** care orientează procesul de dezvoltare și furnizează reperele strategice de dezvoltare ale teritoriului național pentru orizontul de timp 2035 (viziune strategică, 5 obiective generale, 18 obiective specifice și 10 linii directoare de planificare).
- Liniile directoare de planificare influențează direct procesul de planificare teritorială, la confluența nivelelor strategic și operațional, aliniind obiectivele, politicile și programele cu priorități aplicate la nivel teritorial. Liniile directoare de planificare sunt elemente obligatorii care vor fi preluate fără modificări în toate documentațiile de planificare spațială (strategice și operaționale) la nivel național. Liniile directoare de planificare sunt independente de orice alt element al Strategiei de dezvoltare teritorială a României și se aplică indiferent de structura și obiectivele acesteia, fiind echivalentul unui cadru minimal de planificare teritorială și urbană.
- **Prevederi operaționale** prin intermediul cărora sunt operaționalizate prevederile strategice. Acestea au rolul de a arăta modul prin care pot fi realizate viziunea de dezvoltare și obiectivele Strategiei de dezvoltare teritorială a României. Astfel, prevederile operaționale reprezintă „instrumente operaționale” de realizare a prevederilor strategice ale Strategiei de dezvoltare teritorială a României, acestea fiind reprezentate la nivel național și zonal.

Prevederile palierului operațional de la nivelul Strategiei de dezvoltare teritorială a României sunt următoarele:

- **Măsuri teritoriale la nivel național** - aceste măsuri teritoriale ținesc întreg teritoriul național sau anumite teritorii cu specific geografic și corespund celor 3 categorii de sisteme teritoriale analizate, respectiv: sistemul teritorial conectiv, sistemul teritorial al așezărilor umane, sistemul teritorial al componentelor naturale.
- **Măsuri teritoriale integrate la nivel zonal** – acestea ținesc anumite zone de la nivelul teritoriului, precum: zone urbane, zone rurale, zone transfrontaliere, zona costieră, zone montane și zone în declin demografic sau economic. Măsurile teritoriale integrate la nivel zonal se declină în tipuri de acțiuni și exemple de proiecte strategice în următoarea

succesiune ierarhică: acțiuni – aceste prevederi operaționale reprezintă, după caz, un proiect generic (ex. renovarea centrelor istorice) și exemple de proiecte – reprezintă expresia teritorială a acțiunilor, acestea fiind localizate teritorial la nivel de unitate administrativă. Exemplele de proiecte nu sunt evidențiate la nivel de perimetru, soluțiile tehnice finale și amplasamentul lor urmând a fi stabilite prin planurile urbanistice și alte documentații tehnice specifice și evaluate ulterior în conformitate cu legislația specifică de mediu.

4.2.4.2 Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 22 – orizonturi 2013-2020-2030

Reprezintă cadrul strategic național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea celor 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) și 104 ținte asociate acestora.

Direcțiile principale de acțiune, detaliate pe sectoare și orizonturi de timp sunt:

- Corelarea rațională a obiectivelor de dezvoltare, inclusiv a programelor investiționale în profil inter-sectorial și regional, cu potențialul și capacitatea de susținere a capitalului natural;
- Modernizarea accelerată a sistemelor de educație și formare profesională, sănătate publică și servicii sociale, ținând seama de evoluțiile demografice și de impactul acestora pe piața muncii;
- Folosirea generalizată a celor mai bune tehnologii existente, din punct de vedere economic și ecologic, în deciziile investiționale; introducerea fermă a criteriilor de eco-eficiență în toate activitățile de producție și servicii;
- Anticiparea efectelor schimbărilor climatice și elaborarea din timp a unor planuri de măsuri pentru situații de criză generate de fenomene naturale sau antropice;
- Asigurarea securității și siguranței alimentare prin valorificarea avantajelor comparative ale României, fără a face rabat de la exigențele privind menținerea fertilității solului, conservarea biodiversității și protejarea mediului;
- Identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru realizarea unor proiecte și programe de anvergură, în special în domeniile infrastructurii, energiei, protecției mediului, siguranței alimentare, educației, sănătății și serviciilor sociale;

²² http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2012/06/2012-06-12_dezvoltare_durabila_snddfina1romana2008.pdf

- Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural național; racordarea la normele și standardele europene privind calitatea vieții.

Master Plan General de Transport al României (MPGT)

Constituie cadrul general ce definește prioritizarea și implementarea proiectelor de infrastructură de transport din România pentru perioada 2014-2030²³. Obiectivele acestuia sunt convergente Cărții Albe din 2021 și urmăresc dezvoltarea unui sistem național de transport eficient, sustenabil și flexibil pentru dezvoltarea economică a României.

Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050

Este rezultatul revizuirii Strategiei Energetice a României 2018-2030, cu perspectiva anului 2050, modificările fiind făcute având în vedere propunerile și sugestiile formulate de părțile interesate în cadrul procesului de consultare publică internă și a celei transfrontiere, precum și angajamentul României la realizarea țintelor europene fixate pentru anul 2030 în domeniul energiei și climei. Este un document programatic care stabilește obiectivele fundamentale de creștere a sectorului energetic din România²⁴.

Obiectivul general al Strategiei îl constituie creșterea sectorului energetic în condiții de sustenabilitate și creștere economică, ținând cont de țintele UE la 2030, respectiv Pactul Ecologic European la 2050. Dezvoltarea sectorului energetic trebuie privită ca parte a procesului de dezvoltare a României.

La îndeplinirea obiectivului general vor contribui și cele opt obiective strategice care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2020-2030 cu perspectiva anului 2050, cu respectarea reperelor naționale, europene și globale care influențează și determinările politice și deciziile în domeniul energetic.

Strategia Energetică a României a fost realizată pentru orizontul de timp 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, ținând cont de necesitățile și de obligațiile internaționale ale României, dar și de realizarea scenariului optim de dezvoltare a sistemului energetic național pentru acest moment.

Strategia Energetică are opt obiective strategice fundamentale care structurează întregul demers de analiză și planificare pentru perioada 2020-2030 și orizontul de timp al anului 2050, și anume:

²³ <http://arf.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/04/Anexă-la-HG-666-2016.pdf>

²⁴ https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2022/02/20200805_Raport-de-mediu_rev06_ROI.pdf

- Modernizarea sistemului de guvernare energetică;
- Energie curată și eficiență energetică;
- Asigurarea accesului la energie electrică și termică pentru toți consumatorii;
- Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice;
- Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive;
- Creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane calificate;
- România, furnizor regional de securitate energetică;
- Creșterea aportului energetic al României pe piețele regionale și europene prin
- Valorificarea resurselor energetice primare naționale.

Strategia Națională a locuirii

Stabilește măsurile strategice și instrumentele concrete menite să faciliteze accesul la condiții de locuire adecvate a tuturor persoanelor din România, până în anul 2030²⁵.

În prezent există strategii/planuri naționale în curs de elaborare, în cadrul cărora sunt prevăzute informații și măsuri ce vor contribui la îndeplinirea ȋntelilor europene asumate de cĂtre România pentru orizontul de timp 2021-2030 și care au fost analizate și luate în considerare pentru asigurarea coerenței strategiei actuale.

Viziunea Strategiei Naționale a Locuirii este: implicarea tuturor actorilor relevanți în asigurarea și promovarea locuirii accesibile, incluzive, adecvate, durabile și reziliente, care contribuie la îmbunătățirea calității vieții.

Scopul Strategiei Naționale a Locuirii: asigurarea cadrului instituțional, de reglementare și finanțare pentru susținerea locuirii incluzive și îmbunătățirea accesului la locuințe și condiții de locuire adecvate, sigure, durabile și la prețuri accesibile pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2050. Astfel, intervențiile promovate prin Strategia Națională a Locuirii vor fi corelate cu cele stabilite prin Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung, ambele contribuind la îmbunătățirea condițiilor de locuire și a accesului tuturor la locuire adecvată, precum și la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă în termeni de creștere a performanței energetice în sectorul rezidențial și reducerea amprentei de carbon.

²⁵ http://sgglegis.gov.ro/legislativ/docs/2022/05/4_cq06fz23gfvw8tmpx5.pdf

Autoritățile administrației publice locale. În conformitate cu prevederile Codului administrativ, în exercitarea atribuțiilor sale, consiliul local asigură, potrivit competenței sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes local privind locuințele sociale și celelalte unități locative aflate în proprietatea unității administrativ-teritoriale sau în administrarea sa. Totodată, în exercitarea atribuțiilor sale, consiliul local aprobă construirea locuințelor sociale, criteriile pentru repartizarea locuințelor sociale și a utilităților locative aflate în proprietatea sau în administrarea sa.

Din legislația specială în domeniul locuirii, remarcăm faptul că autoritățile administrației publice locale au un rol esențial în ceea ce privește stabilirea nevoii de locuințe la nivel local, finanțarea construcției de locuințe, administrarea fondului de locuințe precum și înscrierea unităților administrativ-teritoriale în programele de construcție, reabilitare sau consolidare a locuințelor, derulate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației.

Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung

Asigură cadrul strategic pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, până în anul 2050, aliniat cu prevederile Directivei 2018/844/UE și cu obiectivele inițiativei „Valul de renovări” a Comisiei Europene și strategiilor privind clima.

Implementarea SNRTL²⁶ include trei măsuri complementare pentru integrarea riscului seismic în investițiile în eficiență energetică: (i) expertize structurale și inspecții tehnice care trebuie efectuate asupra clădirilor, cu determinarea măsurilor relevante pentru siguranța structurală a clădirilor înainte de renovări majore de eficiență energetică; (ii) analiza cost-beneficiu pentru clădirile vulnerabile, comparând cel puțin două alternative obligatorii - renovarea clădirii la nivelul clădirii cu energie aproape zero (nZEB), împreună cu măsuri de creștere a siguranței seismice, sau demolarea și construirea unei clădiri noi a alternativă viabilă în programele de reducere a riscului seismic, conform cu cerințele nZEB; și (iii) măsuri obligatorii de creștere a siguranței seismice a clădirilor pe baza rezultatelor analizei cost-beneficiu de mai sus. SNRRS a adoptat o serie de indicatori din SNRTL pentru a cuantifica contribuția intervențiilor de reducere a riscului seismic, la îmbunătățirea eficienței energetice a fondului construit.

²⁶ <http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/2021/05/21/strategia-nationala-de-renovare-pe-termen-lung/>

Obiectivul principal al noii strategii este îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, în următorii zece ani, cel puțin dublarea ratei anuale de renovare energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale și promovarea renovărilor energetice profunde. Potrivit Comisiei Europene, mobilizarea forțelor, la toate nivelurile, către aceste obiective, va duce la 35 de milioane de unități de construcții renovate până în 2030.

Una din componentele strategiei este Inițiativa pentru locuințe accesibile (Affordable housing initiative), care asigură asistență tehnică pentru proiecte locale pentru locuințe sociale și încurajează dezvoltarea urbană durabilă prin acțiuni inovative, transfer de cunoaștere și întărirea capacității administrative.

The New Bauhaus

În contextul Valului Renovării este creat un cadru participativ unde arhitecții, artiștii, studenții, oamenii de știință, inginerii și designerii lucrează împreună pentru a face această viziune o realitate. Noul Bauhaus european²⁷ dorește a fi o forță motrice pentru a da viață acordului european într-un mod atractiv, inovator și centrat pe om. Este o mișcare bazată pe sustenabilitate, accesibilitate și estetică pentru a aduce acordul european mai aproape de oameni și a face accesibile reciclarea, energiile regenerabile și biodiversitatea.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Acest plan²⁸ cuprinde obiectivele și angajamentele naționale asumate ce vor contribui la realizarea obiectivelor europene privind schimbările climatice, integrând cu prioritate obiectivele și direcțiile stabilite prin strategiile din domeniul energetic, respectiv al schimbărilor climatice.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 și Planul de acțiuni pe perioada 2021-20227

A fost adoptată în 19 mai 2021 și urmărește activarea și ocuparea pe piața muncii a persoanelor inactivate apte de muncă, a șomerilor, a tinerilor NEETS, prin măsuri integrate privind dezvoltarea resurselor umane, stimularea antreprenoriatului și crearea de noi locuri de muncă. Planul de acțiuni cuprinde obiective specifice referitoare la încadrarea în muncă a populației inactivate, creșterea participării pe piața muncii a tinerilor inclusiv NEETS, modernizarea și consolidarea pieței muncii și a sistemului de formare profesională.

²⁷ https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en

²⁸ <https://energie.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/Anexa-HG-PNIESC.pdf>

Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategia națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025 - Guvernul României

Este documentul strategic elaborat de către de Ministerul Muncii și Justiției Sociale și aprobat prin HG nr. 594 din 2 august 2018 și destinat creării de locuri de muncă verzi în aproape toate sectoarele cu competitivitate crescută, urmărind atingerea țintei naționale de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 de ani de 70%, stabilită în contextul Strategiei Europa 2020.

Obiectivele la nivel național conținute în PNIESC

- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 44% până în 2030, comparativ cu 2005;
- Consum de energie din surse regenerabile de 30,7% în 2030;
- Îmbunătățirea eficienței energetice cu 45,1% (energie primară) în 2030 comparativ cu 2007.

Strategia 5G pentru România 2019-2030

A fost aprobată prin HG 429/2019 și constituie cadrul de constituire a transformării digitale în România²⁹. Strategia conține toate informațiile și etapele necesare prin care România poate facilita implementarea 5G în România, în orizontul de timp 2019-2030. Succesul strategiei este condiționat de măsura în care România a realizat angajamentele prevăzute în cadrul celor 3 strategii de bază:

- Strategia Națională Agenda Digitală pentru România 2020;
- Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii NGN;
- Strategia pentru Comunicații Digitale 2020.

Obiectivele strategice dau semnale clare privitor la prioritățile care trebuie atinse în parcursul implementării 5G în România și reprezintă totodată modalități de focalizare a proceselor decizionale ale actorilor publici și privați, deținători de interese în domeniu. Prin ele însele, obiectivele sau țintele nu pot rezolva provocările, atingerea lor are nevoie de instrumente suplimentare care funcționează într-un cadru coerent - politici, legislație, finanțare, măsuri de sprijin, investiții și muncă.

Materializarea beneficiilor 5G va fi realizabilă progresiv și în ritmuri diferite de la un sector la altul, corespunzătoare ciclurilor investiționale lungi, până în 2035. Cu toate acestea,

²⁹ <https://www.comunicatii.gov.ro/wp-content/uploads/2019/09/Strategia-5G.pdf>

obiectivele strategice vizează ținte realizabile în prima perioadă a orizontului de timp al prezentei strategii (2019-2030), perioadă în care are loc dezvoltarea rețelelor și validarea cazurilor de utilizare.

Obiective strategice:

- Lansarea rapidă a serviciilor 5G;
- Devansarea beneficiilor din 5G. În orizontul anului 2025 în România să beneficieze de acoperire cu servicii 5G:
 - toate centrele urbane funcționale⁶⁷;
 - neîntreruptă pe întreaga lungime a autostrăzilor, drumurilor expres și căilor ferate modernizate, finalizate sau care urmează a fi date în folosință până în 2025, conform MPGT⁶⁸ și TEN-T⁶⁹ în vigoare;
 - aeroporturile internaționale, porturile maritime și fluviale, așa cum sunt definite în TEN-T, acoperite indoor și outdoor în scenariul de comunicații tip mașină; primele 10 parcuri industriale din România⁷⁰ (din punct de vedere al cifrei de afaceri realizate în acestea), acoperite indoor și outdoor în scenariul de comunicații tip mașină.
- Reducerea barierelor la dezvoltarea rețelelor 5G;
- Promovarea noilor utilizări și stimularea cooperării.

Strategia națională privind protejarea monumentelor istorice 2022-2032

Strategia vizează fondul construit istoric, susceptibil de a purta valori de patrimoniu, patrimoniul cultural imobil, precum și diferite niveluri de abordare a acestuia³⁰. Obiectivele generale ale strategiei urmăresc:

- gestiunea integrată și durabilă a datelor privind monumentele istorice și patrimoniul cultural imobil;
- optimizarea raportului dintre resursele alocate și nevoile de gestiune, protejare și valorificare a monumentele istorice și patrimoniul cultural imobil;
- stabilirea măsurilor de punere în aplicare a legislației în domeniul protejării monumentele istorice și patrimoniul cultural imobil;

³⁰ https://www.umpcultura.ro/monumente-istorice_doc_982_strategia-nationala-privind-protejarea-monumentelor-istorice_pg_0.htm

- crearea și consolidarea unui sistem performant de educare, formare, cercetare și inovare; creșterea accesibilității publicului larg la monumentele istorice și patrimoniul cultural imobil
- dezvoltarea durabilă a României recurgând la patrimoniul cultural imobil ca resursă;
- Stabilirea și adoptarea unor principii și criterii de intervenție.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007- 2026

Definește cadrul general al politicilor pentru dezvoltarea și organizarea durabilă a industriei turismului în ceea ce privește resursele naturale și culturale care să contribuie semnificativ la dezvoltarea economiei naționale³¹. Se anticipează că populația României va beneficia din dezvoltarea turismului, prin:

- Creșterea încasărilor valutare;
- Aducerea economiei și societății românești la nivelul existent în țările Uniunii Europene;
- Creșterea calității vieții;
- Creșterea și încurajarea investițiilor în toate domeniile adiacente ale turismului;
- Stimularea creării de locuri de muncă;
- Stimularea dezvoltării;
- Consolidarea sporirii și păstrării patrimoniului cultural;
- Contribuția la dezvoltarea și conservarea resurselor materiale și naturale din întreaga țară;
- Distribuirea beneficiilor turismului în toate regiunile României.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2022-2027

Prin obiectivele Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei și Planul de acțiune pentru perioada 2022-2027³² se urmărește reducerea numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială cu cel puțin 7%, până în anul 2027 față de anul 2020. Strategia prevede măsuri de combatere a sărăciei, dreptul la asistență socială, accesul la servicii de interes public general, oportunitate de participare socială și economică a grupurilor vulnerabile, din perspectiva respectării drepturilor omului, precum și măsuri de redresare și

³¹ http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea1.pdf

³² <https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/minister-2019/strategii-politici-programe/6562-sn-incluziune-sociala-2022-2027>

reziliență în sistemul de servicii sociale, în contextul pandemiei Covid-19 sau al altor situații speciale.

În domeniul locuirii, Strategia prevede investiții și reforme pentru locuințe și servicii de bază adecvate, sigure, într-un mediu sănătos și la prețuri accesibile. Astfel se are în vedere:

- Creșterea accesului la locuințe adecvate pentru categoriile de persoane, în special pentru tineri și alte grupuri vulnerabile, precum și persoanele care trăiesc în așezări informale; Stabilirea de criterii la nivel național pentru acordarea de locuințe sociale;
- Creșterea calității condițiilor de locuire pentru categoriile cu venituri reduse și vulnerabile; Acțiuni integrate de reducere a inegalităților teritoriale și integrarea comunităților marginalizate din zonele rurale;
- Reducerea fenomenului de segregare spațială rezidențială.

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă 2022-2027” și a Planul operațional privind implementarea Strategiei

Documentul adoptat urmărește stimularea participării active a persoanelor cu dizabilități la viața în comunitate, creșterea gradului de conștientizare asupra nevoilor comunității, precum și a vizibilității în societate, aspecte care să conducă la îmbunătățirea calității vieții și la creșterea gradului de ocupare în rândul acestor persoane³³.

Strategia are ca obiectiv asigurarea participării depline și efective a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient și prevede opt domenii prioritare: accesibilitate și mobilitate; protecția efectivă a drepturilor persoanelor cu dizabilități; ocupare; protecție socială, inclusiv abilitare/reabilitare; viață independentă și integrare în comunitate, inclusiv accesul la servicii publice; educație; sănătate și participare politică și publică.

Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice

Prin elaborarea documentului de strategie, Guvernul își propune să își concentreze atenția asupra diminuării disparităților regionale, astfel încât să îmbunătățească situația persoanelor vârstnice care necesită sprijin atât în zonele rurale, cât și în zonele urbane mici, reducând astfel

³³ <http://anpd.gov.ro/web/strategia-nationala-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati-o-romanie-echitabila-2022-2027-si-a-planul-operational-privind-implementarea-strategiei-aprobate-de-guvern/>

zonele cu o concentrare mare a sărăciei, rata scăzută de ocupare a forței de muncă precum și condițiile de locuire inadecvate din comunitățile marginalizate care au un ridicat procent de persoane vârstnice ce necesită îngrijire de lungă durată³⁴.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027

Noul document strategic este în proces de elaborare și vine să completeze eforturile Guvernului României în vederea incluziunii sociale a persoanelor cu risc de sărăcie și excluziune socială, fiind corelat cu noul cadru strategic al UE privind romii, lansat de Comisia Europeană la data de 7 octombrie 2020³⁵.

Strategia pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2021-2027

Noua versiune a strategiei este dezvoltată de Autoritatea Națională - Persoane cu Dizabilități, Copii și Adopții, cu suportul tehnic al UNICEF România. Elementul de noutate al strategiei constă în implicarea unui număr de aproximativ 1500 de copii în demersul de planificare strategică. Aceștia au participat în perioada 9-10 septembrie 2021 la prima întâlnire a grupului de lucru inter-sectorial, planificată în cadrul procesului de consultare.³⁶

Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023

Fundamentează setul de criterii pentru investițiile în infrastructura de educație din România, cu efecte directe asupra creșterii accesului la educație și a îmbunătățirii calității serviciilor educaționale³⁷. Este complementară celor 4 strategii dezvoltate de Ministerul Educației Naționale, respectiv:

- Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii;
- Strategia Națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
- Strategia de învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020;
- Strategia educației și formării profesionale din România în perioada 2016-2020.

Deciziile privind investițiile în infrastructura de educație vor contribui la asigurarea accesului la medii de învățare care sprijină dezvoltarea personală, coeziunea socială și dezvoltarea sustenabilă. Viziunea strategică privind investițiile în infrastructura de învățământ din România 2017–2023 cuprinde beneficiile educaționale și sociale derivate din realizarea unor investiții bine

³⁴ <http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/3995>

³⁵ <https://mfe.gov.ro/minister/politici-si-strategii/strategia-pentru-incluziunea-minoritatii-rome/>

³⁶ <https://www.facebook.com/ANDPDCARomania/posts/209480987880645>

³⁷ https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie%20SMIE_2017docx_0.pdf

fundamentate în infrastructura de educație. Aceasta reflectă unele valori importante prezentate în acest plan strategic. În întreaga lume, accesul la mediile de învățare este strâns corelat cu performanțele elevilor, iar accesul inegal poate exacerba efectele pe care condițiile socio-economice le au asupra acestor performanțe.

Obiective strategice:

- Îmbunătățirea accesului la servicii de educație în zonele insuficient deservite;
- Creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar;
- Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi și studenți;
- Dezvoltarea și actualizarea cadrului legislativ al infrastructurii școlare pentru asigurarea unui mediu propice pentru spațiile de învățare;
- Îmbunătățirea calității condițiilor de siguranță și de funcționare a spațiilor de învățare
- Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare;
- Îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și în societate.

Strategia privind digitalizarea educației din România 2021 - 2027

Ministerul Educației și Cercetării își propune ca prin această strategie să susțină rolul tehnologiei digitale în predarea, învățarea și evaluarea de înaltă calitate, care să contribuie la un mediu educațional mai incluziv și mai accesibil.

Priorități:

- Accesibilitate - asigurarea infrastructurii digitale și a tehnologiilor emergente pentru acces la o educație incluzivă și de calitate;
- Conectivitate – dezvoltarea competențelor digitale pentru tranziția digitală către o societate competitivă, centrată pe dezvoltare durabilă, echitate socială și reziliență; alfabetizarea digitală și combaterea dezinformării; utilizarea resurselor educaționale deschise;
- Comunitate – consultarea și implicarea stakeholderilor;

- Ecosistem educațional digital – crearea unui mediu educațional digital de înaltă performanță respectând etica digitală, protecția datelor personale, securitatea cibernetică, analiza datelor ș.a.;
- Inovare – utilizarea tuturor resurselor și a tehnologiilor digitale /emergente, stimularea creativității și a spiritului antreprenorial;
- Sustenabilitate – asigurarea predictibilității pe termen mediu și lung, prin cooperare inter-sectorială, pentru educație de calitate și o economie verde și digitală.

Direcții de acțiune ale Strategiei SMART-Edu

- Dezvoltarea de competențe digitale la toate nivelurile de învățământ cross-curricular, prin discipline de specialitate, prin activități formale și non-formale;
- Susținerea formării digitale inițiale și continue a cadrelor didactice;
- Îmbunătățirea infrastructurii digitale pentru reducerea decalajelor de conectivitate (conectare la internet, creare de rețele interne, dotare cu echipamente, asigurare suport tehnic);
- Stimularea unităților și instituțiilor de învățământ pentru oferte educaționale cu specializări și calificări digitale adecvate meseriilor viitorului;
- Realizarea de instrumente educaționale digitale, încurajarea inovării pentru adaptarea unor soluții educaționale creative, interactive, centrate pe elevi;
- Crearea de Resurse Educaționale Deschise atractive;
- Dezvoltarea și multiplicarea parteneriatelor public-private prin participarea la rețele digitale, inclusiv cu organisme europene și internaționale;
- Schimb de bune practici pe platforme educaționale locale, naționale de e-learning, respectiv pe platforme internaționale (SELFIE, e-Twinning, s.a.);
- Încurajarea și promovarea inițiativelor privind siguranța online, protecția datelor, igiena cibernetică, etica IT;
- Dezvoltarea cadrului de previziune strategică pentru economia verde și adaptarea la meseriile viitorului.

Strategii relevante la nivel regional

4.2.5 STRATEGIA DE DEZVOLTARE A REGIUNII CENTRU 2021-2027

La nivel regional, documentul care oferă cadrul strategic principal este Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027³⁸, care are drept obiectiv general ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene. Acest document plasează în domeniul prioritar nr. 1 dezvoltarea teritorială și dezvoltarea urbană durabilă, accentuând importanța cooperării microregionale (la nivel de GAL, ADI sau zonă metropolitană) și a abordărilor integrate în dezvoltarea urbană.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027 este parte a Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027, principalul document de planificare la nivel regional. Fiind fundamentată pe o diagnoză regional detaliată, concretizată prin Analiza socioeconomică regională și prin Analiza SWOT a Regiunii Centru, Strategia de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea cât mai bună a potențialul său de dezvoltare. În plus, pe parcursul activității derulate în cadrul grupurilor de lucru, membrii acestora au adus informații calitative și au contribuit la definitivarea priorităților și măsurilor incluse în cadrul Strategiei.

Strategia Regională urmărește pe tot parcursul său concentrarea tematică în jurul obiectivelor majore stabilite la nivel european în cadrul Noii Politici de Coeziune pentru perioada 2021-2027: inovare, digitalizare, transformare economică, reducerea emisiilor de carbon și combaterea schimbărilor climatice, creșterea gradului de conectare prin dezvoltarea rețelelor de transport și de internet, incluziune socială prin creșterea accesului la educație, ocupare și la servicii de sănătate de calitate și, nu în ultimul rând apropierea de nevoile concrete ale comunităților.

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ambiția ca, pe termen mediu, „Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.

³⁸ <http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf>

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru reunește 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- Turism și patrimoniu cultural
- Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027 a Regiunii Centru

Un alt document strategic relevant la nivel regional este Strategia de Specializare Inteligentă 2021-2027 a Regiunii Centru³⁹. Aceasta analizează structura teritorială, socială și mai ales economică a regiunii, oferind de asemenea o privire de ansamblu asupra sectoarelor de specializare inteligentă și a sectoarelor de excelență regionale, asupra proiectelor de cercetare dezvoltare inovare, dar și asupra surselor de finanțare existente și preconizate în domeniu, pentru perioada de programare 2021-2027.

Viziunea Strategiei: Regiunea Centru își consolidează și valorifică potențialul de inovare, adoptă modificările de paradigmă tehnologică și industrială și fructifică inteligent și sustenabil specificul regional.

Scopul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru pentru următorii 7 ani este orientarea și concentrarea eforturilor pentru transformarea Regiunii Centru într-o regiune a cunoașterii.

Cu toate că acest scop nu este finit în timp și nici limitat la această Strategie, ADR Centru își asumă rolul de a cataliza și accelera transformarea prin implicarea actorilor regionali, în beneficiul lor și al cetățenilor.

Obiectivele Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru derivă din scopul asumat și din elementele de viziune identificate:

- Obiectivul 1. Susținerea creării de cunoaștere și inovării în sectoarele de excelență regionale;

³⁹ http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/RIS3Centru_2021-2027.pdf
http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/01/Anexe_RIS3_2021-2027.pdf

- Obiectivul 2. Modernizarea industrială a sectoarelor de excelență regionale;
- Obiectivul 3. Integrarea în fluxurile de cunoaștere regionale, europene și globale;
- Obiectivul 4. Inovare pentru comunități sustenabile;
- Obiectivul 5. Susținerea digitalizării economiei și societății.

Urmărirea acestor obiective are capacitatea de a genera transformarea structurală vizată prin RIS 3 Centru. Dimensiunea acestei transformări rămâne să fie evaluată pe parcurs, însă acțiunile ADR Centru coroborate cu cele ale actorilor regionali implicați, se vor conjuga cu acțiunile independente ale altor entități active în domeniul inovării, iar rezultatul comun, va fi mai mult decât suma rezultatelor individuale.

4.2.5.1 Analiza disparităților intraregionale și dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii Centru

Un al treilea document relevant este „Analiza disparităților intraregionale și dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii Centru”, realizată de Agenția de Dezvoltare Regională Centru.⁴⁰ Studiul oferă o privire de ansamblu nu doar asupra disparităților dintre mediul urban și cel rural, dar și o analiză a gradului de dezvoltare, respectiv a perspectivelor și a tendințelor de dezvoltare a rețelei de centre urbane din regiune. Din această perspectivă, sintetizăm în cele ce urmează câteva aspecte relevante privitoare la poziționarea orașului Săliște.

Dinamica și configurația rețelei de localități sunt factori care au influențat în mod direct nivelul de dezvoltare socială și economică a Regiunii Centru. Rețeaua de localități din Regiunea Centru este formată din 57 de orașe dintre care 20 sunt municipii (cele mai multe fiind în județele Alba, Brașov, Harghita și Mureș - câte 4 în fiecare județ), 357 de comune cuprinzând 1788 de sate.

Considerate jucători cheie într-o economie competitivă bazată pe cunoaștere și crearea de prosperitate, orașele prin funcțiile specifice sunt centre de polarizare pentru localitățile rurale din vecinătate. La nivelul Regiunii Centru există un singur oraș cu o populație de peste 200.000 de locuitori (Brașov), 2 orașe cu o populație cuprinsă între 100.000 și 200.000 de mii de locuitori (Sibiu și Târgu Mureș), 3 orașe cu o populație cuprinsă între 50.000 și 100.000 de mii de locuitori (Alba Iulia, Mediaș și Sfântu Gheorghe) și 11 orașe cu o populație cuprinsă între 25.000 și 50.000 de mii de locuitori (Miercurea Ciuc, Făgăraș, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Săcele, Sebeș, Cugir, Târnăveni, Aiud și Zărnești).

⁴⁰http://www.adrcentru.ro/Document_Files/ADStudiiRegionale/00002635/3idk9_Studiu%20disparitati%20si%20dezvoltare%20urbana.pdf

Din punct de vedere la rețelei urbanistice, Regiunea Centru se caracterizează printr-o eterogenitate. În funcție de rang (2-5), rețeaua urbană la nivel regional cuprind 17 municipii și orașe cu o populație cuprinsă între 25.000 - 299.000 de locuitori. Celelalte orașe cu populație sub 25.000 de locuitori sunt considerate orașe foarte mici având rangul 6. În Regiunea Centru nu există niciun oraș de rang 1 cu o populație de peste 300.000 de locuitori.

- rang 2 (peste 200.000 de locuitori): Brașov;
- rang 3 (100.000 - 200.000 de locuitori): Târgu Mureș și Sibiu;
- rang 4 (50.000 - 100.000 de locuitori): Alba Iulia, Mediaș și Sfântu Gheorghe;
- rang 5 (25.000 - 50.000 de locuitori): Miercurea Ciuc, Făgăraș, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Săcele, Sebeș, Cugir, Târnăveni, Aiud și Zărnești;
- rang 6 (Săliște și altele)

Considerată una dintre marile arii de concentrare umană Depresiunea Transilvaniei se remarcă prin repartiția relativ uniformă a așezărilor în strânsă corelație cu relieful, rețeaua hidrografică, resursele naturale și căile de comunicație. În general văile concentrează numărul cel mai mare de așezări și în mod particular marile axe morfo-hidrografice (văile Mureșului, Târnavelor). O asemănătoare situație se întâlnește și în Câmpia Transilvaniei, zonele de contact dintre unitățile periferice și cele montane, contactele dintre văi și versanți, etc.

Analizat în profil regional, se pot identifica subregiuni lipsite de orașe cum este de pildă Câmpia Transilvaniei, iar altele concentrează un număr însemnat de centre urbane de-a lungul marilor axe morfo-hidrografice formând adevărate grupări industriale, care în prezent au suferit restructurări economice sau se află în declin industrial:

- pe Mureș: Reghin, Târgu Mureș, Luduș
- pe Târnavă Mare: Odorheiu Secuiesc, Cristuru Secuiesc, Sighișoara, Dumbrăveni,
- Mediaș, Copșa Mică
- pe Târnavă Mică: Sovata, Târnăveni
- la confluența Târnavelor: Blaj
- Un areal de concentrare urbană se află și în depresiunile de contact: Aiud, Alba Iulia, Sebeș, Cisnădie, Sibiu - Săliște, Făgăraș, Victoria.

Principalele domenii economice care au înregistrat cea mai mare creștere economică în ultimul deceniu la nivelul mediului urban din Regiunea Centru

Comerțul este unul dintre domeniile economice care a înregistrat cea mai mare creștere în: Săliște, Zărnești, Baraolt, Predeal, Codlea, Cugir, Aiud, Săcele, Sângeorgiu de Pădure, Cisnădie, Gheorgheni, Baia de Arieș, Luduș, Dumbrăveni, Ocna Sibiului, Teiuș, Cristuru Secuiesc, Miercurea Nirajului, Miercurea Sibiului, Ghimbav, Reghin, Sebeș, Agnita. În plus, micii comercianți au înregistrat o dezvoltare în special în Bălan. Adiacent, serviciile s-au dezvoltat foarte mult în: Alba Iulia (în special imobiliare), Zărnești, Sfântu Gheorghe, Covasna, Cugir, Aiud, Borsec, Făgăraș, Cisnădie, Copșa Mică, Toplița, Ghimbav, Agnita, Predeal (servicii publice și de turism). Un tip de servicii care a înregistrat o dezvoltare rapidă pe plan global este tehnologia Informației și comunicațiilor care la nivel regional s-a dezvoltat vizibil la Miercurea Ciuc (IT).

Principalele domenii economice din mediul urban din Regiunea Centru care dețin un potențial ridicat de dezvoltare în contextul în care ar exista investitori, dezvoltatori sau diferite oportunități

Domeniul economic care deține cel mai ridicat potențial de dezvoltare din Regiunea Centru este turismul, în special în: Alba Iulia, Iernut, Zărnești, Baraolt, Victoria, Predeal, Întorsura Buzăului, Sfântu Gheorghe, Covasna (în special turismul balnear), Abrud, Codlea, Vlăhița, Aiud, Câmpeni, Săcele, Borsec (în special activități conexe turismului), Zlatna, Făgăraș, Blaj, Brașov, Sângeorgiu de Pădure, Sovata, Cisnădie, Săliște, Gheorgheni, Baia de Arieș, Mediaș, Ocna Sibiului, Sighișoara, Sibiu, Rupea (turism și agroturism), Cristuru Secuiesc (în special turismul balnear), Miercurea Sibiului, Toplița (potențial deosebit de dezvoltare a turismului montan, de agrement și a sporturilor de iarnă), Ghimbav (agrement), Reghin, Târgu Secuiesc, Agnita, Miercurea Ciuc, Băile Tușnad, Târnăveni, Râșnov.

4.2.6 Strategia de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu 2021-2030

SIDU orașului Săliște prin viziune, obiective, direcții de acțiune și portofoliul de proiecte propus este corelat cu documentul strategic de dezvoltare economico-socială a județului Sibiu. Cele două documente conțin sinergii, intercondiționări și oportunități de colaborare în vederea materializării proiectelor subsumabile viziunilor de evoluție în orizontul anilor 2030. De asemenea, posibilitatea parteneriatelor comune în accesarea unor programe de finanțare sau investitori strategici, colaborările interinstituționale posibile între administrațiile locale, județeană, cea a orașului Săliște și din zona Mărginimea Sibiului sunt instrumente de utilizat și valorificat pentru materializarea țințelor asumate prin documentele strategice, în interesul progresului comunităților locale din Săliște și din județul Sibiu.

Viziunea strategică pentru dezvoltarea județului Sibiu descrie situația dorită după finalul perioadei de implementare a strategiei, creionând astfel o imagine atractivă a viitorului. Practic, viziunea determină direcția de dezvoltare a județului și motivează la acțiune toți actorii cheie într-un efort comun. Pentru fundamentarea acesteia, analiza a pornit de la situația actuală, resursele și valorile județului, precum și nevoile identificate și care necesită o abordare clară în viitor. Totodată, în definirea viziunii s-a ținut cont de abordarea de tip SMART, care îi conferă elemente Specifice, Măsurabile, Abordabile, Relevante și încadrate în Timp. Astfel, viziunea strategică a județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 se conturează în: misiunea strategiei de dezvoltare urmărește să identifice modul în care viziunea strategică va fi dusă la îndeplinire și modul în care resursele existente vor fi utilizate. Astfel, pentru județul Sibiu în perioada 2021-2030 se propune⁴¹:

„Planificarea coerentă a resurselor existente și a inițiativelor propuse la nivelul județului, utilizând o abordare integrată și participativă, astfel încât să existe un cadru propice pentru a fi generate efectele și rezultatele așteptate asupra economiei, mediului, sistemului social și de sănătate, infrastructurii, turismului și culturii”

Pentru realizarea viziunii strategice și asigurarea cadrului necesar atingerii obiectivelor de dezvoltare multisectorială a județului Sibiu, au fost stabilite, ca bază de referință, următoarele valori comune:

⁴¹ <https://www.cjsibiu.ro/wp-content/uploads/2022/07/Strategia-de-dezvoltare-socio-economica-a-judetului-Sibiu-versiunea-preliminara.pdf>

1. Profesionalism și competitivitate

Pregătire consistentă și îndelungată, expertiză în exercitarea profesiei, eficiență și eficacitate în realizarea sarcinilor. Presupune prioritizarea interesului public și îndeplinirea obiectivelor organizaționale la cele mai înalte standarde de calitate.

2. Integritate și etică în activitatea profesională

Comportament bazat pe onestitate, corectitudine și tratament egal, îndeplinirea atribuțiilor cu imparțialitate, obiectivitate, neutralitate, transparență și echitate.

3. Adaptabilitate și deschidere către nevoile cetățenilor

Capacitatea de adaptare continuă la nevoile cetățenilor, prin dezvoltarea unor servicii publice de calitate, generatoare de valoare adăugată, care respectă și prioritizează interesele comunității.

4. Comunicare eficientă și transparentă

Capacitatea de a transmite și a recepționa informații de utilitate publică în mod clar, coerent și eficient.

5. Abordare participativă

Adoptarea deciziilor strategice prin intermediul unui proces colectiv care reunește reprezentanți ai autorităților de la nivel local, parteneri sociali și organizații ale societății civile. Acest parteneriat se aplică tuturor stadiilor procesului de programare strategică, de la concepție, gestionare și implementare, până la monitorizare și evaluare. Abordarea are ca scop să garanteze că intervențiile și acțiunile programate sunt adaptate la nevoile și prioritățile locale.

6. Respectul pentru drepturile omului, egalitate de gen și statul de drept

Asigurarea respectării drepturilor civile, economice, politice, sociale și culturale ale tuturor cetățenilor, luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale femeilor și bărbaților pentru crearea de oportunități echitabile de a prospera, fără abatere de la condițiile legii în exercitarea puterii politice, economice sau de altă natură. Obiectivele strategice privind dezvoltarea județului Sibiu pentru perioada 2021-2030 au fost alcătuite prin raportarea la atuurile, deficiențele, amenințările și oportunitățile sectoriale identificate în capitolele anterioare de analiză diagnostic, analiză SWOT, identificare a nevoilor și a potențialului de dezvoltare, dar și în baza constatărilor obținute pe parcursul proceselor de consultare (sondaj de opinie aplicat în rândul cetățenilor, interviuri semistructurate și grupuri de lucru cu actori cheie din județ).

Obiectivele strategice derivă din obiectivul general și au fost elaborate luând în considerare atât integrarea orizontală, prin armonizarea cu strategiile existente la nivel local, cât și integrarea verticală, respectiv coerența cu obiectivele tematice stabilite în cadrul politicii de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027 și strategiile de la nivele teritoriale superioare (european, național, regional). Astfel, se presupune că la orizontul anului 2030, Sibiu va fi un județ performant, solidar, sigur, verde, bazat pe o guvernare modernă și proactivă, orientat către nevoile cetățenilor, un județ dinamic, accesibil și conectat, cu servicii publice de calitate, oportunități diversificate de ocupare și condiții optime de locuire.

La finalul acestui orizont temporal, prin obiectivele strategice propuse, județul Sibiu se va dezvolta din perspectiva următoarelor dimensiuni:

1. Îmbunătățirea accesibilității populației la servicii publice de calitate precum educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, utilități (furnizare apă, canalizare, energie, telecomunicații etc.), cultură și agrement, contribuind la reducerea clivajului între comunitățile urbane, mai dezvoltate din acest punct de vedere, comparativ cu populația rurală;
2. Conservarea și protejarea mediului, prin crearea sau extinderea spațiilor verzi și a oportunităților de petrecere a timpului în aer liber, protejarea peisajelor, florei și faunei cu specific local, reducerea poluării, menținerea unui mediu înconjurător atractiv pentru locuire și practicarea turismului;
3. Destinație culturală și turistică recunoscută la nivel european, care valorifică patrimoniul arhitectural, evenimentele cultural-artistice, meșteșugurile și tradițiile locale, gastronomia, caracterul autentic, unicitatea și diversitatea peisajelor;
4. Creșterea conectivității și a mobilității pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, prin dezvoltarea unei infrastructuri de transport rapidă, sigură și durabilă, racordată la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații de la nivel național și european;
5. Economie dinamică, performantă și diversificată, caracterizată prin atractivitatea pentru investiții străine directe, sprijinirea inițiativelor inovatoare și a mediului antreprenorial, capabilă să creeze oportunități de locuri de muncă bine plătite și să contribuie la creșterea calității vieții pentru cetățeni;
6. Debirocratizarea, îmbunătățirea eficienței și creșterea transparenței la nivelul administrației publice, prin digitalizare și adaptarea serviciilor furnizate în funcție de nevoile

reale ale cetățenilor și mediului de afaceri, îmbunătățirea comunicării cu aceștia și asigurarea principiului participativ în adoptarea deciziilor strategice care privesc dezvoltarea județului.

Obiectiv general - Creșterea atractivității județului, din perspectivă economică, socială și durabilă, prin utilizarea unui sistem integrat de priorități și măsuri de dezvoltare, care vizează sprijinirea unei vieți sănătoase și solidare, cultivarea respectului pentru mediu, valorificarea patrimoniului cultural și turistic, creșterea conectivității la nivelul infrastructurii de transport și a utilităților publice, îmbunătățirea sistemului de guvernare și dezvoltarea mediului rural:

- O.S. 1 - Crearea unui mediu de viață sănătos și solidar
- O.S.2 -Conservarea și protejarea mediului, devenind un județ verde
- O.S.3 -Dezvoltarea integrată a turismului și culturii la nivel județean
- O.S.4 Crearea oportunităților de conectare și dezvoltare teritorială la nivel județean
- O.S.5 -Dezvoltarea inteligentă a județului și valorificarea oportunităților din spațiul rural (OP1, 2, 3, 5)
- O.S.6 - Crearea unui cadru european de guvernare și administrare a județului

Principalele programe de finanțare care susțin dezvoltarea în România

În cele ce urmează sunt identificate principalele programe operaționale care pot susține financiar proiectele orașului Săliște, fiind identificate axe și priorități, unde diverse entități eligibile, publice și private, de autoritate publică centrală sau locală, pot obține fonduri pentru ameliorarea nevoilor comunității locale din Săliște și zona înconjurătoare.

Pentru perioada 2021-2027, Uniunea Europeană își propune o listă de cinci obiective de politică (OP), care să susțină creșterea și dezvoltarea pe perioada menționată⁴²:

- OP 1 „O Europă mai inteligentă” - prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- OP 2 „O Europă mai verde” - fără emisii de carbon, accent pe punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- OP 3 „O Europă mai conectată” - cu rețele strategice de transport și digitale

⁴² <https://ue.mae.ro/node/1421>

- OP 4 „O Europă mai socială” - pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- OP 5 „O Europă mai apropiată de cetățenii săi” - prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR)

Este un program „conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.”⁴³

Cu o alocare de 29,2 miliarde de euro, PNRR al României este structurat pe 15 componente:

I. Tranziția verde

- C1. Managementul apei
- C2. Păduri și protecția biodiversității
- C3. Managementul deșeurilor
- C4. Transport sustenabil
- C5. Valul Renovării
- C6. Energie

II. Transformare digitală

- C7. Transformare digitală

III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

- C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
- C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
- C10. Fondul local

IV. Coeziune socială și teritorială

- C11. Turism și cultură

V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională

⁴³ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2021/10/facada6fdd5c00de72eecd8ab49da550.pdf>

- C12. Sănătate
- C13. Reforme sociale
- C14. Bună guvernare

VI. Politici pentru noua generație

- C15. Educație

Programele operaționale 2021 - 2027⁴⁴

PROGRAMUL OPERAȚIONAL TRANSPORT (POT)

Obiectivul general al programului - dezvoltarea infrastructurii de transport pe teritoriul României în vederea îmbunătățirii conectivității între regiunile țării dar și cu restul țărilor din Uniunea Europeană.

Bugetul estimat: 8,368 mld euro

Priorități de investiții:

P1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

- Beneficiari eligibili P1:
 - Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (C.N.A.I.R)

P2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

- Beneficiari eligibili P2:
 - Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (C.N.A.I.R)
 - Direcțiile Regionale de Drumuri și Poduri (7 direcții regionale și București)
 - Administrații Publice Locale (în parteneriat sau individual)

P3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

- Beneficiari eligibili P3:
 - Compania Națională Căile Ferate Române (CN CFR SA)
 - Direcțiile Regionale de Căi Ferate (în parteneriat sau individual)

P4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabile și reziliente față de schimbări climatice prin creșterea capacității de transport pe calea ferată

- Beneficiari eligibili P4:
 - Autoritatea pentru Reforma Feroviară (ARF),

⁴⁴ <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>

- Parteneriate ale operatorilor feroviari de transport de călători cu ARF.

P6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

- Beneficiari eligibili P6:
 - Parteneriate între Autoritățile Publice Locale și Compania Națională Căile Ferate Române-C.N.C.F.R. și/sau ARF

P7. Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

- Beneficiari eligibili P7:
 - Autorități Publice Locale
 - Parteneriate Autorități Publice Locale- Compania Națională Căile Ferate Române-C.N.C.F.R.
 - Agenți economici privați

P9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

- Beneficiari eligibili P9:
 - CNAIR
 - Poliția rutieră

PROGRAMUL OPERAȚIONAL SĂNĂTATE 2021-2027 (POS)

Obiectivul general al programului: Îmbunătățirea accesibilității, eficacității, eficienței și rezilienței sistemului de sănătate

Bugetul estimat: 4,7 miliarde euro

Priorități de investiții:

- P1. Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major
- P2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
- P3. Servicii de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
- P4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
- P5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
- P6. Digitalizarea sistemului medical

- P7. Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Beneficiari eligibili:

- Autoritățile Administrației Publice Centrale, Autoritățile Administrației Publice Locale, Unități administrative teritoriale
- Subdiviziunile administrativ-teritoriale ale municipiilor
- Autoritățile deliberative la nivelul unităților administrative
- Unități Sanitare Publice, Institute medicale publice
- Institutul Național de Hematologie Transfuzională
- Centrul de Transfuzie Sanguină București
- Centrele de Transfuzie Sanguină Județene și Regionale
- Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Medico-Militară "Cantacuzino"
- Direcțiile de Sănătate Publică
- Institutul Național de Sănătate Publică
- Eli NP /Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară Horia Hulubei
- Instituții de interes public național de cercetare
- Autoritatea pentru Digitalizarea României
- Ministerul Sănătății
- Casa Națională de Asigurări de Sănătate
- Cabinetele medicilor de familie
- Universitatea de Medicină și Farmacie Facultatea de Fizică
- Institutul Național de Medicină Legală Instituții publice
- Parteneriate între acestea

PROGRAMUL OPERAȚIONAL INCLUZIUNE ȘI DEMNITATE SOCIALĂ (POIDS)

Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă, urmărind obiectivele generale:

- Creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local
- Creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructură adecvată
- Reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se află
- Creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local
- Creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității într-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate

Bugetul estimat: 3,663 miliarde euro

Priorități de investiții:

- Prioritatea/AXA1. Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității
- Prioritatea/AXA2. Protejarea dreptului la demnitate socială
- Prioritatea/AXA3. Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale
- Prioritatea/AXA4. Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
- Prioritatea/AXA5. Servicii de suport pentru persoane varstnice
- Prioritatea/AXA6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
- Prioritatea/AXA7. Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile
- Prioritatea/AXA8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

Beneficiari eligibili:

- Autorități publice centrale (AAPC)
- Autorități publice locale (AAPL)
- parteneri sociali și structuri asociative
- Furnizori de formare
- Furnizori de servicii sociale acreditați publici sau privați

- Organizații neguvernamentale
- Structuri asociative ale organizațiilor neguvernamentale sau ale autorităților publice
- Universități

PROGRAMUL OPERAȚIONAL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE (POEO)

Obiectivul general al programului este de a contribui la crearea unei României mai sociale cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii și stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Bugetul estimat: 5,775 mld. Euro

Priorități de investiții:

- P1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
- P2. Protecția socială și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
- P3. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- P4. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
- P5. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
- P6. Antreprenariat și economie socială
- P7. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
- P8. Consolidarea participării populației în procesul de LLL pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității
- P9. Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului

Beneficiari eligibili:

- Autorități/ instituții și servicii publice centrale cu atribuții în domeniu
- Furnizori publici sau privați de servicii de ocupare/servicii de educație sau formare profesională/servicii de evaluare și certificare competențe/servicii de informare și consiliere în carieră;
- Unități de învățământ din sistemul național de învățământ;
- Instituții de învățământ superior;
- Institute de cercetare;

- Asociații de tineret;
- Camere de comerț;
- Organizații non-guvernamentale;
- Angajatori, parteneri sociali, asociații patronale și sindicale, comitete sectoriale și actori relevanți la nivelul sectoarelor economice;
- Comisiile județene de Autorizare a furnizorilor de formare, Centre Regionale de formare, Centre de evaluare competențe;
- Centre comunitare sau de tineret

PROGRAMUL OPERAȚIONAL DEZVOLTARE DURABILĂ (PODD)

Obiectivul general al programului este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE și cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, ”O Europă mai verde”, și urmărește în principal îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene.

Bugetul estimat: 4,615 mld euro

Priorități de investiții:

- P1. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare
- P2. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
- P3. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate
- P4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Beneficiari eligibili:

- Autorități ale administrației publice centrale/locale/ alte structuri în coordonarea/ subordonarea autorităților centrale/ locale
- Ministerul Afacerilor Interne/Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și structurile cu atribuții în managementul situațiilor de urgență și asigurarea funcțiilor de sprijin, Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS)
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Națională Apele Române (ANAR), Administrația Națională de Meteorologie (ANM), ROMSILVA, Agenția

Națională de Îmbunătățiri Funciare, parteneriate între instituțiile publice centrale cu rol în gestionarea inundațiilor, precum și cu ONG-urile și alte structuri cu o anumită specializare în domeniul ecologic, care pot să asigure expertiza necesară pentru implementarea măsurilor de tip non-structural, Autorități publice locale.

- Operatori naționali distribuție energie, Transelectrica
- Operatorii de distribuție concesionari ai serviciului public de energie electrică
- Întreprinderi mici și mijlocii, întreprinderi mari,
- Societăți comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an

PROGRAMUL OPERAȚIONAL CREȘTERE INTELIGENTĂ, DIGITALIZARE ȘI INSTRUMENTE FINANCIARE 2021-2027 (POCIDIF)

Obiectivul general al programului: Reducerea disparităților între România și alte state membre ale Uniunii europene, dar și între regiunile din România.

Bugetul estimat: 2,143 mld euro

Priorități de investiții:

- Integrarea ecosistemului național CDI (Cercetare, Dezvoltare tehnologică și Inovare) în Spațiul de Cercetare European și internațional
- Crearea și promovarea unui sistem atractiv de inovare în economie pentru toate tipurile de inovare
- Dezvoltarea capacității CDI a institutelor de învățământ superior
- Dezvoltarea capacității CDI a Institutelor naționale de cercetare-dezvoltare
- Dezvoltarea capacității CDI a întreprinderilor mari
- Dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, inclusiv transfer tehnologic
- Digitalizarea în educație
- Digitalizarea în cultură
- Digitalizarea în administrația publică centrală
- Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea instrumentelor Financiare

Beneficiari eligibili:

- Institute de învățământ superior,
- Institute naționale de cercetare-dezvoltare
- Întreprinderi,

- parteneriate ale acestora

PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL 2021-2027 REGIUNEA CENTRU – ROMÂNIA (POR)⁴⁵

Viziunea strategică a POR Regiunea Centru 2021-2027, în concordanță cu viziunea strategică din PDR Centru 2021-2027 și Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru este ca Regiunea Centru să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie scopul fiecărui cetățean.

Priorități de investiții:

P1 - O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă

- OS a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive
- OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

P2 - O regiune digitală

- OS a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
- OS a (iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

P3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul

- OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
- OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

P4 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă

- OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

⁴⁵ <http://regio-adrcentru.ro/wp-content/uploads/2022/01/POR-Centru-21-27-noiembrie-2021.pdf> (accesat la 18.02.2022)

P5 - O regiune accesibilă

- OS c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

P6 - O regiune educată

- OS d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

P7. - O regiune cu turism sustenabil

- OS d (vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

P8 - O regiune atractivă

- OS e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

PROGRAMUL NAȚIONAL DE INVESTIȚII "ANGHEL SALIGNY"

Este un program multianual⁴⁶, finanțat de la bugetul de stat, coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, și are ca obiectiv general creșterea coeziunii teritoriale prin echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, îmbunătățirea atât a condițiilor de viață, cât și a standardelor de muncă pentru toți locuitorii României.

Creditele de angajament prevăzute în fișa programului, anexă la bugetul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, rămase neutilizate la sfârșitul fiecărui exercițiu bugetar al anilor 2021-2027 vor fi avute în vedere la elaborarea legilor bugetare anuale și a rectificărilor bugetare din perioada 2022-2028.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții necesare pentru echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, în conformitate cu reglementările cuprinse în Planul de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, aprobat prin Legea nr. 351/2001, cu modificările și

⁴⁶ <https://www.mdipa.ro/pages/anghelsaligny>

completările ulterioare.

Pot fi finanțate obiectivele de investiții care nu sunt incluse la finanțare în programele derulate din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2021-2027 sau prin alte programe naționale sau comunitare, inclusiv din contracte de împrumut semnate cu instituții de credit sau instituții financiare interne sau internaționale.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite conform legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Obiectivele de investiții care se realizează în cadrul programului trebuie să fie amplasate pe terenuri și/sau construcții, după caz, aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea autorităților administrației publice locale, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;
- drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a branșamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

4.3. OBIECTIVE SPECIFICE, DIRECȚII DE ACȚIUNE ȘI TIPURI DE MĂSURI/PROIECTE

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) în Orașul Săliște sintetizează o viziune cuprinzătoare și detaliată pentru transformarea orașului într-o comunitate verde, funcțională și durabilă. Această strategie se concentrează pe adaptarea la schimbările climatice, îmbunătățirea calității vieții și dezvoltarea durabilă.

În portofoliul de proiecte SIDU nu au fost considerate proiecte de finanțare pe care Orașul Săliște, ca entitate juridică, să le desfășoare direct, în orizontul de valabilitate al SIDU, în zonele TRUP 2 (aflat în ROSAC0085 Frumoasa, ROSPA0043 Frumoasa și Rezervația Naturală Parcul Natural Cindrel (RONPA0724 Cindrel).

Primul obiectiv strategic al SIDU este de a transforma Săliște într-o comunitate verde și durabilă. Aceasta implică reducerea riscurilor climatice, construirea unei capacități de reziliență la dezastre, modernizarea și extinderea patrimoniului verde, eficientizarea managementului deșeurilor, reducerea poluării urbane, îmbunătățirea eficienței energetice și promovarea unei mobilități urbane sustenabile, astfel:

- Reducerea riscurilor climatice și reziliența la dezastre reprezintă un pilon esențial al planului, cu proiecte ce vizează prevenirea inundațiilor și modernizarea serviciilor de urgență. Finalizarea lucrărilor de amenajare a cursurilor de apă, consolidarea infrastructurii de prevenție a inundațiilor, modernizarea infrastructurii de urgență și dezvoltarea rețelei de alimentare cu apă și canalizare sunt aspecte cheie în acest domeniu.

- Regenerarea urbană și patrimoniul verde sunt abordate prin actualizarea registrului spațiilor verzi, creșterea patrimoniului arboricol și vegetativ, și modernizarea spațiilor publice. Aceste acțiuni includ proiecte de construcție și modernizare a parcurilor, grădinilor urbane și coridoarelor verzi, îmbunătățind astfel biodiversitatea urbană.

- Gestionarea eficientă a deșeurilor se concentrează pe colectarea selectivă, reciclarea și valorificarea în economia circulară. Proiectele în acest sens includ, printre altele, implementarea unei rețele de platforme subterane pentru colectarea selectivă a deșeurilor și creșterea gradului de reciclare.

- Energia durabilă și eficiența energetică sunt abordate prin modernizarea sistemului de iluminat public, investiții în energie verde și reabilitarea energetică a clădirilor

publice. Aceste inițiativă includ dezvoltarea parcurilor fotovoltaice și eficientizarea energetică a clădirilor publice pentru a reduce consumul energetic și a spori sustenabilitatea.

- Mobilitatea urbană sustenabilă este un alt pilon cheie, cu proiecte care vizează modernizarea infrastructurii de transport, dezvoltarea transportului public ecologic, amenajarea pistelor pentru bicicliști și încurajarea utilizării vehiculelor electrice. Acestea includ modernizarea rețelei de transport public, crearea de piste pentru bicicliști și dezvoltarea unei rețele de stații de încărcare pentru vehicule electrice.

Redăm în cele ce urmează o prezentare intercorelată a obiectivelor SIDU cu principalele direcții de acțiuni și proiectele sau tipurile de proiecte relevante.

1. Obiectivul strategic - O comunitate verde și funcțională durabil

Obiective specifice:

1.1. Reducerea riscurilor climatice și construirea unei capacități majore de reziliență la dezastre

1.2. Investiții pentru regenerarea, modernizarea și creșterea patrimoniul verde și de eco-agrement al comunității

1.3. Managementul integrat, selectiv și inteligent al deșeurilor orășenești și valorificarea superioară a componentelor reciclabile în economia circulară zonală

1.4. Reducerea și controlul poluării urbane

1.5. Creșterea securității și neutralității energetice, a eficienței consumului de energie și dezvoltarea de capacități de producție de energie verde

1.6. Mobilitate urbană sustenabilă, inteligentă și accesibilă

Direcții de acțiune și proiecte

1.1.1. Finalizarea lucrărilor de amenajarea a cursurilor de apă pentru prevenirea inundațiilor

Proiect 1. Creșterea rezilienței la inundații prin reabilitarea și consolidarea completă a cursurilor de apă, canalelor de gardă și infrastructurii specifice de pe teritoriul orașului Săliște

1.1.2. Finalizarea rețelei integrate de alimentare cu apă potabilă, de colectare și canalizare a apelor menajare și a apelor pluviale

Proiect 2. Finalizarea programului de reabilitare, extindere a rețelei de canalizare și modernizare a stației de epurare, inclusiv a rețelei de ape pluviale, de rigole și șanțuri colectoare pe întreaga suprafață a orașului Săliște și a satelor componente și aparținătoare

Proiect 3. Finalizarea programului de alimentare cu apă potabilă în satele Vale, Mag, Galeș, Aciliu, Amnaș

1.1.3. Creșterea și diversificarea echipării tehnice și logistice a serviciilor locale de urgență

Proiect 4. Modernizarea infrastructurii de reziliență, intervenții în situații de urgență a serviciilor publice abilitate (ISU – detașament Săliște, SVSU Săliște) – autospeciale de intervenție, autovehicule complexe de intervenție, descarcerare și acordarea asistenței medicale de urgență, utilaje, echipamente, unelte, alte categorii de dotări speciale, sistem performant de alarmare/audiobilitate

1.1.4. Planificare și investiții în patrimoniul verde și biodiversitatea locală

Proiect 5. Actualizarea Registrului local al spațiilor verzi

Proiect 6. Construcția/modernizarea/ extinderea spațiilor verzi – parcuri – Nicolae Hențiu, Vicențius, păduri urbane, grădini urbane, inclusiv coridoare verzi – albastre – Râul Negru, alei, asigurarea bunei funcționare a acestor spații (mobilier urban, lumina pe timp de noapte, facilități de recreere etc) și inovații tehnologice de tipul soluțiilor bazate pe natură ori soluții care contribuie la buna gestionare a spațiilor verzi existente sau nou-construite/ permit reducerea amprentei ecologice a componentei antropice și care au impact pozitiv asupra biodiversității urbane din orașul Săliște

Proiect 7. Reamenajarea / reconversia / refuncționalizare specifică terenurilor și suprafețelor insuficient puse în valoare, degradate, vacante sau neutilizate din interiorul orașului Săliște și transformarea lor în spații verzi și pregătirea pentru alte utilizări – Piața Junilor, Foltești

1.1.5. Creșterea patrimoniului arboricol și vegetativ local

Proiect 8. Program anual de întreținere aliniamente de arbori și arbuști, zone verzi și floricole, jardiniere, pergole și ghivece urbane amplasate pe ansamblul de străzi principale, secundare și din proximitatea zonelor de interes comercial, public și turistic

Proiect 9. Plantări /completări de aliniamente de arbori și arbuști pe rețeaua stradală a orașului și satelor componente și aparținătoare

1.1.6. Colectare selectivă a deșeurilor, curățenie stradală și întreținere domeniu public și privat al orașului

Proiect 10. Rețea de platforme subterane și amenajare de eco-insule - pentru colectarea selectivă a deșeurilor, supraveghete video, infrastructură digitală pentru măsurarea volumelor depozitate în vederea implementării cadrului legal referitor la plata în raport cu cantitatea debarasată (*pay as you throw*)

Proiect 11. Îmbunătățirea managementului deșeurilor orășenești și creșterea gradului de colectare selectivă și reciclare, inclusiv prin realizarea unor platforme de colectare cu aport voluntar, depozitare, reciclare și valorificare a deșeurilor mari – resturi din construcții, textile, lemn, electrice, electronice și electrocasnice, obiecte de uz casnic, obiecte metalice etc.

1.1.7. Economie circulară, reciclare, reutilizare și valorificare superioară a bunurilor, materialelor și deșeurilor

Proiect 12. Rețea stradală de aparate pentru colectarea selectivă a ambalajelor de sticlă, plastic și aluminiu – Reverse Vending Machines și participarea orașului în implementarea HG 1074/2021 privind stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile (SGR).

Proiect 13. Program de stimulare și premiere a populației pentru colectarea selectivă a deșeurilor

1.1.8. Rețea de senzori pentru măsurarea calității aerului

Proiect 14. Realizarea unei rețele de senzori, platformă și aplicație pentru măsurarea și monitorizarea calității factorilor de mediu din orașul Săliște

1.1.9. Finalizarea investițiilor în modernizarea sistemului de iluminat public

Proiect 15. Finalizare extindere și modernizare sistem inteligent de iluminat public bazat pe tehnologia LED și coordonat de un serviciu de dispecerat, prin telegestiune (în întreaga zonă urbană a orașului Săliște și în satele componente/aparținătoare).

Proiect 16. Realizarea unui concept integrat și unitar de iluminat arhitectural, ornamental și festiv pentru patrimoniul construit - monumentele de for public, decoruri urbane, calcane și fațade

reprezentative, iluminat stradal spații publice pentru serbările și sărbătorile de iarnă sau ocazionale.

1.1.10. Reabilitare moderată/aprofundată, eficiența și management energetic performant al clădirilor publice

Proiect 17. Reabilitare moderată/aprofundată, eficiența și management energetic performant al clădirilor publice din proprietatea / aflate în administrarea orașului Săliște

Proiect 18. Reabilitarea moderată a clădirii Liceului “Ioan Lupaș” din oraș Săliște, prin eficientizare energetică

Proiect 19. Reabilitarea moderată a clădirii cu destinație de clădire administrativă și social culturală, situată pe str. Ioan Moga, nr. 7 din Oraș Săliște, prin eficientizare energetică

Proiect 20. Reabilitarea moderată a Clădirii Muzeului Culturii Săliștene din orașul Săliște, prin eficientizare energetică

Proiect 21. Reabilitare moderată/aprofundată, eficiența și management energetic performant al clădirilor publice în proprietatea sau administrarea altor instituții publice care își desfășoară activitatea pe teritoriul orașului Săliște

1.1.11. Rețele și contorizare inteligentă de alimentare cu energie electrică și gaze naturale

Proiect 22. Reabilitarea rețelelor de alimentare cu energie electrică, management și contorizare inteligentă a distribuției

Proiect 23. Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu gaze naturale, management și contorizare inteligentă a distribuției – sate: Fântânele, Aciliu, Amnaș, Galeș

1.1.12. Investiții în parc fotovoltaic pentru necesarul de energie al sistemului public de iluminat și al clădirilor publice

Proiect 24. Realizare parc fotovoltaic pentru asigurarea sustenabilității energetice a stemului de iluminat public și a necesarului de energie aferent clădirilor publice din orașul Săliște

1.1.13. Stimularea inițiativelor private de realizare a unor investiții în sustenabilitatea energetică (electrică și termică)

Proiect 25. Realizarea de proiecte individuale de asigurarea a consumului de energie din resurse verzi utilizând potențialul panourilor solare, fotovoltaice, pompelor de căldură și altor soluții de energie alternativă specifice condițiilor de climă și relief ale orașului Săliște

1.1.14. Conectivitate feroviară sustenabilă

Proiect 26. Reabilitarea și modernizarea Gării Săliște (clădire și anexele; spațiile publice interioare; spațiile de servire și de servicii; mobilierul și echipamentele care deservește călătorii și personalul angajat; digitalizarea serviciilor care implică atât călătorii, cât și angajații CFR; a comunicărilor despre circulația trenurilor și informațiilor relevante pentru călători; modernizarea infrastructurii feroviare și de siguranța circulației (șină, traverse, prinderi, stratul de repartiție și prisma căii); modernizarea peron de așteptare, a acceselor spre peron, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, mobilier de așteptare de exterior, garduri de protecție; amenajarea parcării de acces în gară, inclusiv a elementelor de semnalizare rutieră.

1.1.15. Elaborarea politicilor de mobilitate urbană durabilă

Proiect 27. Realizare Plan de Mobilitate Urbană Durabilă

1.1.16. Modernizarea și echiparea completă a străzilor din oraș

Proiect 28. Lucrări de realizare infrastructură rutieră pentru transport ecologic; amenajare stații pentru autobuze/microbuze, trotuare, trasee pietonale și spații de acces pentru pietoni, piste pentru bicicliști, sisteme de închiriat biciclete, treceri de pietoni inteligente, inclusiv accesibile persoanelor cu dizabilități, mobilier urban specific stațiilor de transport călători, semnalizare rutieră și de siguranță, aliniamente de arbori și peluze verzi; planificator de călătorii pentru transportul public; sistem integrat de informare a pasagerilor, automate pentru cumpărare bilete și abonamente; montaj senzori de calitatea aerului și hot spot-uri WI-FI, pentru internet gratuit; derulare campanii pentru promovarea avantajelor transportului public și al deplasărilor cu bicicleta etc. marcaje rutiere.

Proiect 29. Reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei secundare de străzi urbane din Orașului Săliște, inclusiv satele componente și aparținătoare, incluzând lucrări de asfaltare, amenajare trotuare, semnalizare rutieră, cga pluvială, podețe de acces, mobilier urban, aliniamente de arbori și peluze verzi. Lotizare și etapizare în funcție de disponibilitățile financiare – Vale, Piatra Albă, Șteflești, Zăvoi, Sub Vii, Câmpului, drumul comunal Săliște – Crinț, Picu Pătruț, Sfântul Ioan din Galeș (Valea Muierii), Luncii, Spre Zăvoi, Calea Săliștii,

Bisericii, Utea, Moise Măcinic, Longos, Michael Klein, Cimitirului, Români de Jos, Joseni, Suseni, Gavrileşti, Vencheleu

1.1.17. Transport public ecologic asigurat în zona urbană

Proiect 30. Operaționalizarea Sistemului integrat de transport inteligent pe teritoriul orașului Săliște

Proiect 31. Realizare autogară modernă pentru transportul inter și intrajudețean de călători și turiști

1.1.18. Accentuarea pietonalizării și amenajării de spații publice deschise pentru rezidenți și turiști

Proiect 32. Proiecte tip de amenajare și creșterea calității și suprafeței rețelei de trasee pietonale, trotuare și alei din orașul Săliște

1.1.19. Realizarea unei rețele funcționale de piste pentru bicicliști care să conecteze zonele de locuire de toate centrele de interes ale orașului și încurajarea micro mobilității

Proiect 33. Rețea de piste velo pentru bicicliști care interconectează orașul de satele componente și aparținătoare

Proiect 34. Amenajare rastele pentru biciclete și spații de staționare vehicule de micromobilitate în incinta sau proximitatea instituțiilor de învățământ

Proiect 35. Rețea de piste velo pentru cicloturism

Proiect 36. Crearea unei flote de cargo biciclete pentru servicii orășenești (curățenie, salubritate, reparații ale bunurilor domeniului public)

1.1.20. Management inteligent al stocurilor de parcuri publice și rezidențiale

Proiect 37. Regulament privind restricțiile de circulație (în special a traficului greu), semnalizarea corespunzătoare în zonele locuite, zonele cu risc, zonele intens circulat

Proiect 38. Realizarea de noi parcuri publice în aliniamentul tramei stradale majore a orașului și proximitatea zonelor de interes public, comercial și turistic

Proiect 39. Regulament pentru utilizarea parcarilor publice de pe raza orașului Săliște, inclusiv a celor din proximitatea Spitalului, instituțiilor de învățământ, piața agro-alimentară și de mărfuri, instituțiilor de cult, altor instituții publice sau de interes privat major (app)

Proiect 40. Aplicație pentru utilizarea parcarilor de reședință de pe raza orașului Săliște

Proiect 41. Regulament privind asigurarea activităților de aprovizionare logistică, distribuție marfă și utilizarea infrastructurii domeniului public

Proiect 42. Realizarea sistem integrat de camere de supraveghere video, alarmare și siguranță pe întreg teritoriul orașului Săliște

1.1.21. Amenajarea rețea de stații de încărcare și încurajarea mobilității electrice

Proiect 43. Rețea urbană de stații pentru încărcare vehicule electrice

Decarbonizare rutieră în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, prin înnoirea flotei de mașini a primăriei și serviciilor/instituțiilor subordonate

Proiect 44. Decarbonizare rutieră în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, prin înlocuirea vehiculelor proprietate privată cu vehicule electrice

1.1.22. Investiții în infrastructura și campanii educație pentru mobilitate verde și mijloace alternative de transport

Proiect 45. Amenajare parc tematic de învățare prin joacă și distracție a mersului cu mini vehicule electrice, bicicleta, vehicule de micro-mobilitate, educație rutieră și agrement pentru copii, tineri, familii etc

Proiect 46. Campanii pentru promovare a transportului public și al deplasărilor cu bicicleta

Proiect 47. Campanii de educație rutieră pentru pietoni, bicicliști, conducători auto

1.1.23. Creșterea calității serviciilor de transport persoane în regim de taxi și ridesharing

Proiect 48. Extinderea numărului de autorizații și îmbunătățirea reglementării serviciilor de transport cu autoturisme în regim de taxi/ridesharing (mai ales pentru transportul turiștilor), inclusiv prin stimularea și promovarea avantajelor generate de mașinile electrice. Îmbunătățirea accesului la serviciile de transport pentru persoanele cu dizabilități

2. Obiectiv strategic – Săliște: un centru urban competitiv și productiv

Obiectivul strategic 2 al orașului Săliște de a deveni un centru urban competitiv și productiv se reflectă într-un plan amplu, axat pe valorificarea resurselor, revitalizarea infrastructurii și promovarea inovației. Strategia propusă este una multidimensională, care îmbină dezvoltarea economică, tehnologică și socială, punând accent pe o creștere durabilă și echitabilă.

Principalele obiective ale SIDU în acest domeniu vizează:

- Valorificarea resurselor și infrastructurii: Săliște se concentrează pe exploatarea eficientă a terenurilor și clădirilor pentru a atrage investiții strategice și a stimula dezvoltarea locală. Prin clarificarea situațiilor juridice și revitalizarea clădirilor neutilizate, orașul își propune să crească potențialul comercial, turistic și cultural. Implementarea infrastructurii moderne, incluzând internet de bandă largă și servicii cloud, este esențială pentru a susține această creștere.
- Forța de muncă și educația: Un aspect crucial al planului este dezvoltarea forței de muncă, prin reactivarea și calificarea acesteia pentru piața muncii. Încurajarea antreprenoriatului și a specializărilor economice inteligente, precum și susținerea inovației și a industriilor creative, sunt direcții cheie. Proiectele de îmbunătățire a infrastructurii educaționale și dotarea cu echipamente didactice moderne vizează creșterea calității învățământului și a competențelor forței de muncă.
- Dezvoltarea economică și turismul: strategia orașului include promovarea orașului Săliște ca un hub economic și turistic. Încurajarea investițiilor în diverse sectoare economice, înființarea de parcuri industriale și de servicii și promovarea facilităților locale sunt cruciale pentru atragerea companiilor și investitorilor. În domeniul turismului, se pune accent pe valorificarea durabilă a resurselor turistice și patrimoniului cultural și natural. Dezvoltarea infrastructurii culturale și turistice, inclusiv realizarea centrelor de informare turistică și a instrumentelor de branding și marketing, sunt esențiale pentru a spori atractivitatea orașului.
- Parteneriate strategice: consolidarea parteneriatelor cu actorii comunitari relevanți este fundamentală pentru implementarea eficientă a proiectelor strategice. Colaborarea cu administrațiile locale, grupuri de acțiune locală, consilii județene, investitori, universități și organizații neguvernamentale va facilita materializarea viziunii orașului.

În concluzie, strategia orașului Săliște, în zona economică, se caracterizează printr-o abordare holistică, care urmărește să transforme orașul într-un centru urban competitiv și productiv. Prin valorificarea resurselor existente, modernizarea infrastructurii, dezvoltarea forței de muncă și a educației, stimularea creșterii economice și turistice, și consolidarea parteneriatelor strategice, Săliște se angajează într-un proces ambițios de dezvoltare urbană, menit să asigure o creștere durabilă și echitabilă pentru toți locuitorii săi.

Obiective specifice

2.1. Valorificarea terenurilor și clădirilor pentru investiții strategice și atragere de capital uman și resurse pentru dezvoltare locală

2.2. Clarificarea situației juridice, revitalizarea și valorificarea potențialului comercial, turistic, cultural și de servicii al clădirilor neutilizate

2.3. Echipare completă și de calitate cu toate tipurile de infrastructură publică, inclusiv internet de bandă largă și servicii cloud, contorizare și management inteligent

2.4. Forță de muncă disponibilă, calificată și reactivată pe piața muncii

2.5. Încurajarea dezvoltării antreprenorialului, a specializărilor economice inteligente și dezvoltarea afacerilor locale, implicit a strat-up-urilor

2.6. Încurajarea inovației, industriilor creative și a start-up-urilor tech, inovative, digitale

2.7. Valorificarea durabilă a potențialului economic aferent resurselor turistice de patrimoniu istoric, cultural și natural, locale

2.8. Asumarea unor parteneriate strategice cu actorii comunitari relevanți pentru materializarea unor proiecte din strategie

Direcții de acțiune și proiecte

2.1.1. Clarificarea situației juridice și construirea unei baze de date, actualizabile, cu toate activele atractive pentru investiții strategice

Proiect 49. Crearea unei platforme de date, actualizabilă, cu toate activele atractive pentru investiții

Proiect 50. Elaborare strategie de atragere de investitori strategici și înființarea de locuri de muncă cu valoare adăugată mare în calificări și venituri salariale

2.1.2. Promovarea facilităților locale utile pentru investiții și dezvoltarea de proiecte de atragere de companii

Proiect 51. Kitul de comunicare publică pentru atragere de investitori (manual de identitate, actualizare baze de date cu informații relevante pentru investitori, pagina web, LinkedIn, pagină de Facebook, app)

Proiect 52. Înființarea Parcul Industrial, Logistic și de Servicii Săliște (considerarea atragerii unui investitor strategic).

Proiect 53. Construire parcare securizată și facilități de servicii, pe coridorul de mobilitate TEN-T – nodul rutier Săliște

2.1.3. Realizarea unui incubator și accelerator pentru afaceri gestionate de companii tech și digitale pentru o economie avansată

Proiect 54. Incubatorul și acceleratorul de afaceri, hub de inovare, industrii creative

2.1.4. Actualizarea reglementărilor urbanistice care încurajează planificarea și dezvoltarea echilibrată economică, rezidențială, imobiliară și a mixului de funcțiuni

Proiect 55. Actualizare Plan de Urbanism General și Regulament Local de Urbanism, transpunere GIS

2.1.5. Asigurarea infrastructurii edilitare și de telecomunicații necesare dezvoltării locale și creșterea calității locuirii

Proiect 56. Program de investiții pentru îngroparea / relocarea în subteran a utilităților electrice, televiziune, internet și telecom de pe artere principale, secundare și zonele populate ale orașului

Proiect 57. Săliște CityNet – rețea subterană de fibră optică telecomunicații, internet de mare viteză, transmisie de date în Săliște, broadband și infrastructură suport 5G și viteze superioare de transfer suport pentru internetul lucrurilor

2.1.6. Creșterea rolului educației profesionale, a învățământului tehnic și vocațional - intervenții în modernizare/extindere/construcție/reabilitare infrastructurii educaționale și dotarea cu echipamente didactice pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor, bibliotecilor, sălilor și terenurilor de sport, inclusiv renovarea energetică moderată, adaptarea infrastructurii pentru accesul elevilor cu deficiențe/ nevoi speciale,

mijloace de transport pentru facilitarea accesului la educație al grupurilor dezavantajate; alte activități care contribuie la creșterea calității educației și a competențelor pentru piața muncii: formarea profesorilor, a maiștrilor, programe comune de formare cu angajatorii, digitalizarea etc.

Proiect 58. Reabilitarea, modernizarea și îmbunătățirea dotărilor didactice, laboratoarelor și atelierelor în toate unitățile de învățământ din orașul Săliște

Proiect 59. Program de proiecte pentru asigurare facilități didactice, inclusiv IT personalizate, mobilier, facilități de recreație, sport în toate unitățile de învățământ din orașul Săliște

2.1.7. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Proiect 60. Proiecte tip de combaterea abandonului școlar, creșterea retenției în sistemul educațional formal și creșterea performanțelor specifice formării profesionale a persoanelor din grupurile vulnerabile social

2.1.8. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Proiect 61. Proiecte tip de servicii de formare profesională, coaching, mentorat, învățare practică și schimburi de experiență care să îmbunătățească adaptabilitatea forței de muncă la cerințele progresului tehnologic și companiilor prezente în economia locală a Orașului Săliște

2.1.9. Antreprenoriat și economie socială

Proiect 62. Proiecte tip de servicii de formare profesională, coaching, mentorat, învățare practică și schimburi de experiență care să îmbunătățească cultura antreprenorială locală; înființare de structuri de economie și antreprenoriat social în orașul Săliște

Proiect 63. Înființarea/ dezvoltarea întreprinderilor sociale de inserție, pentru susținerea tinerilor cu accent pe tineri NEET, inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată, inclusiv prin: acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, subvenționarea contractelor de muncă și plasarea pe piața muncii la finalul perioadei de sprijin, inclusiv cu acordarea de servicii de acompaniere socio-profesională și sociale

2.1.10. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii, crearea unor condiții de muncă menite să le asigure lucrătorilor confortul fizic, psihic și social; finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor

vârstnici de peste 60 de ani în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat/mentorat pentru formarea și integrarea lucrătorilor noi;

Proiect 64. Proiecte tip de măsuri active de ocupare și îmbătrânire activă adaptate cerințelor din piața muncii și viața socială din comunitatea locală.

2.1.11. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii

Proiect 65. Proiecte tip de consolidare și validare a cunoștințelor, formare profesională continuă, adaptarea persoanelor active la cerințele din piața muncii

2.1.12. Creșterea atractivității programelor de formare pentru calificări adaptate cerințelor din piața de muncă locală și din zona urbană funcțională

Proiect 66. Proiecte tip de calificări profesionale noi, cu valoare adăugate mare, măsuri integrate de formare profesională, consiliere, mentorat care corespund solicitărilor venite din partea companiilor active în economia orașului Săliște, municipiului Sibiu și localităților înconjurătoare

2.1.13. Realizarea centrului de informare turistică și unor instrumente profesionale de branding, comunicare și marketing a potențialului turistic zonal

Proiect 67. Realizarea unui centru de informare, promovare și valorificare a potențialului turistic natural și antropoc din Săliște și zona Mărginimea Sibiului

Proiect 68. Manualul de brand, strategia de dezvoltare turistică și comunicarea potențialului turistic din orașul Săliște și zona Mărginimea Sibiului

2.1.14. Operaționalizarea Organizației de Management de Destinației de turism Săliște

Proiect 69. Înființarea și operarea pe criterii profesionale a Organizației de Management a Destinației de Turism Săliște și Zona Mărginimea Sibiului

2.1.15. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural-istoric și cultural; digitalizarea obiectivelor de patrimoniu restaurate; Acțiuni de creștere/ dezvoltare a capacității administrative a beneficiarilor: dezvoltarea de planuri de conservare/ mentenanță a obiectivelor de patrimoniu și sprijin pentru activitățile de dezvoltare a planurilor de interpretare pentru public;

Proiect 70. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural-istoric și cultural, inclusiv digitalizarea obiectivelor de patrimoniu restaurate, valorificare superioară a Muzeului Culturii Săliștene și înființarea unui centru de conservare și promovare a patrimoniului săliștean

2.1.16. Investiții în infrastructura din domeniul cultural: reabilitarea/modernizarea/ dotarea spațiilor culturale: muzee, galerii de artă, centre culturale, crearea și dotarea de noi spații culturale multifuncționale adaptate nevoilor de dezvoltare a sectorului cultural; digitalizarea activității de promovare turistică și culturală

Proiect 71. Finalizare Centrul Multicultural „Onisifor Ghibu” Săliște

Proiect 72. Creșterea potențialului de atracție culturală, ecumenică, educațională și turistică a Muzeului de icoane pe sticlă din Sibiel – Pr. Zosim Oancea

Proiect 73. Continuarea lucrărilor la Muzeul Etnografic „Maria Costăchescu”

Proiect 74. Continuarea lucrărilor la clădirea fondului de carte de lângă biserica sat Galeș

2.1.17. Valorificarea potențialului turistic natural și antropic din zona Săliște

Proiect 75. Valorificarea superioară a potențialului complexului agro-turistic „Marmeladă” Săliște

Proiect 76. Marcarea traseelor de drumeție montană – Săliște – Dealul Furcilor – Cetatea dacică Tilișca – Săliște și Galeș – Rondo – Schit Foltea – Săliște)

2.1.18. Realizarea unor parteneriate funcționale pentru promovarea producătorilor locali

Proiect 77. Încheierea unor parteneriate de promovare națională și internațională a produselor *Made in Săliște și Mărginimea Sibiului*

2.1.19. Dezvoltarea și consolidarea de parteneriate strategice cu administrațiile locale, Grup de Acțiune Locală, Consiliul Județean, investitori, universități și organizații neguvernamentale, structuri internaționale, reprezentanți comunitari

Proiect 78. Realizarea platformei digitale de promovare și comercializare a produselor „Made în Săliște & Mărginimea Sibiului”

4.4. PLANUL DE ACȚIUNE AL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Portofoliul de proiecte propus pentru dezbatere publică de UAT Oraș Săliște. Sursele de finanțare vizate. Responsabili și perioada de implementare

Nr. Crt	Proiecte / Tipuri de proiecte	Valoare totală estimată/EUR	Sursele de finanțare și responsabilități	Perioada de implementare
1	Creșterea rezilienței la inundații prin reabilitarea și consolidarea completă a cursurilor de apă, canalelor de gardă și infrastructurii specifice	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> Programul Operațional Dezvoltare Durabila 2021-2027. Obiectiv specific FEDR/FC (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor. Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare – Program de investiții Administrația Națională Apele Române. Sistemul de Gospodărire a Apelor Sibiu Bugetul local 	2023 - 2030
2	Finalizarea programului de reabilitare, extindere, al rețelei de canalizare și modernizare a stației de epurare, inclusiv a rețelei de ape pluviale, de rigole și șanțuri colectoare pe întreaga suprafață a orașului Săliște și a satelor componente și aparținătoare Finalizarea programului de alimentare cu apă potabilă în satele Mag, Aciliu, Amnaș	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> Programul Operațional Dezvoltare Durabila 2021-2027. Obiectiv specific FEDR/FC (iv) Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor. Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor Operatorul Regional APA CANAL SIBIU SA 	2023 - 2026

			<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	
3	Modernizarea infrastructurii de reziliență, intervenții în situații de urgență a serviciilor publice abilitate (ISU – detașament Săliște, SVSU Săliște) – autospeciale de intervenție, autovehicule complexe de intervenție, descarcerare și acordarea asistenței medicale de urgență, utilaje, echipamente, unelte, alte categorii de dotări speciale, sistem performant de alarmare/audiobilitate	2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor. Obiectiv specific (iv). Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor de dezastre și a rezilienței, ținând seama de abordările ecosistemice Acțiunea 3.2. Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc • Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU). Programul de investiții/achiziții publice • Bugetul local 	2023 – 2026
4	Actualizarea Registrului local al spațiilor verzi	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
5	Construcția/modernizarea/ extinderea spațiilor verzi – parcuri – Nicolae Hențiu, Vicențiu, păduri urbane, grădini urbane, inclusiv coridoare verzi – albastre – Râul Negru, alei, asigurarea bunei funcționare a acestor spații (mobilier urban, lumina pe timp de noapte, facilități de recreere etc) și inovații tehnologice de tipul soluțiilor bazate pe natură ori soluții care contribuie la buna gestionare a spațiilor verzi existente sau nou-construite/ permit reducerea amprentei ecologice a componentei antropice și care au impact pozitiv asupra biodiversității urbane din orașul Săliște	4.00.0000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Prioritatea 3. O regiune cu comunități prietenoase cu mediul. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare • Bugetul local 	2023 – 2027
6	Reamenajarea / reconversia / refuncționalizare specifică terenurilor și suprafețelor insuficient puse în valoare, degradate, vacante sau neutilizate din interiorul orașului Săliște și transformarea lor în spații verzi și pregătirea pentru alte utilizări – Piața Junilor, Foltești	2.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Prioritatea 3. O regiune cu comunități prietenoase cu mediul. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea 	2023 – 2027

			<p>tuturor formelor de poluare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul local 	
7	Program anual de întreținere, și extindere cu aliniamente de arbori și arbuști, zone verzi și floricole, jardiniere, pergole și ghivece urbane amplasate pe ansamblul de străzi principale, secundare, de cartier și din proximitatea zonelor de interes comercial, public și turistic	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	2022 – 2030
8	Plantări /completări de aliniamente de arbori și arbuști pe rețeaua stradală a orașului și satelor componente și aparținătoare	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	2022 – 2030
9	Rețea de platforme subterane și amenajare de eco-insule - pentru colectarea selectivă a deșeurilor, supravegheate video, infrastructură digitală pentru măsurarea volumelor depozitate în vederea implementării cadrului legal referitor la plata în raport cu cantitatea debarasată (<i>pay as you throw</i>)	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilon 1. Tranziție verde. Componenta C3. Managementul deșeurilor. Domeniu de intervenție/investiții: Managementul deșeurilor. II. Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor orășenești la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune. • Programul Operațional Dezvoltare Durabila 2021-2027. Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară. Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară • Bugetul local • ADI Eco Sibiu 	2023 - 2026

10	Îmbunătățirea managementului deșeurilor orășenești și creșterea gradului de colectare selectivă și reciclare, inclusiv prin realizarea unor platforme de colectare cu aport voluntar, depozitare, reciclare și valorificare a deșeurilor mari – resturi din construcții, textile, lemn, electrice, electronice și electrocasnice, obiecte de uz casnic, obiecte metalice etc.	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară. Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilon 1. Tranziție verde. Componenta C3. Managementul deșeurilor. Domeniu de intervenție/investiții: Managementul deșeurilor. II. Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor orășenești la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune. <ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local • ADI Eco Sibiu 	2023 – 2026
11	Rețea stradală de aparate pentru colectarea selectivă a ambalajelor de sticlă, plastic și aluminiu – Reverse Vending Machines și participarea orașului în implementarea HG 1074/2021 privind stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile (SGR).	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară. Obiectiv specific FEDR/FC (vi) Promovarea tranziției către o economie circulară <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilon 1. Tranziție verde. Componenta C3. Managementul deșeurilor. Domeniu de intervenție/investiții: Managementul deșeurilor. II. Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor orășenești la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune <ul style="list-style-type: none"> • Buget Administrator SGR conform HG 1074/2021 privind stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile <ul style="list-style-type: none"> • ADI Eco Sibiu 	2023 – 2026
12	Program de stimulare și premiere a populației pentru colectarea selectivă a deșeurilor	150.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local • Administrația Fondului pentru Mediu. 	2022 – 2030

			<p>Programul de conștientizare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul de finanțări nerambursabile orășenești (Legea 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități non-profit de interes general • Parteneriate cu ONG de mediu / Sponsorizări 	
13	Realizarea unei rețele de senzori, platformă și aplicație pentru măsurarea și monitorizarea calității factorilor de mediu din Săliște	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Horizon Europe 2021 - 2027 • Bugetul Local 	2023 – 2025
14	Finalizare extindere și modernizare sistem inteligent de iluminat public bazat pe tehnologia LED și coordonat de un serviciu de dispecerat, prin telegestiune (în întreaga zonă urbană a orașului Săliște și în satele componente/aparținătoare).	700.000	<ul style="list-style-type: none"> • Administrația Fondului pentru Mediu. Programul Iluminat public. • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul Local 	2022 – 2026
15	Realizarea unui concept integrat și unitar de iluminat arhitectural, ornamental și festiv pentru patrimoniul construit - monumentele de for public, decoruri urbane, calcane și fațade reprezentative, iluminat stradal spații publice pentru serbările și sărbătorile de iarnă sau ocazionale.	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	2023 – 2030

<p>16</p>	<p>Reabilitare moderată/aprofundată, eficiența și management energetic performant al clădirilor publice din proprietatea / aflate în administrarea orașului Săliște</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii Liceului “Ioan Lupaș” din oraș Săliște, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii cu destinație de clădire administrativă și social culturală, situată pe str. Ioan Moga, nr. 7 din Oraș Săliște, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a Clădirii Muzeului Culturii Săliștene din orașul Săliște, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii din oraș Saliste, sat Galeș, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii de pe strada Mitropolit Andrei Saguna, nr. 21, din oraș Saliste, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii Caminului Cultural din sat Sibiel, oraș Saliste, prin eficientizare energetică</p> <p>Reabilitarea moderată a clădirii Școlii din sat Sibiel, oraș Saliste, prin eficientizare energetică</p>	<p>3.000.000</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul. Obiectiv specific - b (i) Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul I. Tranziția verde. Componenta C5 - Valul Renovării. Obiectivul specific 1 - Asigurarea rezilienței și sustenabilității fondului construit prin abordarea integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente. <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul IV – Coeziune economică, socială și teritorială. Componenta C10 – Fondul local. O1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean. Investiția - I.3 – Reabilitare moderată a clădirilor publice pentru a îmbunătăți furnizarea de servicii publice de către unitățile administrativ-teritoriale. <ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	<p>2022 – 2026 - 2030</p>
------------------	---	------------------	--	---------------------------

17	Reabilitare moderată/aprofundată, eficiența și management energetic performant al clădirilor publice în proprietatea sau administrarea altor instituții publice care își desfășoară activitatea pe teritoriul orașului Săliște	5.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul I. Tranziția verde. Componenta C5 - Valul Renovării. Obiectivul specific 1 - Asigurarea rezilienței și sustenabilității fondului construit prin abordarea integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente. • Buget instituțiilor publice deconcentrate sau cu alt regim de subordonare 	2022 – 2030
18	Reabilitarea rețelelor de alimentare cu energie electrică, management și contorizare inteligentă a distribuției	10.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții operatori de utilități • Fondul pentru Modernizare • Bugetul local 	2022 – 2030
19	Reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de alimentare cu gaze naturale, management și contorizare inteligentă a distribuției – sate: Mag, Aciliu, Amnaș, Galeș	7.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții operatori de utilități • Fondul pentru Modernizare • Bugetul local 	2022 – 2030
20	Realizare parc fotovoltaic pentru asigurarea sustenabilității energetice a stemului de iluminat public și a necesarului de energie aferent clădirilor publice din orașul Săliște	3.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene • Fondul pentru Modernizare • Bugetul local 	2025 – 2027
21	Realizarea de proiecte individuale de asigurarea a consumului de energie din resurse verzi utilizând potențialul panourilor solare, fotovoltaice, pompelor de căldură și altor soluții de energie alternativă specifice condițiilor de climă și relief ale orașului Săliște	2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene • Fondul pentru Modernizare • Autoritatea pentru Fondul de Mediu. Casa verde fotovoltaice • Bugetul local 	2022 – 2030
22	Reabilitarea și modernizarea Gării Săliște (clădire și anexele; spațiile publice interioare; spațiile de servire și de servicii; mobilierul și echipamentele care deserveșc călătorii și personalul angajat;	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Mecanismul pentru Interconectarea Europei; • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 4. Transport sustenabil 	2022 – 2026

	digitalizarea serviciilor care implică atât călătorii, cât și angajații CFR; a comunicărilor despre circulația trenurilor și informațiilor relevante pentru călători; modernizarea infrastructurii feroviare și de siguranța circulației (șină, traverse, prinderi, stratul de repartiție și prisma căii); modernizarea peron de așteptare, a acceselor spre peron, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, mobilier de așteptare de exterior, garduri de protecție; -amenajarea parcării de acces în gară, inclusiv a elementelor de semnalizare rutieră.		<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Transport 2021 – 2027, Prioritatea 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată • COMPANIA NATIONALA DE CAI FERATE "CFR" - SA 	
23	Realizare Plan de Mobilitate Urbană Durabilă	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022-2023
24	Lucrări de realizare infrastructură rutieră pentru transport ecologic; amenajare stații pentru autobuze, trotuare, trasee pietonale și spații de acces pentru pietoni, piste pentru bicicliști, sisteme de închiriat biciclete, treceri de pietoni inteligente, inclusiv accesibile persoanelor cu dizabilități, mobilier urban specific stațiilor de transport călători, semnalizare rutieră și de siguranță, aliniamente de arbori și peluze verzi; planificator de călătorii pentru transportul public; sistem integrat de informare a pasagerilor, automate pentru cumpărare bilete și abonamente; montaj senzori de calitatea aerului și hot spot-uri WI-FI, pentru internet gratuit; derulare campanii pentru promovarea avantajelor transportului public și al deplasărilor cu bicicleta etc. marcaje rutiere.	7.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local 	2022 – 2026
25	Reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei	6.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Național de Investiții „Anghel 	2022 – 2027

	secundare de străzi urbane din Orașului Săliște, inclusiv satele componente și aparținătoare, incluzând lucrări de asfaltare, amenajare trotuare, semnalizare rutieră, cga pluvială, podețe de acces, mobilier urban, aliniamente de arbori și peluze verzi. Lotizare și etapizare în funcție de disponibilitățile financiare – Vale, Piatra Albă, Șteflești, Zăvoi, Sub Vii, Câmpului, drumul comunal Săliște – Crinț, Picu Pătruț, Sfântul Ioan din Galeș (Valea Muierii), Luncii, Spre Zăvoi, Calea Săliștii, Bisericii, Utea, Moise Măcinic, Longos, Michael Klein, Cimitirului, Români de Jos, Joseni, Suseni, Gavrilești, Vencheleu de inserat alte străzi dacă sunt		Saligny” <ul style="list-style-type: none"> • Transferuri / parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu • Bugetul local 	
26	Regulament privind restricțiile de circulație (în special a traficului greu), semnalizarea corespunzătoare în zonele locuite, zonele cu risc, zonele intens circulate	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023
27	Operaționalizarea Sistemului integrat de transport inteligent pe teritoriul orașului Săliște	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local. Investiția - I.1.1 - Înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante); • Bugetele locale ale UAT-urilor partenere 	2024 – 2025
28	Realizare autogară modernă pentru transportul	700.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiție privată 	2025 – 2026

	inter și intrajudețean de călători și turiști			
29	Creșterea calității și suprafeței rețelei de trasee pietonale, trotuare și alei din orașul Săliște	2.400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon • Programul Național de Investiții „Anghel Saligny” • Bugetul local, bugetul de transferuri din partea Consiliului Județean Sibiu 	2023 – 2026
30	Rețea de piste velo pentru bicicliști care interconectează orașul de satele componente și aparținătoare Saliste - Crint	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local - Investiția - I.1.4 - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – piste pentru biciclete la nivel local/metropolitan; • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon • Autoritatea pentru Fondul de Mediu • Bugetul local 	2023 – 2025
31	Amenajare rastele pentru biciclete și spații de staționare vehicule de micromobilitate în incinta sau proximitatea instituțiilor de învățământ	25.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 4 - O regiune cu mobilitatea urbană durabilă. OS b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon • Bugetul local 	2024 – 2026
32	Rețea de piste velo pentru cicloturism	2.200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 11 – Turism și Cultură 	2024 – 2026

			<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	
33	Realizarea de noi parcări publice în aliniamentul tramei stradale majore a orașului și proximitatea zonelor de interes public, comercial și turistic	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local • Investiții private 	2023– 2025
34	Rețea urbană de stații pentru încărcare vehicule electrice	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local - Investiția - I.1.3 - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – puncte de reîncărcare vehicule electrice; • Administrația Fondului pentru Mediu - Programul Stații de reîncărcare în localități • Bugetul local 	2024 – 2026
35	Decarbonizare rutieră în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, prin înnoirea flotei de mașini a primăriei și serviciilor/instituțiilor subordonate	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 4. Transport sustenabil • Administrația Fondului pentru Mediu • Bugetul local 	2023-2026
36	Decarbonizare rutieră în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, prin înlocuirea vehiculelor proprietate privată cu vehicule electrice	2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 4. Transport sustenabil • Investiții private • Credite comerciale și leasing 	2023 – 2026
37	Crearea unei flote de cargo biciclete pentru servicii orașenești (curățenie, salubritate, reparații ale bunurilor domeniului public)	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local • Bugetul local 	2024 – 2025
38	Amenajare parc tematic de învățare prin joacă și distracție a mersului cu mini vehicule electrice, bicicleta, vehicule de micro-mobilitate, educație rutieră și agrement pentru copii, tineri, familii etc	1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul. OS b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. 	2023 – 2027

			<p>Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	
39	Campanii pentru promovare a transportului public și al deplasărilor cu bicicleta	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023 – 2027
40	Campanii de educație rutieră pentru pietoni, bicicliști, conducători auto	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2025 – 2030
41	Regulament pentru utilizarea parcarilor publice de pe raza orașului Săliște, inclusiv a celor din proximitatea Spitalului, instituțiilor de învățământ, piața agro-alimentară și de mărfuri, instituțiilor de cult, altor instituții publice sau de interes privat major (app)	10.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 2 - O regiune digitală. OS - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Bugetul local 	2024-2026
42	Aplicație pentru utilizarea parcarilor de reședință de pe raza orașului Săliște	10.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional al Regiunii Centru 2021 – 2027. Prioritatea 2 - O regiune digitală. OS - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local • Bugetul local 	2024
43	Regulament privind asigurarea activităților de aprovizionare logistică, distribuție marfă și utilizarea infrastructurii domeniului public	2000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023
44	Extinderea numărului de autorizații și îmbunătățirea reglementării serviciilor de transport cu autoturisme în regim de	10.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030

	taxi/ridesharing (mai ales pentru transportul turiștilor), inclusiv prin stimularea și promovarea avantajelor generate de mașinile electrice. Îmbunătățirea accesului la serviciile de transport pentru persoanele cu dizabilități			
45	Realizarea sistem integrat de camere de supraveghere video, alarmare și siguranță pe întreg teritoriul orașului Săliște	450.000	<ul style="list-style-type: none"> Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local - Investiția – I.1.2 - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC; Bugetul local 	
46	Crearea unei platformei de date, actualizabilă, cu toate activele atractive pentru investiții	20.000	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul local 	2023 – 2030
47	Elaborare strategie de atragere de investitori strategici și înființarea de locuri de muncă cu valoare adăugată mare în calificări și venituri salariale. Parteneriatul pentru ocupare sustenabilă	30.000	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul local Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu 	2023 – 2030
48	Kitul de comunicare publică pentru atragere de investitori (manual de identitate, actualizare baze de date cu informații relevante pentru investitori, pagina web, LinkedIn, pagină de Facebook, app)	20.000	<ul style="list-style-type: none"> Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice <ul style="list-style-type: none"> Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta C7. Transformare digitală. Domeniu de intervenție: Transformare digitală/investiții - A. Servicii publice digitale pentru cetățeni și firme. I10. Transformarea digitală în managementul funcției publice / I18. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică Bugetul local 	2022 – 2023

49	Înființarea Parcul Industrial, Logistic și de Servicii Săliște (considerarea atragerii unui investitor strategic).	10.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • HG 807/2004 pentru instituirea unor scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă. OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de munca în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive. Operațiunea 2: Structuri de sprijin pentru dezvoltare IMM – Parcuri industriale <ul style="list-style-type: none"> • Fondul pentru modernizare • Investiții companii private • Bugetul local • Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu • Parteneriat public – privat 	2022 – 2030
50	Construire parcare securizată și facilități de servicii, pe coridorul de mobilitate TEN-T – nodul rutier Săliște	12.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiție privată • Facilitatea pentru Interconectare Europei 	2022 – 2030
51	Incubatorul și acceleratorul de afaceri, hub de inovare, industrii creative, outsourcing IT	1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare și întreprinderi dinamice pentru o economie inteligentă. OS a (iii) Intensificarea creșterii durabile și competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de munca în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive. Operațiunea 2: Structuri de sprijin pentru dezvoltare IMM - Incubatoare și acceleratoare de afaceri <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, 	2023 – 2030

			<p>organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) • Programul Operațional de Educație și Ocupare 2021 – 2027 • Bugetul local • Investiții companii private 	
52	Actualizare Plan de Urbanism General și Regulament Local de Urbanism, transpunere GIS	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta 10. Fondul local - Investiția - I.4 – Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de planificare urbană. • Bugetul local 	2022 – 2025
53	Finalizarea programului de reabilitare, extindere, contorizare și managementul inteligent al rețelei de apă potabilă și canalizare, inclusiv a rețelei de ape pluviale, de rigole și șanțuri colectoare pe întreaga suprafață a orașului Săliște	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară. Obiectiv specific FEDR/FC (v) Promovarea managementului durabil al apei • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul I Tranziție verde. Componenta C1: Managementul apei. Domeniul de intervenție: Apă și apă uzată, infrastructura de gospodărire a apelor • Autoritatea pentru Fondul de Mediu. Programul Apă și Canalizare , POIM • Bugetul Local • Operator Regional APA CANAL SIBIU SA 	2023 – 2028
54	Program de investiții pentru îngroparea / relocarea în subteran a utilităților electrice, televiziune, internet și telecom de pe artere principale, secundare și cartierele orașului	5.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Operatori telecom • Programe de finanțare nerambursabilă care permit relocare de utilități • Buget local 	2023 – 2030
55	Săliște CityNet – rețea subterană de fibră optică telecomunicații, internet de mare viteză,	6.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Operatori telecom 	2024 – 2030

	transmisie de date în Săliște, broadband și infrastructură suport 5G și viteze superioare de transfer suport pentru internetul lucrurilor		<ul style="list-style-type: none"> • Programe de finanțare nerambursabilă care permit relocare de utilități • Buget local 	
56	Reabilitarea, modernizarea și îmbunătățirea dotărilor didactice, laboratoarelor și atelierelor în toate unitățile de învățământ din orașul Săliște	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul VI. Politici pentru noua generație. Componenta C15. Educație. Reforme și investiții: R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate. I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) / I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ / I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut / I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare • Buget local 	2022 – 2026
57	Program de proiecte pentru asigurare facilități didactice, inclusiv IT personalizate, mobilier, facilități de recreație, sport în toate unitățile de învățământ din orașul Săliște	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul VI. Politici pentru noua generație. Componenta C15. Educație. Reforme și investiții: R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate. I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) / I9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ / I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut / I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare • Buget local 	2022 – 2026
58	Proiecte tip de măsuri active de ocupare a tinerilor	800.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și 	2023 – 2027

	în piața muncii din orașul Săliște, în special în meserii cu valoare adăugată foarte mare		Ocupare. Prioritatea 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii; <ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	
59	Proiecte tip de combaterea abandonului școlar, creșterea retenției în sistemul educațional formal și creșterea performanțelor specifice formării profesionale a persoanelor din grupurile vulnerabile social	600.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională • Buget local 	2023 – 2027
60	Proiecte tip de servicii de formare profesională, coaching, mentorat, învățare practică și schimburi de experiență care să îmbunătățească adaptabilitatea forței de muncă la cerințele progresului tehnologic și companiilor prezente în economia locală a Orașului Săliște	1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 3. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic. • Buget local 	2023 – 2027
61	Proiecte tip de servicii de formare profesională, coaching, mentorat, învățare practică și schimburi de experiență care să îmbunătățească cultura antreprenorială locală; înființare de structuri de economie și antreprenariat social în orașul Săliște	2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 6. Antreprenariat și economie socială • Buget local 	2023 – 2027
62	Înființarea/ dezvoltarea întreprinderilor sociale de inserție, pentru susținerea tinerilor cu accent pe tineri NEET, inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată, inclusiv prin: acoperirea costurilor de calificare la locul de muncă, consiliere și orientare profesională, subvenționarea contractelor de muncă și plasarea pe piața muncii la finalul perioadei de sprijin, inclusiv cu acordarea de servicii de acompaniere socio-profesională și sociale	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027; Axa prioritara 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii, Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanței pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale; 	2023 – 2026

			<ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu sectorul neguvernamental si furnizori de formare acreditati. • Bugetul local 	
63	Proiecte tip de măsuri active de ocupare și îmbătrânire activă adaptate cerințelor din piața muncii și viața socială din comunitatea locală.	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 7 Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii • Buget local 	2023 – 2027
64	Proiecte tip de consolidare și validare a cunoștințelor, formare profesională continuă, adaptarea persoanelor active la cerințele din piața muncii	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 8. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii • Bugetul Local 	2023 – 2027
65	Proiecte tip de calificări profesionale noi, cu valoare adăugate mare, măsuri integrate de formare profesională, consiliere, mentorat care corespund solicitărilor venite din partea companiilor active în economia orașului, municipiului Sibiu și localităților înconjurătoare	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Educație și Ocupare. Prioritatea 8. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii • Bugetul Local 	2023 – 2027
66	Manualul de brand, strategia de dezvoltare turistică și comunicarea potențialului turistic din orașul Săliște și zona Mărginimea Sibiului	40.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul Local 	2023 – 2024
67	Operaționalizarea Organizației de Management a Destinației de Turism Săliște și Zona Mărginimea Sibiului	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Componenta 11. Turism și cultură • Bugetul Local și al entităților asociate 	2023 – 2030
68	Realizarea unui centru de informare, promovare și valorificare a potențialului turistic natural și antropoc din Săliște și zona Mărginimea Sibiului, Muzeul Culturii Sălistene	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele 	2024 – 2025

			urbane	
			<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	
69	Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu cultural-istoric și cultural, inclusiv digitalizarea obiectivelor de patrimoniu restaurate, valorificare superioară a Muzeului Culturii Săliștene și înființarea unui centru de conservare și promovare a patrimoniului săliștean	3.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul local 	2023 – 2026
70	Creșterea potențialului de atracție culturală, ecumenică, educațională și turistică a Muzeului de icoane pe sticlă din Sibiel – Pr. Zosim Oancea	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul local 	
71	Valorificarea superioară a potențialului complexului agro-turistic „Marmeladă” Săliște	50.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul local 	
72	Finalizare Centrul Multicultural Săliște	4.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Compania Națională de Investiții • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta C7. Transformare digitală. Domeniu de intervenție: Transformare digitală/investiții - A. Servicii publice digitale pentru cetățeni și firme. I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a 	2022 – 2026

			<p>deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul IV. Coeziunea socială și teritorială Componenta C11.Turism și cultură / Investiții. Un program pilot de finanțare în parteneriat cu autoritățile locale pentru a sprijini programele culturale, anuale sau multianuale puse în aplicare la nivel local • Bugetul local 	
73	Încheierea unor parteneriate de promovare națională și internațională a produselor <i>Made in Săliște și Mărginimea Sibiului</i>	50000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023 – 2028
74	Realizarea platformei digitale de promovare și comercializare a produselor „Made in Săliște & Mărginimea Sibiului”	10.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Bugetul local 	2023 – 2030
75	Marcarea traseelor de drumeție montană – Săliște – Dealul Furcilor – Cetatea dacică Tilișca – Săliște și Galeș – Rondo – Schit Foltea – Săliște)	50000	<ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu • Sponsorizări 	2022 – 2027
76	Centrul de științe, creație și învățare practică pentru copii cu vârsta până în 12 ani și familiile din oraș. Funcțiunea furnizează o ofertă de educație distractivă, învățare prin experiment, senzorială, petrecerea timpului liber într-un mod plăcut, celebrări și evenimente de divertisment, activități de creație, cultivarea talentelor și aptitudinilor practice	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Compania Națională de Investiții • Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu 	– 2026

			<ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	
77	Complexul pentru tineret „Young & Restless Săliște”. Centrul de educație și distracție ce reprezintă un ansamblu integrat de funcțiuni de interior compus din: studio de creație muzicală, producție video, teatru, coreografie, gaming, codare, programare și robotică, design și artă digitale, experiențe virtuale și augmentate, bibliotecă și sală de scriere și gândire creativă, spații multimedia, ateliere de experimente științifice, instalații educative reversibile, planetariu, atelier de educație pentru sănătate, atelier culinar, design vestimentar, atelier de artele frumosului, sală de festivități, atelier de vorbire în public, atelier de managementul emoțiilor, toleranță, nediscriminare și combaterea hărțuirii etc.;	3.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Compania Națională de Investiții • Parteneriat cu Consiliul Județean Sibiu • Buget local 	2022 – 2026
78	Program anual pentru gestionarea domeniului public și privat al orașului Săliște	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
79	Amenajarea unui parc comunitar pentru câini cu terenuri potrivite pentru alergare, mobilier de joacă și activități, dresaj, adăpătoare pentru apă și hrană, coșuri de gunoi speciale	250.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane • Bugetul Local 	2024 – 2025
80	Construire creșă în orașul Săliște	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul VI. Politici pentru noua generație. Componenta C15. Educație. Reforme și investiții: R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație 	2023 – 2026

			<p>timpurie unitar, incluziv și de calitate. I1. Construirea, echiparea și operaționalizarea a 110 creșe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compania Națională de Investiții • Bugetul local 	
81	<p>Program de asigurare facilități didactice, inclusiv IT personalizate, mobilier, facilități de recreație, sport în toate unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, profesional/vocațional/tehnologic și liceal din Orașul Săliște</p>	700.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 6 - O regiune educată. Obiectiv specific - d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online. Acțiunea 1 Creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu - cu excepția ÎPT (învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar, gimnazial, inclusiv, înv. liceal, învățământul special) <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul I. Tranziția verde. Componenta C5 - Valul Renovării. Obiectivul specific 1 - Asigurarea rezilienței și sustenabilității fondului construit prin abordarea integrată a eficienței energetice, a consolidării seismice, a reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente. <ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul VI. Politici pentru noua generație. Componenta C15. Educație. Reforme și investiții: R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate. I14. Echiparea atelierelor de practică din unitățile de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) / I9. Asigurarea 	

			<p>echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ / I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut / I11. Asigurarea dotărilor pentru sălile de clasă preuniversitare și laboratoarele/atelierele școlare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	
82	Accesorizarea unităților de învățământ cu o platformă de educație digitală avansată și catalog digital unic	250.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul VI. Politici pentru noua generație. Componenta C15. Educație. Reforme și investiții: R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate. I15. Școala online: Dezvoltarea platformei de evaluare și realizarea de conținut • Programul Operațional Competitivitate 2014-2020 • Buget local 	2022 – 2025
83	<p>Modernizarea, îmbunătățirea dotărilor și creșterea calității și utilității actului medical în cadrul CENTRULUI DE PERMANENTA FIX SALISTE</p> <p>Continuarea lucrărilor la Dispensarul Uman prin amenajarea curții interioare și realizarea gardului</p>	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională. Componenta C12. Sănătate / Investiții - I1.3 Unități de asistență medicală ambulatorie • Programul Operațional Sănătate 2021 – 2027. Operațiunea de importanță strategică 4: Creșterea capacității de îngrijire medicală a pacientului critic • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Prioritatea 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul. OS b (i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Sprijin în vederea asigurării/ îmbunătățirii eficienței energetice a 	2022 – 2030

			<p>clădirilor publice din Regiunea Centru, inclusiv a clădirilor identificate ca monumente istorice, măsuri de consolidare structurală, în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitatea la riscurile identificate, raportat la zona seismică, măsuri privind reabilitarea/modernizarea instalațiilor electrice, de alimentare cu apă și de ventilare din aceste clădiri; care să contribuie la reducerea consumului de energie și creșterea performanței energetice; măsuri ce contribuie; la creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al acestor clădiri e.g. instalarea unor sisteme; alternative de producere a energiei din surse regenerabile (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice) și ca parte a proiectelor, acțiuni complementare ce contribuie la îmbunătățirea performanței energetice și măsuri conexe investiției de bază.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu Consiliul Județean • Bugetul local 	
84	Continuarea investițiilor de modernizare și îmbunătățirea condițiilor de locuire și serviciilor socio-medicale din cadrul Unității de Asistență Medico-Socială Săliște (U.A.M.S. Săliște)	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Consiliul Județean Sibiu • Programe guvernamentale ale Ministerului Muncii și Solidarității Sociale (Ex. PIN) • Programul Operațional de Incluziune și Demnitate Socială 	2023-2026
85	Rețeaua locală de telemedicină. „De gardă online și telefon 24/24 ore, 7/7 zile”	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională. Componenta C12. Sănătate • Bugetul local 	2022 – 2030
86	Call center pentru situațiile de urgență, brățările de monitorizare a stării de sănătate, dezvoltarea de programe inter generaționale	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor 	2022 – 2030

			digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	
			<ul style="list-style-type: none"> • Buget local 	
87	Creșterea eficienței și utilității rețelei locale de medicină de familie, și a rețelei de cabinete medicale de specialitate, respectiv al celor stomatologice Reabilitarea imobilului de pe Str. Ioan Moga Nr. 7 (proiect 18146/CNI) în vederea dezvoltării unor spații destinate farmaciei și unor cabinete medicale de specialitate	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul V: Sănătate și reziliență instituțională COMPONENTA: 12 - Sănătate INVESTIȚIA: 1. Dezvoltarea infrastructurii medicale prespitalicești Investiția specifică: I1.1: Cabinete ale medicilor de familie sau asocieri de cabinete de asistență medicală primară <ul style="list-style-type: none"> • Compania Națională de Investiții • Bugetul Local 	2022 – 2026
88	Programul de construire blocuri de locuințe pentru tineri (nZEB)	7.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul IV – Coeziune economică, socială și teritorială. Componenta C10 – Fondul local. O1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean. Investiția - I.2 – Construirea de locuințe nZEB plus - pentru tineri/locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ. <ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Locuințe • Bugetul local 	2022 – 2026
89	Programul de construire blocuri de locuințe sociale tip (nZEB)	4.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul IV – Coeziune economică, socială și teritorială. Componenta C10 – Fondul local. O1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și 	2023 – 2026

			<p>tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agenția Națională pentru Locuințe • Bugetul local 	
90	Programul de construire bloc de locuințe de serviciu pentru medici și profesori (nZEB)	2.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planul Național de Redresare și Reziliență. Pilonul IV – Coeziune economică, socială și teritorială. Componenta C10 – Fondul local. O1. Asigurarea cadrului necesar pentru dezvoltarea durabilă a localităților din România prin investiții în infrastructura locală care vor susține reziliența și tranziția verde a zonelor urbane și rurale, precum și reducerea disparităților teritoriale la nivel regional, intra-regional și intra-județean. Investiția - I.2 – Construirea de locuințe nZEB plus - pentru tineri/locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ. • Agenția Națională pentru Locuințe • Bugetul local 	2022 – 2026
91	Modernizarea pieței de produse agro-alimentare / Realizare hală agro-alimentară	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023-2024
92	Modernizare târg de animale	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023-2024
93	Modernizare și îmbunătățire activitate dispensar veterinar	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023-2024
94	Cantina comunitară mobilă	2.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional de Incluziune și Demnitate Socială • Bugetul local • Sponsorizări • Parteneriat cu sectorul neguvernamental care activează în domeniul asistenței sociale • Furnizori de servicii sociale 	2023 – 2030
95	Parteneriat public – privat pentru dezvoltarea	700.000	<ul style="list-style-type: none"> • Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență 	2022 – 2030

	rețelei de îngrijire la domiciliu a seniorilor din oraș, inclusiv servicii de reabilitare în comunitate, echipe care asigură la domiciliu serviciile specializate de abilitare/reabilitare – asistent social, un fizio-kinetoterapeut, un medic specialist, un psiholog și un șofer		economică, socială și instituțională. Componenta C13. Reforme sociale. Investiții: I4. Dezvoltarea unei rețele de centre de îngrijire de zi și de reabilitare pentru persoane vârstnice <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Incluziune Și Demnitate Socială (POIDS), PRIORITATEA 6 Operatiunea 6.1, FSE+ • Bugetul local • Sponsorizări • Parteneriat cu sectorul neguvernamental • Furnizori de servicii sociale 	
96	Servicii de îngrijire/ reabilitare de zi destinate copilului cu dizabilități, inclusiv stimularea accesului persoanelor cu dizabilități la echipamente, mijloace și tehnologii asistive, pentru incluziune socială și participare activă la viața comunității	400.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Incluziune Și Demnitate Socială (POIDS), Prioritatea 7 Sprijin pentru persoanele cu dizabilitati, FEDR • Programul Operațional Educație și Ocupare 2021-2027; Axa prioritara 2 - Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară Obiectiv specific: Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități <ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu unități de învățământ și unități conexe: ce oferă servicii educaționale IETC; • Furnizori de servicii sociale • Bugetul local • Parteneriat cu sectorul neguvernamental 	2023 – 2030
97	Dezvoltarea de servicii specializate pentru copii	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Educație și Ocupare 	2023 – 2026

	vulnerabili, afectați de sărăcie, familii monoparentale, inclusiv formarea profesională a profesioniștilor din domeniul serviciilor sociale pentru copii și familii		2021-2027; Axa prioritară 2 - Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară Obiectiv specific: Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități; <ul style="list-style-type: none"> • Parteneriat cu unități de învățământ și unități conexe: ce oferă servicii educaționale IETC; • Furnizori de servicii sociale • Bugetul local • Parteneriat cu sectorul neguvernamental 	
98	Agenda culturală anuală unică a orașului Săliște și Zonei Mărginimea Sibiului - „Săliște Pol Cultural” care valorifică o sumă de personalități culturale, academicieni, talente locale, instituții și acte culturale de excelență, „Academia de sub Munte”, etc.	1.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Europa Creativă 2021 – 2027 • Bugetul local • Parteneriat cu operatorii culturali și cu sectorul neguvernamental, economic • Sponsorizări • Investiții private 	2023 – 2030
99	Festivalul brand unic al orașului – Gusturi și tradiții din Saliste	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local • Sponsorizări • Investiții private 	2022 – 2030
100	Fondul de investiții culturale, ecumenice și academice, licitat pentru proiecte ale operatorilor culturali, independenți și publici, cultelor religioase și unităților bisericești – Ansamblul Mărginenii, Reuniunea Română de Cântări, biserici locale, inclusiv de modernizare și	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030

	îmbunătățirea dotărilor din căminele culturale sătești etc			
101	Program anual de pregătire avansată și motivare profesională pentru funcționarii publici, contractuali și aleșii locali din Primăria Orașului Săliște	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
102	Recrutare funcționari publici și contractuali pentru ocuparea posturilor vacante cheie, a celor de execuție și anticiparea nevoilor de ocupare în administrația publică urmare pensionării sau migrației ocupaționale	500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
103	Continuarea și actualizarea procesului de achiziții soluții, aplicații și servicii software integrate unitar într-o platformă unică de comunicare cu comunitatea locală și între departamentele administrației publice locale	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Bugetul local 	
104	Banca de date urbane geospațiale, sisteme GIS, cu informații despre proprietățile publice și private ale orașului, cadastru imobiliar 3D și pentru rețelele de utilități, patrimoniul construit, registrul spațiilor publice și inventarul domeniul public, certificate urbanism și autorizații de construire/desființare, inspecții de teren, coordonarea lucrărilor edilitare, transport public etc.	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Planul Național de Redresare și Reziliență. Componenta C7. Transformare digitală. Domeniu de intervenție: Transformare digitală/investiții - A. Servicii publice digitale pentru cetățeni și firme. I10. Transformarea digitală în managementul funcției publice / I18. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică • Bugetul local 	2022 – 2025

105	Cloudul orășenesc, inclusiv arhivare digitală, back-up portofoliu documentar și informatic în data center autorizat	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice <ul style="list-style-type: none"> • Programul Orizont Europa 2021 - 2027 • Bugetul local 	2022 – 2030
106	Kitul de comunicare multimedia și digitală al orașului Săliște	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023
107	Extindere WI-FI gratuit în toate spațiile publice, în toate clădirile publice din proprietatea primăriei, piețe, trotuare și zone cu terase, zone comerciale, zonele de turistice și de agrement, în stațiile de autobuz și în autobuze	150.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice <ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 8 - O regiune atractivă. Obiectiv specific - e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane <ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2024
108	Rețea avansată de broadband și comunicații 5G, accesoriată cu infrastructura aferentă	3.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiții operatori telecom 	2024 – 2030
109	Proiecte pilot de internetul lucrurilor și mijloace autonome (mașini, aparate, clădiri, utilități, clădiri inteligente)	1.000.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Orizont Europa 2021 – 2027 • Bugetul local 	2024 – 2030
110	Promovare turistică a orașului Săliște bazată pe infrastructură de inteligență artificială, realitate virtuală și augumentată, metaverse	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor 	2023 – 2025

			digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice <ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	
111	Realizare platformă de date deschise a orașului Săliște și stimularea transparenței decizionale și a economiei locale bazată pe date și informații acurate	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Programul Orizont Europa 2021 – 2027 • Programul Europa Digitală 2021 – 2027 • Bugetul local 	2022 – 2030
112	Bugetarea participativă. Instrument digital de participare a cetățenilor din oraș la decizii de finanțare pentru proiecte utile comunității (platformă și buget anual de finanțare)	300.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
113	Barometrul Comunitar – Instrument de evaluare sociologică anuală a performanțelor administrației locale și al calității vieții	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2022 – 2030
114	Achiziționare aplicații de automatizarea proceselor repetitive din administrația publică locală (achiziții publice, facturare, taxe ertc.) și stimularea interacțiunilor robotizate	180.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Programul Orizont Europa 2021 - 2027 • Bugetul local 	2022 – 2030
115	Instalarea unor aplicații informatice și firewall de securitate care să protejeze infrastructura soft, hard și bazele de date ale administrației publice locale, instituțiilor subordonate sau aflate în coordonare	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Europa Digitală 2021 – 2027 • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Bugetul local 	2022 – 2030

116	Integrare baze de date, fluxuri de lucru și comunicare, filtre de securitate și protocoale GDPR între Primărie și alte instituții publice care interacționează cu cetățenii, companiile și alte categorii de instituții pe raza orașului Săliște	30.000	<ul style="list-style-type: none"> • Programul Operațional Regional Centru 2021 – 2027. Axa prioritară 2 - O regiune digitală. Obiectiv specific - a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, organizațiilor de cercetare și al autorităților publice • Programul Orizont Europa 2021 - 2027 • Bugetul local 	2023 – 2028
117	Strategie de creșterea progresivă a veniturilor la bugetul local și reducerea costurilor publice	50.000	<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local 	2023 – 2030
118	Modernizarea săli de sport din Săliște	1.200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Compania Națională de Investiții • Bugetul local 	2023-2024
119	Finalizare proiect de amenajare tribună și sistem de iluminat nocturnă a terenului de fotbal din Săliște	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • POR 2014 – 2020 • Bugetul local 	2022 – 2023
120	Amenajarea unui săli de fitness în orașul Săliște	100.000	<ul style="list-style-type: none"> • Investiție privată 	2023
121	Amenajare teren de fotbal în satul Galeș	200.000	<ul style="list-style-type: none"> • Compania Națională de Investiții • Bugetul local 	2023 - 2024
122	Agenda sportivă a orașului – Olimpiada Mărginimii, competiție de mountain bike		<ul style="list-style-type: none"> • Bugetul local • Sponsorizări • Investiții private 	2023 - 2030
123	Digitalizarea orașului Săliste prin sisteme inteligente de management local și înființarea centrului de monitorizare și siguranța spațiilor publice	2.500.000	<ul style="list-style-type: none"> • Planului Național de Redresare și Reziliență, Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială, în cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C10, COMPONENTA C10 – FONDUL LOCAL – Runda 2 — Interventia I.1.2 - Asigurarea infrastructurii pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC • Bugetul local 	2022 - 2030

4.4. ANALIZA FACTORILOR DE DECIZIE

Factorul de decizie	Care sunt așteptările factorului de decizie	Ce facem pentru a îndeplini așteptările factorului de decizie	Ce se va întâmpla dacă așteptările acestuia nu sunt îndeplinite	În ce mod influențează factorul de decizie	Care sunt așteptările noastre față de factorul de decizie analizat	Importanța lui pentru succesul proiectului: puțin – 1 import. – 2 f. import. - 3
A. P. L.	- Realizarea planului de dezvoltare strategică - Dezvoltarea durabilă a localității	- Respectarea strategiei elaborate, oferirea de informații periodice despre stadiul acțiunii - Implicare activă	- Nu va participa din punct de vedere financiar	- În mod esențial. Fără contribuția financiară / materială a acestuia nu se pot îndeplini obiectivele	- Transparență - Susținere materială / financiară - Cooperare	3
BISERICA	- O bună conviețuire a oamenilor	- Solicitarea sprijinului ori de câte ori e necesar - Implicare activă.	- Nu ne va ajuta în dezvoltarea spiritului civic al cetățeanului	- La nivelul mentalității grupului țintă	- O bună implicare în viața comunității	3

INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT	- Să promoveze și să educe tinerii în spiritul competiției și al implicării în viața societății civile	-Comunicare și informare permanentă	Generația tânără neimplicată	- În mod esențial. - Implicarea acestui factor conduce la reușită	- Implicare activă în dezvoltarea imaginii comunei	3
AGENȚII ECONOMICI	- Promovarea imaginii firmei - Accesarea de fonduri, finanțări, dezvoltare și prosperitate	- Informări despre proiecte, programe de finanțare - Cooperare în realizarea proiectelor - Publicitate	- Nu vă participați din punct de vedere financiar - Nu se va implica ; va pune în pericol realizarea unuia / mai multor proiecte	- Contribuția financiară a acestora influențează amploarea acțiunilor	- Cooperare	2
O.N.G.-uri	- Promovarea obiectivelor acestora	- Armonizare interese ONG / comunitate	- Neimplicare în accesarea unor finanțări specifice	- Indirect	- O bună colaborare	2
MASS - MEDIA	- Să se realizeze o campanie transparentă, amplă și realistă, pe termen lung cu rezultate cuantificabile	- Ne îndeplinim strategia mediatizând fiecare acțiune pe care o desfășurăm, facem publice planurile strategice	- Riscul unei imagini deformate a procesului de dezvoltare durabilă - Neimplicare activă a grupurilor	- În mod esențial deoarece el este cel care influențează în modul cel mai sigur și amplu grupul țintă.	- O colaborare fructuoasă	2

			țintă, datorată lipsei comunicării			
CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU	- Dezvoltarea durabilă a zonei	- Implicare, informare, consultare permanentă - Solicitarea sprijinului pentru proiecte locale	- Întârzieri în realizarea unor proiecte	- Direct	- Acordare de avize, aprobări - Implicare financiară	2
INSTITUȚIA PREFECTULUI Sibiu	- Dezvoltarea durabilă a zonei	Consultare și informare permanentă	Suștinere insuficientă	Indirect	Suștinerea și promovarea zonei	2
AGENȚIA JUDEȚEANĂ DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ	- Ocuparea forței de muncă	- Informare / consultare	- Îngreunarea procesului de ocupare a forței de muncă disponibile	- Indirect	- Transparență - Furnizare de informații	2
CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU	- Dezvoltarea durabilă a zonei	- Implicare, informare, consultare permanentă - Solicitarea sprijinului pentru proiecte locale	- Întârzieri în realizarea unor proiecte	- Direct	- Acordare de avize, aprobări - Implicare financiară	2
INSTITUȚIA PREFECTULUI Sibiu	- Dezvoltarea durabilă a zonei	Consultare și informare permanentă	Suștinere insuficientă	Indirect	Suștinerea și promovarea zonei	2

AGENȚIA JUDEȚEANĂ DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ	- Ocuparea forței de muncă	- Informare / consultare	- Îngreunarea procesului de ocupare a forței de muncă disponibile	- Indirect	- Transparență - Furnizare de informații	2
DIRECȚIA DE MUNCĂ, SOLIDARITATE SOCIALĂ ȘI A FAMILIEI	- Extinderea serviciilor sociale	- Promovare proiecte de interes social	- Neimplicare	- Direct	- Sprijin / cooperare	2
DIRECȚIA JUDEȚEANĂ DE CULTURĂ	- Organizarea manifestărilor și evenimentelor culturale	- Respectarea planului strategic elaborat. - Implicare activă	- Neimplicare	- Indirect	- Sprijin / colaborare	2

5. IMPLEMENTARE, MONITORIZARE, EVALUARE, INDICATORI

5.1 IMPLEMENTARE, MONITORIZARE

Prezenta Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană se află pe o poziție de continuitate față de Strategia de Dezvoltare pentru perioada 2014 - 2020. Acest lucru este de natură să faciliteze procesul de monitorizare, de evaluare, precum și atingerea obiectivelor și a indicatorilor. Toate acestea, cu costuri mai scăzute și cu garanția fermă a faptului că aspirațiile și valorile care stau la baza SIDU sunt deja integrate atât în cultura organizațională a administrației publice locale, cât și în societatea civilă sau mediul de afaceri, care se constituie într-un actori indispensabili ai transpunerii SIDU în realitate.

Implementarea măsurilor strategiei ține seama, în primul rând, de situația organizațională internă a Primăriei orașului Săliște⁴⁷. Astfel, structura de implementare a SIDU, ia în calcul organigrama instituției, resursele umane disponibile și nivelul de calificare al acestora. Practica ultimilor 20 de ani, a demonstrat că, în România, implementarea strategiilor de dezvoltare locală, a fost de cele mai multe ori coordonată de către unitățile administrativ-teritoriale. Cea mai mare parte a proiectelor implementate cu diverse surse de finanțare au fost promovate de către administrațiile locale. De foarte multe ori, administrațiile s-au bazat pe parteneriatul cu alte administrații locale, asociații de dezvoltare intercomunitară, instituții publice, organizații neguvernamentale, universități sau companii. Multe din proiecte au fost rezultatul dezbaterilor publice și consultării factorilor interesați, atât în procesul de elaborare aferent unei strategii, cât și ulterior de fezabilizare a proiectelor pentru care au fost identificate surse de finanțare.

Pentru dimensiunea demografică și structura instituțională a orașului Săliște (puțin mai mult de 5000 locuitori), ținând cont de reprezentarea instituțională publică și privată locală, societatea civilă, grupuri civice și organizate informal (în social media, în general), analizând portofoliul de nevoi și proiectele propuse pentru ameliorarea acestora, se recomanda ca SIDU să fie coordonat de Primăria orașului Săliște în parteneriat cu un Consiliu Strategic care să evalueze periodic progresul implementării și să formuleze recomandări de îmbunătățire a procesului sau de amendare / actualizare a SIDU.

Din partea Primăriei, Primarul este coordonatorul general al viziunii de implementare SIDU, secondat în partea executivă de viceprimar și un executiv format din arhitectul șef, directorii și șefii tuturor direcțiilor, serviciilor, birourilor, compartimentelor, societăților subordonate. Latura strategică, de reprezentare va fi asigurată constant de Primar, iar cea executivă, tehnică, juridică, funcțională, administrativă, va fi partajată prin coordonarea viceprimarului, cu departamentele primăriei. Primarul va propune Consiliului Local o HCL pentru constituirea echipei de implementarea și monitorizarea strategiei din partea UAT Orașul Săliște, precum și participarea în Consiliul Strategic. Echipa va fi formată din arhitectul șef, ingineri, juriști, economiști, contabili, experți în domeniul managementului de proiecte, experți în comunicare etc.). Respectiva echipă internă a primăriei va realiza și va asigura legătura cu parteneri externi și cu alte părți implicate ori interesate de implementarea SIDU, de la nivel local, județean sau regional.

Primarul, în cooperare cu viceprimarul, Arhitectul Șef, șeful serviciului de contabilitate, șeful serviciului tehnic - investiții, cu concursul departamentelor de specialitate, vor stabili proiectele de finanțare din SIDU pentru care se pregătesc bugetele anuale de cofinanțare și se alocă buget. O atenție deosebită va fi acordată companiei care gestionează complexul de tratament și agrement.

Consiliul Local va da un mandat de reprezentare în Consiliul Strategic, care se revizuieste minim la 4 ani, o dată. Consiliul Local Săliște va fi reprezentat în Consiliul Strategic prin câte un consilier din partea fiecărei formațiuni politice din componență. Consilierii independenți, pot de asemenea, face parte din Consiliul Strategic.

Consiliul va fi format din reprezentanții primăriei, consiliului local, instituțiilor publice care se regăsesc în Colegiul Prefectural Sibiu⁴⁸ și prin activitatea lor referențiază cu orașul Săliște, principalilor agenți economici, grupurilor de producători locali, societății civile și de reprezentare a cetățenilor, companiilor de utilități și telecomunicații, prestatorilor de servicii publice contractați de Primăria Săliște, reprezentanții ADI relevante.

Consiliul se reunește semestrial, la convocarea Primăriei Săliște. Sala de ședințe a Consiliului Local va fi folosită, de regulă, pentru ședințele de lucru ale acestuia. Ședințele pot fi organizate și în alte locații pretabile. Agenda ședinței este propusă de Primăria Săliște prin

⁴⁸<https://sb.prefectura.mai.gov.ro/wp-content/uploads/sites/28/2022/08/Membrii-colegiului-prefectural.pdf>

grija Primarului și executivului. Secretariatul lucrărilor Consiliului și deciziilor adoptate este gestionat și arhivat de Primăria Săliște. Consiliul este un for consultativ, care facilitează prin cooperare și comunicarea între entitățile reunite, implementarea proiectelor din SIDU și o transparentizează în raport cu cetățenii și alte categorii de factori interesați, folosindu-se de canalele proprii de comunicare formală (website, canale social media, afișare instituțională, stradală, media etc.). Consiliul va funcționa în baza unui Regulament de Organizare și Funcționare, adoptat și însușit de către toți membrii săi.

Unul dintre factorii de succes ai implementării strategiei este modul în care managementul conduce procesul. De modul în care implementatorul strategiei asociază alocările de buget cu nevoile strategiei se poate lega avansarea sau stagnarea procesului de implementare. Alocarea resurselor va trebui adaptată pe măsură ce apar schimbări în strategie și în gradul de îndeplinire a obiectivelor acesteia. Astfel, unele alocări vor trebui scăzute, altele crescute, canalizarea celor mai ample resurse fiind direcționată către activitățile principale.

Primăria orașului Săliște va asigura informarea la timp a membrilor Consiliului Strategic cu privire la oportunitățile de finanțare și aranjamentelor instituționale necesare pentru pregătirea și depunerea spre finanțare a proiectelor care sunt pretabile unor resurse nerambursabile publice. De asemenea, prin natura proiectelor propuse în SIDU, se remarcă o preocupare profesionalizată pentru atragerea de resurse financiare și investiții din surse private, precum și potențarea potențialului investițional industrial, turistic, agricol și comercial local prin utilizarea unor strategii de comunicare, marketing, branding de destinație, produse și oportunități. Primăria va informa Consiliul Strategic cu privire la investițiile private ce se doresc a fi materializate local și nevoia de sprijin / cooperare din partea membrilor cu competență din consiliu (companii de utilități, instituții avizatoare/reglementatoare / public interesat etc.).

Întrucât unul dintre punctele centrale ale SIDU îl constituie portofoliul de proiecte care propune măsurile necesare în atingerea obiectivelor și întrucât majoritatea surselor de finanțare identificate în portofoliu îl constituie fonduri publice nerambursabile, etapele implementării SIDU vor fi în strânsă legătură cu etapele implementării proiectelor individuale care compun portofoliul, și anume:

- Finalizare și asumare SIDU în Consiliul Local al orașului Săliște;

- Clarificarea situației juridice a imobilelor teren și clădiri, intabularea acestora;
- Consultarea populației și a factorilor interesați;
- Clarificarea aranjamentelor instituționale/parteneriatelor potrivite pentru depunerea și implementarea proiectului, de la caz la caz;
- Realizarea achizițiilor publice și execuția contractelor pentru documentațiile tehnico-economice ale proiectelor de investiție;
- Asumarea indicatorilor tehnico-economici ai proiectelor individuale de către Consiliul Local;
- Stabilirea nevoii de contribuție financiară și a surselor de proveniență; repartizarea pe ani bugetari;
- Scrierea și depunerea cererilor de finanțare pentru proiecte cu finanțare nerambursabilă aferente perioadei 2021-2027, PNRR, PNI „Anghel Saligny”, alte programe de finanțare;
- Semnarea contractelor de finanțare cu autoritățile de management;
- Implementarea proiectelor contractate și derularea achizițiilor publice necesare;
- Implementarea proiectelor companiei care gestionează baza de tratament și agrement;
- Asigurarea măsurilor de informare și publicitate;
- Realizarea pistelor de audit pentru proiecte;
- Arhivarea digitală și scriptică a documentelor de proiect;
- Strategia de întreținerea, exploatare și valorificare a fiecărei investiții din portofoliu.

Construirea unui sistem de monitorizare a strategiei este necesară, pentru a urmări în mod continuu implementarea și pentru a putea acționa rapid și eficient în cazul apariției unor eventuale probleme. Monitorizarea și evaluarea sunt procese corelate și interdependente. În contextul ciclului politicilor publice, monitorizarea și evaluarea depind de etapele de identificare, formulare a problemei și de cea a alegerii celei mai bune alternative.

Monitorizarea este un proces esențial în vederea detectării din timp a nevoilor de ajustare a strategiei sau a implementării acesteia, precum și în asigurarea că lucrurile se îndreaptă în direcția planificată.

Informațiile statistice dau implementatorului strategiei situația procentuală existentă la un moment dat, raporturile și întâlnirile informează asupra noilor dezvoltări sau probleme

apărute, contactele personale dau sugestia asupra dimensiunii umane. Toate acestea reprezintă un barometru bun al performanțelor obținute și indicatori ai direcției în care se îndreaptă lucrurile. Identificarea deviațiilor de la plan și cunoașterea problemelor implicate reprezintă bazele pentru inițiative viitoare de îmbunătățire a implementării sau de ajustare față de strategia.

Monitorizarea implementării strategiei prevede un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării SIDU, care permite colectarea sistematică și structurarea anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate și asupra modului și a gradului de îndeplinire a indicatorilor stabiliți. Dispozitivul de monitorizare implementat se va referi la: evaluarea de rutină a activităților în desfășurare, colectarea sistematică de date pentru indicatori, corectarea devierilor în implementarea activităților, informarea periodică și raportarea datelor culese cu scopul luării unor decizii ce duc la îmbunătățirea performanțelor SIDU. Monitorizarea urmărește implementarea SIDU și îndeplinirea obiectivelor acesteia. Prin intermediul monitorizării se examinează toate aspectele care afectează implementarea SIDU.

Monitorizarea este utilă deoarece informațiile obținute se pot utiliza pentru luarea unor decizii imediate sau ulterioare cu scopul soluționării anumitor probleme depistate, determinării resurselor (felul lor și cantitatea necesară), solicitării ajutorului necesar și îmbunătățirii per ansamblu a procesului de implementare a SIDU. În cadrul SIDU vor fi monitorizate aspecte precum: activități, rezultate, buget, resurse umane, ipotezele formulate inițial etc. În procesul de monitorizarea a proiectelor vor fi elaborate rapoarte de progres privind stadiul implementării, rapoarte intermediare sau finale, după caz.

Prin urmare, instrumentele monitorizării SIDU Săliște vor fi:

- Rapoartele Primarului;
- Rapoarte periodice ale Viceprimarului și echipei de specialiști din primărie, către membrii forului decizional – Consiliul Strategic;
- Ședințe și consultări stabilite la intervale regulate, adaptabile în funcție de context și de stadiul sau evoluția fiecărui proiect din portofoliu;
- Instrumentele de monitorizare specifice implementării fiecărui proiect – rapoartele proiectelor;

- Rapoartele societății și consiliului de administrație al companiei care administrează și manageriază baza de tratament și agrement
- Reflectările mass și social media;
- Informările publice oficiale.

Mecanismul stabilit în cadrul echipei de implementare este următorul: în timp ce nucleul decizional al echipei de implementare va fi responsabil de monitorizarea strategiei ca întreg, păstrând imaginea de ansamblu a evoluției și luând decizii financiare și strategice în consecință, specialiștii din posturile de execuție vor fi responsabili de monitorizarea proiectelor individuale din portofoliul SIDU, în funcție de specificul postului pe care îl ocupă.

Evaluarea vizează determinarea gradului de atingere a obiectivelor și a impactului proiectului implementat, eficiența, impactul și sustenabilitatea strategiei. Dacă în urma procesului de evaluare se vor constata abateri față de planificarea strategică, se vor propune măsuri de corectare.

Evaluarea implementării strategiei se va efectua de către experți interni sau externi și presupune colectarea, procesarea, analizarea și sintetizarea datelor și informațiilor relevante de la nivelul strategiei. Etapele mecanismului de evaluare a SIDU vor fi: pregătirea evaluării, evaluarea propriu-zisă, diseminarea informațiilor și activități legate de raportare și demersuri întreprinse ca urmare a activității de evaluare. În vederea creării sistemului de monitorizare și evaluare, se va identifica necesarul de date și modalitatea de colectare, sursele acestor date și termenii la care datele trebuie să fie disponibile, luând în considerare importanța raportării unor date corecte, concrete și în timp util. Coordonarea evaluării implementării SIDU va presupune elaborarea unui set de indicatori (considerați relevanți în reflectarea eficienței obținute în urma implementării proiectului) și a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare și finale) a rezultatelor implementării. Un alt aspect al planului de evaluare îl constituie comunicarea rezultatelor. Comunicarea descrie modul în care rezultatele activităților de evaluare vor fi disponibile pentru diferiți destinatari țintă (pentru cine) pentru a le acoperi nevoile de informații (ce), responsabilii cu diseminarea acestor rezultate (cine), canalele de informare care vor fi utilizate (cum) și planificarea (când) pentru a monitoriza folosirea rezultatelor din procesul de evaluare.

Principalele canale folosite pentru comunicare sunt:

- Pagina web a primăriei;
- Pagina de FB a primăriei, primarului/viceprimarului, administratorului public;
- Grupurile locale de FB;
- Barometrul comunitar;
- Paginile web și de socializare ale instituțiilor din Consiliul Strategic;
- Avizierele instituțiilor;
- Mass media din județul Sibiu.

În procesul de evaluare a strategiei SIDU ca ansamblu, dar și în evaluarea proiectelor individuale care compun portofoliul, informația concisă, clară și la timp reprezintă modalitatea sigură de a avea succes în acțiune.

Așadar, se vor avea în vedere aspecte precum:

- cuprinderea datelor suficiente și relevante;
- raportarea la timp a informațiilor adunate;
- alcătuirea simplă a fluxului de informații și statisticilor;
- eliminarea situațiilor de criză de timp și scăderea potențialului de impact negativ a situațiilor perturbatoare prin semnalarea din timp a elementelor posibil problematice, pe parcursul implementării acțiunilor și proiectelor din strategie;
- simplificarea rapoartelor, eliminarea celor mari și mai puțin uzuale.

În mod similar cu procesul de monitorizare, evaluarea SIDU ca ansamblu se va face de către nucleul decizional al echipei de implementare, în timp ce evaluarea proiectelor individuale și comunicarea concluziilor vor fi în sarcina specialiștilor din posturi de execuție

Strategia propune o serie de indicatori de realizare și rezultat care facilitează activitățile de monitorizare și evaluare ale implementării sale, în ecartul de timp 2022 – 2030. Responsabilitatea proceselor menționate revine UAT Orașul Săliște, precum și consiliului de factor interesați implicați în materializare SIDU sau afectați de impactul proiectelor acestuia.

Tipologia enunțiativă a indicatorilor respectă specificul indicatorilor regăsiți în proiectele finanțate atât cu capital public, cât și privat. Ea se regăsește în manualele / ghidurile de dezvoltare durabilă ale Băncii Mondiale, OECD, Comisiei Europene, sau în conținutul Planului Național de Redresare și Reziliență, precum și programelor operaționale finanțate de Uniunea Europeană în România pentru perioada curentă de programare.

Principalii indicatori (abordare non-exhaustivă) utilizați pentru monitorizarea implementării obiectivelor specifice, direcțiilor de acțiune și proiectelor incidente cu viziunea și obiectivele strategice ale SIDU Săliște, sunt:

5.2. INDICATORI DE REALIZARE ȘI REZULTATE

- Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor;
- Populația care beneficiază de măsuri de protecție împotriva dezastrelor naturale legate de climă (altele decât inundațiile și incendiile);
- Timp mediu de răspuns îmbunătățit la situații de urgență;
- Nr. de dotări – utilaje, echipamente, logistică pentru situații de urgență;
- Emisii de gaze cu efect de seră estimate;
- Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice;
- Suprafața de teren reabilitat care beneficiază de sprijin;
- Sol reabilitat utilizat pentru zone verzi, locuințe sociale, activități economice sau alte utilizări – mp/ha;
- Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau îmbunătățite;
- Populație conectată la rețeaua îmbunătățită de apă;
- Populație conectată la rețeaua de canalizare;
- Deșeuri colectate separat;
- Deșeuri reciclate;
- Număr aparate și platforme pentru colectare selectivă de deșeuri;
- Economii în consumul anual de energie primară;
- Utilizatori conectați la rețele inteligente;
- Lansarea de proiecte pentru rețele inteligente;
- Utilizatori suplimentari conectați la sisteme inteligente de energie;
- Nr. de contoare inteligente;
- Nr. senzori de măsurarea calității aerului;
- Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv;
- Piste ciclabile care beneficiază de sprijin;

- Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare);
- Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate;
- Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate;
- Număr anual de utilizatori ai pistelor ciclabile;
- Număr de stații de încărcare mașini electrice;
- Număr de dotări specifice sistemelor de transport inteligente;
- Lungimea drumurilor noi sau reabilitate și a infrastructurii conexe;
- Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate și a infrastructurii conexe;
- Utilizatori anuali ai infrastructurilor de drum;
- Economia de timp realizată urmare investițiilor în infrastructura de mobilitate;
- Infrastructură de transport feroviar modernizată, inclusiv clădire gară;
- Lungimea traseelor pietonale noi, reabilitate, modernizate sau extinse.
- Nr. de monumente restaurate și puse în valoare;
- Nr. de turiști și vizitatori;
- Nr. de pacienți;
- Agenda culturală anuală;
- Număr de structuri de cazare certificate;
- Număr de obiective de patrimoniu digitalizate;
- Număr de înnoptări;
- Număr de companii cu CAEN HORECA autorizate;
- Număr de evenimente culturale, educaționale, sociale, sportive, de agrement, comerciale, care atrag turiști.
- Strategie de atragere investitori;
- Bază de date cu resursele pentru investitori – terenuri, clădiri, utilități, facilități fiscale, reglementări urbanistice, servicii publice etc
- Parc industrial;
- Parc logistic;
- Incubator și structură de sprijinirea afacerilor;
- Reglementări urbanistice favorabile activităților economice – PUG/PUZ-uri relevante;

- Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari);
- Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi;
- Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare;
- Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar;
- Întreprinderi nou înființate care beneficiază de sprijin;
- Rețea majoră de broadband, internet de mare viteză, 5G și infrastructură suport pentru internetul lucrurilor;
- Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare;
- Investiții private care completează sprijinul public (din care: granturi, instrumente financiare);
- Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese;
- IMM-uri care introduc inovații în materie de comercializare sau organizare;
- IMM-uri care introduc inovații la nivel intern;
- Publicații ale proiectelor care beneficiază de sprijin;
- Locuri de muncă create în domeniul cercetării în entitățile care beneficiază de sprijin;
- Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin;
- Întreprinderi noi aflate încă pe piață;
- IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepiniere de afaceri după crearea pepinierelor;
- IMM-uri cu o valoare adăugată mai mare per angajat;
- IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat;
- Entități publice care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat;
- Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele);
- Angajați din entități publice care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele);

- Valoarea serviciilor, a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi;
- Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale;
- Utilizatori de servicii și produse și procese digitale publice noi și optimizate;
- Utilizatori de servicii, produse și procese digitale noi și optimizate dezvoltate de întreprinderi;
- Nr. de unități de învățământ profesional și tehnic modernizate;
- Nr. de absolvenți de învățământ profesional și tehnic/vocațional;
- Nr. facilități didactice, inclusiv IT personalizate, mobilier, facilități de recreație, sport în toate unitățile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, profesional/vocațional/tehnologic și liceal din orașul Săliște;
- Numărul de adulți înscriși într-un program de recalificare profesională în proiecte pentru promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, continuând cu educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități;
- Unități și instituții de învățământ cu rezultate îmbunătățite;
- Participanți în educație sau formare la ieșirea din intervenție;
- Participanți ce obțin o calificare/certificare la ieșirea din intervenție;
- Mecanisme, metodologii, proceduri, instrumente, programe, standarde utilizate;
- Materiale suport (inclusiv platforme, baze de date), studii, analize utilizate/accesate;
- Participanți cu situația îmbunătățită pe piața muncii, la 6 luni după finalizarea intervenției;
- Participanți în ocupare, inclusiv ocupare pe cont propriu la finalizare intervenție;
- Participanți în educație sau formare la finalizare intervenție;
- Participanți care obțin o calificare la finalizare intervenție;
- Participanți în căutare activă a unui loc de muncă la finalizare intervenție;
- Tineri sub 30 ani, ocupați prin forme de muncă flexibile;
- Participanți (femei) în ocupare, inclusiv ocupare pe cont propriu la finalizare intervenției;

- Participanți competenți în monitorizare, evaluare și diseminare a informațiilor din piața muncii;
- Participanți activi în evaluare și revizuire politici publice, la 6 luni după intervenție;
- Participanți ai partenerilor sociali implicați în activități specifice dialogului social la 6 luni după intervenție;
- Participanți cu situația îmbunătățită pe piața muncii, la 6 luni după finalizarea intervenției;
- Participanți care se declară cu situație îmbunătățită privind SSM la 6 luni după intervenție;
- Persoane în vârstă active la finalizarea intervenției;
- Proiecte strategice în vederea dezvoltării educației timpurii (pilotare și/sau extindere servicii complementare, dezvoltarea materialelor educaționale, pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și eficiente, sprijin suplimentar pentru susținerea copiilor care aparțin grupurilor vulnerabile, formarea resurselor umane);
- Susținerea cheltuielilor cu cazare, burse, transport etc. pentru elevii din învățământul profesional și tehnic;
- Program național ce va viza dezvoltarea resursei umane din sistemul de educație și formare;
- Program național ce va susține dezvoltarea serviciilor de consiliere și orientare profesională;
- Granturi pentru operatorii economici implicați în învățământul dual pentru asigurarea spațiilor și tehnologiilor adecvate ”atelierelor școală”, precum și a personalului calificat în domeniu;
- Scheme de antreprenoriat de tipul *Start-up Diaspora*, *Start-up Rural*, *Restart*, *Start-up Student*, *Innotech*;
- Măsuri de sprijin pentru digitalizarea activității IMM – ”IMM digital pack”;
- Grant-uri pentru angajatori pentru integrarea femeilor pe piața muncii: spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă antepreșcolară, forme de muncă flexibile etc.
- Sprijin financiar pentru inițierea de noi afaceri și pentru înființarea/dezvoltarea/ scalarea/ inovarea/ extinderea de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție;

- Măsuri de sprijin pentru relansarea economică a sectoarelor afectate în urma unor situații deosebite (de ex. epidemii): Facilitarea procesului de outplacement, programe de formare, sprijin pentru întreprinderile afectate indirect, îmbunătățirea activității de management al resurselor umane în companii; forme flexibile de ocupare;
- Sprijinirea angajatorilor pentru crearea unor condiții de muncă adaptate;
- Campanii de promovare pentru conștientizarea angajatorilor și lucrătorilor cu privire la rolul activităților de SSM;
- Pachete integrate pentru creșterea capacității partenerilor sociali și îmbunătățirea dialogului social;
- Pachete de formare pentru angajați adaptate nevoilor/ cerințelor pieței: „Pachet de bază”, „Ține pasul”; „Acces digital pentru toți”, programe de formare colaborativă; programe adaptate nevoilor angajatorilor;
- Centru de informare turistică;
- Manual de brand;
- Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin;
- Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin;
- Număr de clădiri culturale care beneficiază de investiții financiare.
- Mp de zone verzi noi în cartierele orașului;
- Nr. de elemente de mobilier urban, de socializare, estetică și logistică urbană;
- Mp spații de socializare deschise populației și turiștilor;
- Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită;
- Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită;
- Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.);
- Număr de locuințe noi;
- Capacitatea sălilor de clasă / laboratoare / ateliere din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor;
- Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate;
- Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor;
- Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate;

- Capacitatea unităților de asistență medicală noi sau modernizate;
- Dezvoltarea/extinderea și creșterea calității programului „școală după școală” (SDS), complementar cu programul „masă caldă” pe modelul proiectelor în implementare în perioada 2014-2021;
- Dezvoltarea și extinderea Programului „A doua șansă” (ADS) pe modelul proiectelor în implementare în perioada 2014-2021;
- Susținerea implementării proiectelor ERASMUS+;
- Proiecte integrate pentru creșterea accesului și participării în învățământul superior;
- Program național de dotare a „atelierelor școală” cu mijloace didactice și echipamente;
- Unități sanitare publice sprijinite, din care: unități sanitare publice/ structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu/ acordă asistență medicală ambulatorie;
- Unități sanitare publice sprijinite, din care: -unități care furnizează servicii de sănătate mintală (CSM) - unități care furnizează servicii persoanelor suspecte/ confirmate cu tuberculoză;
- Capacitatea unităților de asistență medicală noi sau modernizate;
- Entități care oferă asistență medicală primară sprijinite;
- Cabinete de asistență medicală școlară/ sănătate orală sprijinite;
- Unități sanitare publice sprijinite, din care: unități sanitare publice/ structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu/ acordă asistență medicală ambulatorie;
- Număr anual de utilizatori ai unităților de asistență medicală noi sau modernizate;
- Utilizatori ai cabinetului stomatologic pe an;
- % adulților care beneficiază de servicii preventive conform contract cadru;
- % copiilor înscriși pe listă care beneficiază de consultații preventive active conform vârstei;
- % copiilor eligibili care beneficiază de examen anual de bilanț;
- Numărul total de participanți care beneficiază de servicii de testare în screening;
- Unități sanitare sprijinite care tratează pacient critic;
- Structuri sprijinite care furnizează servicii suport pentru pacient critic;
- Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată;

- Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin;
- Numărul de lucrători care primesc echipamente noi sau instruirii / număr de vârstnici care participă în proiecte de promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și a unui mediu de lucru sănătos și bine adaptat, care să reducă riscurile la adresa sănătății;
- Numărul de persoane cu îmbătrânire îmbunătățită, mai activă și mai sănătoasă;
- Număr de copii și adulți cu competențe digitale îmbunătățite implicați în proiecte de îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării non-formale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a ucenicilor;
- Numărul de servicii *before* și *after-school*;
- Număr de servicii sociale pentru copii sprijinite, servicii de sănătate sprijinite, servicii sociale pentru alte persoane vulnerabile, sprijinite în cadrul unor proiecte pentru îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile, inclusiv servicii care promovează accesul la locuințe și îngrijire centrată pe persoană, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, cu un accent deosebit pe copii și grupurile dezavantajate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- Capacitatea structurilor de asistență socială noi sau modernizate (altele decât locuințele);
- Număr de instalații/structuri modernizate pentru un mediu de munca mai sănătos / numărul de echipamente noi care abordează riscurile pentru sănătate pentru creșterea eficienței și incluziunii piețelor forței de muncă și facilitare accesului la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii sociale și prin promovarea economiei sociale;
- Număr de beneficiari implicați în proiecte de promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor;

- Număr de beneficiari implicați în proiecte de promovarea incluziunii economice și sociale a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale;
- Număr de beneficiari implicați în proiecte de îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung;
- Număr de beneficiari implicați în proiecte de îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung – victime ale violenței domestice, ale traficului de persoane, consumului de alcool și droguri, persoane liberate din penitenciar, persoane fără adăpost etc.
- Organigramă și stat de funcții suplă, flexibilă, adaptată nevoilor unității administrativ-teritoriale;
- % de promovare cu „foarte bine” a evaluărilor profesionale anuale;
- Nr. template-uri de evaluare personalizate pe departamente funcționale;
- Platformă digitală care acoperă toate serviciile publice locale;
- Bază de date urbană digitalizată;
- Cloud municipal și arhivă digitalizată;
- Infrastructură de securitate cibernetică implementată;
- Nr. de proiecte locale bazate de inteligență artificială, realitate virtuală și augmentată, metaverse

- Platformă de date deschise;
- Program anual de bugetare participativă;
- Barometrul comunitar;
- Software pentru automatizarea proceselor repetitive;
- Număr de baze de date și servicii interoperabile digital;
- Creșterea bazei de colectare taxe și impozite;
- Creșterea veniturilor la bugetul local, în mod particular a resurselor proprii.

Orașul Săliște deține o echipă specializată în elaborarea și implementarea proiectelor cu fonduri nerambursabile. Ea este coordonată și supervizată de Primarul orașului Săliște. Dezvoltarea acestui nucleu de experți (funcționari publici și contractuali), în sensul creșterii numărului și calității persoanelor angajate pentru proiecte comunitare, este necesară pentru a crește volumul și tipologia surselor de finanțare atrase la bugetul local, pentru a promova potențialul de dezvoltare economică aferent orașului, dar și pentru a stabili și menține relații transnaționale cu alte orașe din Europa și nu doar, precum și cu instituții internaționale: Banca Mondială, Comisia Europeană și agențiile subordonate, instituții finanțatoare, rețele de cunoaștere etc. Prin toate acestea, performanțele administrației locale vor fi îmbunătățite, nivelul de satisfacție aferent beneficiarilor serviciilor oferite de administrație va crește, iar potențialul de atragere a investitorilor și de generare de locuri de muncă se va ameliora și el. Departamentul de proiecte, coordonat de Primar, poate fi structura centrală din interiorul primăriei care să asigure coordonarea tuturor departamentelor din primărie implicate în pregătirea și implementarea proiectelor SIDU.

Echipa trebuie extinsă la nivel de serviciu pe termen mediu și direcție (în următorii 5 ani) pentru a evita pierderea mai multor oportunități de finanțare pentru diferite categorii de proiecte, care în acest moment sunt realizate din bugetul local sau nu pot fi realizate deloc. Astfel, necesitatea unei echipe de experți care să poată identifica corect oportunitățile de finanțare și care să poată scrie integral o cerere de finanțare, cu șanse de aprobare, ține de domeniul evidenței. Ea trebuie complementată de angajarea de personal cu competențe tehnice, în special ingineri de inginerie civilă, mobilitate, rețele tehnico-edilitare, trafic etc. În paralel, până la definitivarea unei echipe lărgite și funcționale de experți în dezvoltare comunitară făcute cu proiecte

nerambursabile, primăria trebuie să apeleze la servicii de consultanță externă pentru scrierea și implementarea proiectelor din SIDU.

Angajarea de personal este, de cele mai multe ori, o opțiune superioară calitativ sub-contractării unor firme private de consultanță, din mai multe motive. Experților externi le lipsește de multe ori o înțelegere bună a contextului local și comunicarea cu alte compartimente din primărie, ne-existând, de altfel, nici garanția că experții din domeniul privat ar avea cunoștințe sau competențe neapărat superioare față de angajații unui serviciu public de programe. Mai mult, în cazul sub-contractării, nu există continuitate, nici transfer sau însușire a expertizei către personalul din primărie. O echipă internă prezintă, față de o firmă sub-contractată, și avantajul de a oferi un mai bun control asupra rezultatelor.

În implementare, SIDU va fi potențial afectat de o serie de riscuri, între care cele mai importante sunt: lipsa resurselor financiare, întârzierile din implementarea, sau calendarul depunerii proiectelor care nu este necorelat cu nivelul de prioritate al proiectelor stabilite.

În tabelul de mai jos, sunt evidențiate principalele măsuri de contingență considerate, pentru depășirea sau ameliorarea riscurilor asumate.

Riscuri	Măsuri de atenuare a riscurilor
<p>Lipsa resurselor financiare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Planificarea anuală a resurselor financiare necesare implementării strategiei; • Actualizarea semestrială a strategiei în vederea actualizării surselor de finanțare, în special a surselor de finanțare externă; • Atragerea de investitori; • Creșterea bazei de impunere și îmbunătățirea gradului de colectare a taxelor și impozitelor la nivel local; • Stimularea colaborării cu alte instituții publice, ONG și companii (în parteneriat) pentru atragerea de fonduri nerambursabile utile proiectelor din SIDU; • Parteneriat strategic cu Consiliul Județean Alba pentru implementarea unor proiecte comune din SIDU; • Apelul la soluții de creditare bancară și emisiuni de obligațiuni municipale.
<p>Întârzieri în implementare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea clară a responsabilităților instituționale, publice și private, pentru implementarea strategiei;

	<ul style="list-style-type: none"> • Calendar de implementare anual; • Monitorizarea semestrială a stadiului implementării strategiei; • Comunicare constantă și transparentă între membrii Consiliului Strategic.
<p>Calendarul depunerii proiectelor necorelat cu nivelul de prioritate al proiectelor stabilite</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza semestrială a stadiului implementării strategiei de dezvoltare locală permite actualizarea acesteia și identificarea de soluții alternative în raport cu nevoile identificate la nivelul orașului; • Pregătirea din timp a documentelor de proprietate și a documentațiilor tehnico-economice; aprobarea indicatorilor tehnico-economici; • Actualizarea costurilor din proiecte; • Considerarea costurilor de cofinanțare și a surselor de asigurare; • Ajustarea graficelor fizice și valorice, de implementare ale proiectelor la calendarul depunerilor, evaluărilor, contractării și implementării programelor de finanțare.

Strategia poate fi revizuită anual sau ori de câte ori este cazul, ceea ce presupune actualizări la nivelul intervențiilor propuse pentru atingerea viziunii de dezvoltare dorite sau ajustări la nivelul indicatorilor de realizare sau de rezultat.

Situațiile care pot impune revizuirea strategiei sunt cele legate de actualizarea surselor de finanțare ale proiectelor propuse odată cu aprobarea programelor de finanțare aferente perioadei 2021 – 2027, PNRR, bugetului de stat, altor programe sau a unor strategii sectoriale sau naționale, în urma cărora ar putea fi necesară o actualizare a proiectelor / măsurilor propuse în strategia orașului Săliște.